

การสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แบบวิถีทัศน์
เรื่อง "ระบำ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปริญญานิพนธ์

ของ

อากรณ์ บุญสาธิต

๕-4 ก.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญากศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

มกราคม 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รศ. พทย์ ต้นหยง)
.....กรรมการ
(อาจารย์ทัศนาก ท่องภักดี)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ. พทย์ ต้นหยง)
.....กรรมการ
(อาจารย์ทัศนาก ท่องภักดี)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. เสรี หวังในธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่...๒๒...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ...๒๕๓๕...

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ทศย์ ต้นหยง ประธานกรรมการ อาจารย์ทัศนากิติ กรรมการ และท่านอาจารย์ ดร.เสรี พ่วงในธรรม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์สำนัก มีบัณฑิต อาจารย์ประจำแผนกประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งให้คำปรึกษาแนะนำให้ความรู้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจน แก่สภานวนเพื่อให้สามารถสื่อสารทางภาษาได้ดีขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอบพระคุณอาจารย์จำเลียง พุฒประดับ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับ กิจกรรมนาฏศิลป์เป็นอย่างดี

ขอบพระคุณอาจารย์เสาวนีย์ คันทาแก้ว ผู้อำนวยการ อาจารย์ปริดาวรรณ อินทวิมลศรี หัวหน้ากลุ่มวิชานาฏศิลป์ อาจารย์สุกรมย์ ลิมนานนท์ อาจารย์วัฒนาพร สุนทรเกต อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ ตลอดจนคณาจารย์และขอบขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนประชานิเวศน์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลอง

ขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ รัศมีพรหม ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุยมพร ฤทธิพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริเพ็ญ มากบุญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำเร็จ วรรณสถิต และอาจารย์สุภาวดี ศรีวรรณะ ที่ได้กรุณาให้การ ส่งเสริมและสนับสนุนในการถ่ายทำแถบวีดิทัศน์จนสำเร็จลงด้วยดี

ขอบขอบคุณ คณาจารย์ และคุณวาสนา จาคุ่ม ตลอดจนเพื่อน ๆ ในสาขาวิชา การประถมศึกษาทุกท่านที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการทำปริญญานิพนธ์

อนึ่ง ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความเกื้อกูลกำลังใจจาก ดร.สมศักดิ์ บุญสาธ และคุณวาสนากับคุณเสีธา บุญสาธ จึงขอระลึกถึงด้วยความรักและประทับใจยิ่ง

อาภรณ์ บุญสาธ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	ความหมายของหน่วยการเรียนรู้การสอน	10
	ลักษณะของหน่วยการเรียนรู้การสอน	11
	การนำหน่วยการเรียนรู้การสอนมาใช้ในการเรียนการสอน	13
	ส่วนประกอบของหน่วยการเรียนรู้การสอน	15
	ข้อเสนอแนะในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน	17
	การกำหนดลักษณะของกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้การสอน	21
	การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน	24
	เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพ	24
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้การสอนในต่างประเทศ....	25
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้การสอนในประเทศ	27
	เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์	29

3	วิธีดำเนินการวิจัย	31
	การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างทดลองประสิทธิภาพชุดหน่วยการเรียนรู้	
	การสอน	31
	การสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน	32
	เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน	36
	การดำเนินการทดลองประสิทธิภาพ และการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
	วิธีการดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพ และการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
	การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	48
	การวิเคราะห์ข้อมูล	48
5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	67
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	67
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	67
	การเลือกกลุ่มทดลองประสิทธิภาพ	67
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	68
	การดำเนินการทดลอง	68
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	68
	อภิปรายผล	69
	ข้อเสนอแนะทางการศึกษา	71
	ข้อเสนอแนะการวิจัย	72

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม 73

ภาคผนวก 78

ประวัติย่อของผู้วิจัย 267

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงคะแนนจากการทดสอบความรู้พื้นฐานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติก่อนการเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง	49
2	แสดงคะแนนที่ได้หลังการทดลองสอน ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรม นาฏศิลป์ภาคทฤษฎีพื้นฐาน	52
3	แสดงคะแนนที่ได้หลังการทดลองสอน ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ ภาคปฏิบัตินาฏการ	55
4	แสดงคะแนนที่ได้หลังการทดลองสอน ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรม นาฏศิลป์ภาคประยุกต์	58
5	แสดงคะแนนทั้งหมดที่ได้หลังการทดลองสอนชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรม นาฏศิลป์ภาคทฤษฎีพื้นฐาน ภาคปฏิบัตินาฏการ และภาคประยุกต์	61
6	แสดงผลการทดลองหาประสิทธิภาพ ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์	65
7	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลก่อนและหลังการทดลอง สอนโดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์	66
8	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบกิจกรรม นาฏศิลป์	80
9	แสดงคะแนนการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้การสอน กิจกรรมนาฏศิลป์	82

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนภูมิองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้การสอน	16
2	แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน	20
3	แสดงกิจกรรมแบบกิจกรรมเดี่ยวและแบบหลายกิจกรรมแต่เลือกเพียง กิจกรรมเดี่ยว	21
4	แสดงถึงกิจกรรมแบบหลายกิจกรรมต่อเนื่องกัน	22
5	แสดงกิจกรรมแบบหลายกิจกรรมแต่ไม่ต่อเนื่อง (ก) และแบบหลายกิจกรรม ที่มีทั้งต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง (ข)	23
6	ลำดับขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง "ระบำไก่"	35
7	การดำเนินการทดลองประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน	38
8	แสดงกำหนดเวลาของการทดลอง	42

ภูมิหลัง

การดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่โบราณกาลเป็นต้นมา เป็นชีวิตที่เต็มไปด้วย ดนตรี นาฏศิลป์ ทั้งนี้เพราะคนไทยเป็นชาติที่มีความสนุกสนานรื่นเริงเป็นปervasงค์ที่สำคัญของชีวิต ครอบครัวยุคที่ชีวิตดีและมีความสุขสมบูรณ์ (คึกฤทธิ์ ปราโมช. 2522 : 11) เช่น ในงานเทศกาล ต่าง ๆ ที่เป็นประเพณีของไทย เช่น วันขึ้นปีใหม่ งานบวช วันเข้าพรรษา หรืองานพิธีต่าง ๆ คนไทยก็มักจะมีการแสดงสมโภช เช่น การแสดงละคร ดนตรี - นาฏศิลป์ หรือการแสดงพื้นบ้าน เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง วิชานาฏศิลป์จัดเป็นศิลปศาสตร์ที่สำคัญยิ่งของชาติสาขาหนึ่งอันแสดงถึง ความเป็นอารยธรรมที่เจริญมั่นคงของชาติไทยที่สืบทอดพัฒนา และส่งเสริมกันมาตั้งแต่อดีตกาล (ทวีศักดิ์ เสนาณรงค์. 2531 : คำนำ) ในบรรดาศิลปะทั้งปวงที่แสดงออกซึ่งสัญลักษณ์แห่ง ชาติ และเป็นเครื่องหมายวัดความเป็นมาของประวัติศาสตร์ได้อย่างดียิ่งนั้น "นาฏศิลป์" นับว่า เป็นศิลปะที่เด่นที่สุดสามารถแสดงออกได้โดยตัวเอง ทั้งในลักษณะที่เข้มแข็งอ่อนโยน และนาฏศิลป์ ถือว่าเป็นภาษาสากลเช่นเดียวกับดนตรี แต่ดีกว่าตรงที่เห็นด้วยตา ซึ่งทำความเข้าใจได้ทันทีทันใด อีกทั้งมีความแนบเนียนกว่าภาษาทั่วไปตรงที่มีความละเอียดละมุนละไมกว่า (เรณู โกสินานนท์. 2527 : 2) ดนตรี - นาฏศิลป์ เป็นแขนงวิชาที่ทำให้เด็กได้แสดงออก มีความชื่นชมจากการ เรียนดนตรี - นาฏศิลป์ ซึ่งทำให้รู้จักจังหวะ สร้างบุคลิกภาพ ท่าทาง ทรวดทรง ฝึกการเป็น ผู้นำ ผู้ตาม ความพร้อมเพรียง ความสวยงาม การประสานงาน ตลอดจนฝึกความอดทน ความขยันหมั่นเพียร (กรมวิชาการ. 2522 : 9)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้ 4 กลุ่ม ประสพการณ์ คือกลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่ม การงานพื้นฐานอาชีพ (กรมวิชาการ. 2530 : 4) การสอนดนตรี - นาฏศิลป์ เป็นวิชาหนึ่ง ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ 5 วิชา คือ จริยศึกษา ดนตรี - นาฏศิลป์ พลศึกษา และกิจกรรมสร้างนิสัย การที่นำวิชาดังกล่าวมารวมเป็นกลุ่มวิชา เนื่องจาก

วิชาเหล่านี้มีธรรมชาติเหมือนกัน คือเป็นวิชาที่สร้างนิสัยให้แก่เด็ก (สมพงษ์ พลชนะสุรย์.

2521 : 12 - 17) การสอนดนตรี - นาฏศิลป์ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีแก่ผู้เรียน และสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องดนตรี - นาฏศิลป์ จุดประสงค์ของการสอนส่วนใหญ่เน้นการสร้างลักษณะนิสัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพของผู้เรียน การสอนจึงต้องเน้นการปฏิบัติจริง กิจกรรมนาฏศิลป์เป็นการส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียนให้สามารถแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยท่าทาง ซึ่งจะปูพื้นฐาน ไปทีละน้อยจนถึงการแสดงเป็นชุด จากการศึกษาเนื้อหา กิจกรรมนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรประถมศึกษาพบว่า ได้แบ่งเนื้อหา เพื่อให้สนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4 ประการ ดังนี้

จุดประสงค์ของหลักสูตรนาฏศิลป์

1. การใช้วัยต่าง ๆ ของร่างกาย ร่ายรำเบื้องต้น เช่น จีบ ตั้งวงจรด ฯลฯ
2. การใช้ภาษาท่าเฉพาะของนาฏศิลป์ไทยแสดง ความหมายและความรู้สึกต่าง ๆ
3. การใช้ภาษาท่าทางของนาฏศิลป์ไทยสืบ
4. การแสดงง่าย ๆ เป็นหมู่หรือเดี่ยว

(กรมวิชาการ. 2521 : 9)

จากแผนการสอนของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6

ได้แบ่งกิจกรรมดนตรี - นาฏศิลป์ ไว้ 4 กลุ่ม ดังนี้ คือ

1. กิจกรรมเน้นจังหวะ
2. กิจกรรมเน้นการร้องเพลง
3. กิจกรรมเน้นการฟัง
4. กิจกรรมนาฏศิลป์

(กรมวิชาการ. 2521 : 9)

เมื่อพิจารณาด้านเนื้อหาในด้านการเรียนการสอน การนำแนวการสอนวิชาเอกนาฏศิลป์ ระหว่างวันที่ 2 - 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 ณ วิทยาลัยครูอุดรธานี (กรมการฝึกหัดครู.

2527 : คำนำ) ไปใช้พบว่า การสอนนาฏศิลป์ส่วนใหญ่เน้นการปฏิบัติจริงและสอนแบบสาธิต

ประกอบบรรยาย เป็นการสอนโดยใช้ครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการพัฒนาการด้านทักษะและปฏิบัติ ตามคำสั่งของครูผู้สอน ครูผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านดนตรี - นาฏศิลป์ โดยทางตรงทั้งทางด้านหลักการ พื้นฐานและภาคปฏิบัติ แต่ปรากฏว่าครูที่สอนนาฏศิลป์มิใช่ครูที่ ศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ ครูผู้สอนจำนวนมากถูกจัดให้สอนทั้ง ๆ ที่มีความสามารถเพียงระดับ สม่ัครเล่น จึงทำให้การสอนนาฏศิลป์ไม่ได้ผล และจากการรายงานสรุปการติดตามผลและแนะนำ การใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ปีงบประมาณ 2523 ของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่ง ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการเป็นผู้จัดทำจากจำนวน 60 จังหวัด พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่นิยมสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เพราะครูปฏิบัติไม่ได้ โดยเฉพาะแขนงวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ทำให้ เกิดปัญหา คือนักเรียนขาดการส่งเสริมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร

วิญญู ทรัพย์ะประภา ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการสอนของครู ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนดนตรี - นาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่า ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา วิชาดนตรี - นาฏศิลป์ สื่อการเรียนการสอน และงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการมีไม่เพียงพอ ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ คือ ขาดครูผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่สอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์โดยเฉพาะ (วิญญู ทรัพย์ะประภา. 2524 : 124 - 132) และคารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ ได้ศึกษาความ คิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของ ครูประจำการชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาดนตรีและนาฏศิลป์นั้นมีบางจุดประสงค์ที่ครูไม่สามารถสอนให้บรรลุจุดประสงค์ ได้ เนื่องจากครูขาดพื้นฐานและทักษะทางดนตรี ครูมีความต้องการให้จัดฝึกอบรมการสอนดนตรี และนาฏศิลป์หรือมีวิทยากรให้คำแนะนำ (คารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์. 2524 : 138 - 159)

➤ การแก้ปัญหาที่ผ่านมา คือการจัดการอบรมวิธีการสอนดนตรี - นาฏศิลป์แก่ผู้สอน ซึ่ง ส่วนมากแล้วจะจัดขึ้นโดยฝ่ายนิเทศก์การศึกษาที่โรงเรียนนั้นสังกัด การอบรมดังกล่าวนี้ได้อัดเอา แผนการสอนของกรมวิชาการเป็นหลัก แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหการสอนได้ทั้งหมด โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นวิชานาฏศิลป์ (กรมวิชาการ. 2526 : 658)

เกี่ยวกับการสอนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ จะเห็นว่า ถ้าครูยังมีปัญหาในการสอนและไม่ได้สอนมาตั้งแต่ขั้นต้น ๆ แล้ว จะทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่อง ทำให้แก้ปัญหาเรื่องคุณภาพการเรียนการสอนได้ยาก และถ้าจะแก้ปัญหาโดยการเพิ่มครูที่มีความรู้และทักษะทางดนตรี - นาฏศิลป์ ให้ครบทุกโรงเรียนก็คงเป็นไปได้ยากอีก เพราะปัจจุบันจำนวนครูของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยเฉลี่ยครบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และถ้าจะจัดการอบรมครู จากประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่างบประมาณมีน้อย ถ้าจะจัดระยะสั้นก็ไม่ได้ผล เพราะเป็นวิชาทักษะต้องใช้เวลานาน เมื่ออบรมแล้วครูก็จะได้ความรู้พื้นฐานไม่มากนัก ทำให้ครูขาดความเชื่อมั่นในการสอน เช่นเดียวกันการจัดการอบรมระยะยาวก็กระทำได้ยาก

ปัจจุบันนักการศึกษาไทยพยายามศึกษาและค้นหาวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนาทุรูปแบบของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สถาบันการศึกษาของไทยทุกระดับได้พยายามนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้มากขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดพื้นฐานในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อมและการใช้เวลาเพื่อการศึกษาโดยตรง การศึกษาระดับประถมศึกษาควรจะเน้นการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะการเรียนรู้ที่ค้ำนี้ ผู้เรียนควรเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง วิธีการที่จะนำเอาวัฒนธรรมและเทคโนโลยีมาเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีระบบอย่างหนึ่ง คือการใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปของหน่วยการเรียนการสอน (วิจิตร ศรีสอาน. 2527 : 121) ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองตามความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่กำหนดไว้ในขั้นตอนของการเรียน เพราะหน่วยการเรียนการสอนมุ่งหมายที่จะแบ่งเบาภาระการสอนของครูและให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้มากขึ้น (บุณดี ก้อนทอง. 2518 : 21)

จากสภาพแวดล้อมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ในภาวะที่โรงเรียนประถมศึกษาทั่ว ๆ ไปยังขาดครูที่มีคุณวุฒิและความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ และระบบการเรียนการสอนตามหลักสูตร จะต้องดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง จำเป็นจะต้องใช้ครูที่ไม่มีคุณวุฒิทางนาฏศิลป์สอน จึงสมควรมีนวัตกรรมเสริมสร้างประสิทธิภาพการสอนของครู นวัตกรรมที่อยู่ในชีวิตที่โรงเรียนประถมศึกษาจะสามารถสร้างขึ้นได้ในราคาประหยัด คือชุดการสอน

จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้สอนวิชานาฏศิลป์ให้นักศึกษาในวิทยาลัยครูและสอนนักเรียน
ประถมสาธิตวิทยาลัยครูนครสวรรค์ ตลอดจนเป็นอาจารย์นิเทศการสอนนาฏศิลป์และเป็นวิทยากร
ทางด้านนาฏศิลป์ในโรงเรียนชั้นประถมศึกษามาเป็นเวลา 20 ปี พบว่า บางครั้งการสอนท่ารา
ของครูไม่ตรงกัน โดยเฉพาะการรำประเภท "ระบำ" ซึ่งเป็นกิจกรรมนาฏศิลป์ที่นับว่ามีความ
สำคัญมากเพราะต้องอาศัยความพร้อมเพรียง ความสามัคคี ซึ่งจะต้องแสดงร่วมกับผู้อื่น จึงจะเกิด
ความสวยงามน่าชม เพราะคำว่า "ระบำ" นั้น หมายถึง การแสดงหรือการรำที่มากกว่าสองคน
ขึ้นไปสำหรับการสร้างชุดหน่วยการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์เรื่อง "ระบำ" ซึ่งในหลักสูตร
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีระบำหลายชนิดให้เลือกเรียน แต่ผู้วิจัยได้เลือก "ระบำไก่" มาสร้างเป็น
ชุดหน่วยการเรียนการสอนเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ชุดระบำไก่เป็นชุดการแสดงที่ทำให้เด็กได้เห็นถึงการนำศิลปะการแสดงแบบไทย
มาสอดแทรกผสมผสานกับการแสดงเลียนแบบอิริยาบถและเสียงร้องของไก่ ซึ่งเป็นการประมวล
ประสบการณ์ชีวิตและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวที่เด็กมักจะได้พบเห็นในชีวิตจริง
2. เป็นชุดการแสดงที่มีผู้แสดงมากกว่า 2 คนขึ้นไป เป็นกิจกรรมการแสดงที่แสดงถึง
ความร่วมมือกันทำงานร่วมกับผู้อื่น ปรับตัวและร่าเริงร่วมกับผู้อื่นให้เกิดความพร้อมเพรียง เพื่อความ
สวยงามและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
3. เพลงระบำไก่ ชื่อว่าเพลงลาวจ้อย มีความไพเราะและเร้าใจ จังหวะอยู่ในระดับ
ปานกลาง ไม่ช้าหรือเร็วจนเกินไป อีกทั้งลีลาในการรำมีทั้งอ่อนช้อยงดงาม และเร็ว สนุกสนาน
ในขณะที่รำ ผู้รำก็จะมีจังหวะกระโดด และร้องเลียนเสียงไก่ บางจังหวะเป็นสากล มีลักษณะเป็น
การแสดงร่วมสมัยทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย เหมาะสมกับวัยเด็ก
4. เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงก็สามารถประยุกต์และทำเองให้คล้ายไก่และทำได้
ไม่ยุ่งยาก
5. สามารถนำท่าทางในการรำไปประยุกต์ใช้กับการแสดงระบำชุดอื่น ๆ ตามสถานที่
และโอกาสที่เหมาะสมได้
6. ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย เกิดความสนใจ ความรัก และ
รู้จักอนุรักษ์วัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ของไทย

7. ผู้ที่ไม่เคยสอนหรือเรียนระบำไก่อีก่อนเลย เมื่อได้ศึกษาจากชุดหน่วยการเรียนรู้ การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แบบวิถีทัศน์ เรื่อง "ระบำไก่" แล้วจะสามารถปฏิบัติตามได้

จากการศึกษาหลักสูตรและงานวิจัยและเอกสารที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แบบวิถีทัศน์ เรื่อง "ระบำไก่" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้สามารถจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและการสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนดังกล่าว จะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แบบวิถีทัศน์หน่วยการเรียนรู้ การสอนเรื่องระบำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อทดลอง ประเมินประสิทธิภาพชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แบบวิถีทัศน์ เรื่อง "ระบำไก่" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อพัฒนาการสอนนาฏศิลป์เชิงประยุกต์ จากชุดระบำพื้นฐานไปสู่การเรียนนาฏศิลป์ ระบำประเภทต่าง ๆ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ชุดการสอน แบบหน่วยการเรียนรู้เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพการสอนนาฏศิลป์จะมี ส่วนช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการสอนแก่ครูที่ขาดความรู้พื้นฐานด้านนาฏศิลป์
2. เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ซึ่งส่งผลสะท้อนให้เกิดการอนุรักษ์ สมบัติไทยและนาฏศิลป์ไทยประเภท "ระบำ" อันเป็นแกนพื้นฐานสำคัญ ถ้าสามารถพัฒนาการสอน ระบำไก่อแล้วจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำการรำชุดนี้ไปประยุกต์ใช้รำในระบำชุดอื่น ๆ ได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประจักษ์ไวกาน์ จำนวนทั้งสิ้น 221 คน ซึ่งยังไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยเรื่อง "ระบำไก่" มาก่อน ทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจักษ์ไวกาน์ ซึ่งยังไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยเรื่อง "ระบำไก่" มาก่อน จำนวน 54 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. ระยะเวลาทดลอง ใช้เวลาทดลอง 7 สัปดาห์ ๆ ละ 6 คาบ ๆ ละ 20 นาที

4. เนื้อหาในการทดลอง

4.1 การวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหา เกี่ยวกับนาฏศิลป์เรื่องระบำในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)

4.2 เนื้อหาในชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่องระบำไก่ ที่ใช้ในงานศึกษาค้นคว้าแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

4.2.1 ภาคพื้นฐานนาฏยศัพท์ 12 คาบ

4.2.2 ภาคปฏิบัตินาฏการ 12 คาบ

4.2.3 ภาคการประยุกต์ 12 คาบ

4.3 ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนที่ใช้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแบบของชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

4.3.1 หลักการและเหตุผล

4.3.2 จุดมุ่งหมาย

4.3.3 ความรู้พื้นฐาน

4.3.4 การประเมินผลเบื้องต้น

4.3.5 กิจกรรมการเรียนรู้

4.3.6 การประเมินผลหลังการเรียนรู้

4.3.7 การเรียนซ่อมเสริม

(ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ ออยุธยา. 2530 : 106)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดหน่วยการเรียนการสอน หมายถึง บทเรียนที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองสร้างขึ้น สำหรับให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือศึกษาในกลุ่ม ในการวิจัยนี้ หมายถึง ชุดหน่วยการเรียนการสอนนาฏศิลป์ เรื่อง "ระบำ" ในหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตาม หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง 2533 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย ความรู้พื้นฐาน การประเมินผลก่อนการเรียน กิจกรรมการเรียน การประเมินผลหลังการเรียนและการเรียนซ่อมเสริม
2. การเรียนโดยใช้ชุดหน่วยการเรียนการสอนเรื่องระบำ หมายถึง การสอนที่ให้นักเรียนเรียนจากชุดหน่วยการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้คำแนะนำและเป็นพี่ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดจากการใช้หน่วยการเรียนการสอน เท่านั้น
3. วิชานาฏศิลป์ชุดระบำ หมายถึง วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับนาฏยศัพท์เบื้องต้น ซึ่งเป็นพื้นฐานการรำ ความหมายของระบำในที่นี้ หมายถึง ประวัติความเป็นมาของระบำไก่ คนตรี เพลง และเนื้อร้องประกอบ การแสดงชุดระบำไก่ เครื่องแต่งกาย โอกาสที่ใช้ในการแสดงและการนำไปประยุกต์ใช้
4. ระบำ หมายถึง ประเภทของการแสดงที่เป็นชุด เป็นหมู่ ไม่เป็นเรื่องเป็นราว ติดต่อกันเนื่อง เช่นการแสดงละคร ผู้แสดงระบำจะต้องมีจำนวนเกินกว่า 2 คนขึ้นไป และจะรำเป็นหมู่มีการแปรแถว สลับแถว เพื่อความสวยงามและอาจแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายพระและฝ่ายตัวนาง หรือไม่แบ่งก็ได้ เป็นตัวนางล้วนก็ได้
5. การรำระบำไก่ หมายถึง ระบำชุดหนึ่งที่อยู่ในบทละครเรื่อง "พระลอ" ซึ่งเป็นบทพระนิพนธ์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ตัวผู้แสดงระบำไก่ คือพวกบริวารของไก่แก้ว ซึ่งพากันออกมาแสดงท่าทางรำรำตามเนื้อเพลง และส่งเสียงร้องเลียนแบบลักษณะของไก่

6. การนําระบบไปประยุกต์ หมายถึง สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาชุดการสอนนี้แล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปดัดแปลงปรับปรุงประยุกต์ใช้เป็นระบบชุดอื่น ๆ ได้

7. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการสอนให้นักเรียนบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วัดได้จากคะแนนที่นักเรียนตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (2521)

8. วีดิทัศน์ หมายถึง ภาพอันเกิดจากการใช้แถบบันทึกภาพ (Video Tape) ซึ่งเห็นในเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ โดยผ่านเครื่องเล่นวีดิทัศน์ (Video Player)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเสนอสาระตามลำดับ ดังต่อไปนี้คือ

1. ความหมายของหน่วยการเรียนรู้การสอน
2. ลักษณะของหน่วยการเรียนรู้การสอน
3. การนำหน่วยการเรียนรู้การสอนไปใช้ในการเรียนการสอน
4. ส่วนประกอบของหน่วยการเรียนรู้การสอน
5. ข้อเสนอแนะในการสร้างชุดการเรียนรู้การสอน
6. การกำหนดลักษณะกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้การสอน
7. การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้การสอนในต่างประเทศ
9. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้การสอนในประเทศ
10. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

ความหมายของหน่วยการเรียนรู้การสอน

หน่วยการเรียนรู้การสอนในภาษาไทยมีผู้เรียกต่าง ๆ กันไป เช่น ไมคูล มอคูล บทเรียนไมคูล หน่วยการเรียนรู้ไมคูล ไมคูลการเรียนรู้ ไมคูลการสอน ไมคูลการเรียนรู้การสอน หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการสอน หรือหน่วยการเรียนรู้การสอน ในขณะนี้ยังไม่มีศัพท์บัญญัติในภาษาไทยที่ประกาศใช้เป็นทางการ (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2526 : 1) สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า "หน่วยการเรียนรู้การสอน" ตามที่ซิมพันส์ กุญชร ณ อยุธยา (2530 : 106) ได้ใช้อยู่ สำหรับความหมายของหน่วยการเรียนรู้การสอนซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้ หน่วยการเรียนรู้การสอน หมายถึงชุดของประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (Houston. 1972 : 10) หน่วยการเรียนรู้การสอน

คือ กิจกรรมการเรียนซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสดงสมรรถภาพในการเป็นครู อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ๆ (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2528 : 55)

จากความหมายของหน่วยการเรียนการสอนข้างต้นสรุปได้ว่า หน่วยการเรียนการสอน เป็นบทเรียนที่มีการจัดการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง โดยแยกย่อยเป็นส่วน เล็ก ๆ มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ มีกิจกรรมการเรียนให้เลือกหลายทาง สามารถวัดและประเมินผล ตนเองได้โดยอาศัยเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทเรียน สามารถนำไปจัดการเรียนเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มเป็นคณะได้ตามความเหมาะสม

ลักษณะของหน่วยการเรียนการสอน

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต อธิบายลักษณะของหน่วยการเรียนการสอนที่ดีไว้ ดังนี้คือ

1. ผู้เรียนสามารถเรียนจนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยดูแล ให้คำปรึกษา
2. จุดมุ่งหมายและกิจกรรมการเรียนควรจัดให้มีลำดับที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเข้าใจ แล้วเกิดความรู้ตามลำดับไม่สับสน จะได้เป็นการเพิ่มความรู้ทีละน้อย ๆ เป็นขั้นตอน
3. จูงใจผู้เรียนในทุก ๆ กิจกรรมการเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสนใจเรียน ด้วยความอยากรู้อยากเห็น อันจะเป็นผลให้การเรียนนั้นมีความหมายมากขึ้นสำหรับเขา
4. ภาษาที่ใช้ชัดเจนถูกต้องและเหมาะสมกับระดับความรู้ ระดับชั้นของผู้เรียน
5. เนื้อหามีความถูกต้อง คำอธิบายชัดเจน ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจไขว่เขว
6. ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการหลาย ๆ ด้าน ในเนื้อหาบทเรียนในบางเรื่องบางตอน หรือบางบทอาจจะมีคำถามจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้พัฒนาการด้านเจตคติ มีความซื่อซึ้งและ เห็นคุณค่าด้วยนอกเหนือจากความรู้

หน่วยการเรียนการสอนเป็นรูปแบบการให้การศึกษาอย่างหนึ่ง มีความพิเศษแตกต่างกับ วิธีการอื่น ๆ คือ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีความแตกต่างกันใน หลาย ๆ ด้าน เช่น ความสนใจ ความพร้อม ความต้องการ ร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ เศรษฐกิจ สติปัญญา ดังนั้นผู้เรียนควรมีโอกาสได้เลือกกิจกรรมการเรียน ตามความถนัดและ

ความสนใจของตนเอง หน่วยการเรียนการสอนนอกจากจะให้อิสระกับผู้เรียนแล้วยังเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ลดภาระของผู้สอนให้น้อยลง ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามอัตราความเร็วตามระดับความสามารถในทางการเรียนของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน หน่วยการเรียนการสอนมีลักษณะเด่นชัดในตัวเอง มีจุดมุ่งหมายที่เด่นชัด มีกิจกรรมการเรียนและเนื้อหาครบถ้วน มีการประเมินผลเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ มีการประเมินผลที่เหมาะสมในแต่ละหน่วย มีค่าเฉลี่ยไว้ สำหรับการประเมินนั้น ๆ อย่างชัดเจน (เสาวณีย์ สิกขาสัตติ. 2526 : 7)

การสอนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอน แตกต่างจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม อยู่หลายประการดังนี้

1. หลักสูตรทั้งหลักสูตรจะต้องได้รับการพิจารณาก่อนที่จะกำหนดการเรียนการสอนแต่ละส่วน ในการเรียนการสอนดั้งเดิม อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจะคิดหรือพัฒนาจากการเรียนการสอน ในรายวิชาของตนเอง โดยไม่คำนึงว่า กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะสอดคล้องเหมาะสมกับประสบการณ์เรียนอื่น ๆ หรือไม่ ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไป แล้ว ก็มักจะ ไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดช่องว่างและความซ้ำซ้อนขึ้น
2. หน่วยการเรียนการสอนจะเน้นผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ความสนใจของผู้เรียนจะเป็นเครื่องกำหนดสิ่งที่จะต้องเรียนไม่ใช่กำหนดจากความเชี่ยวชาญของอาจารย์ผู้สอนหรือสื่อการเรียนที่มีอยู่แล้ว ในการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม อาจารย์ผู้สอนมักจะเลือกสอนหรือบรรยายในเรื่องที่ตนเชี่ยวชาญ ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน
3. หน่วยการเรียนการสอนให้ความสำคัญแก่จุดมุ่งหมายเป็นประการแรกไม่ใช่กิจกรรมการเรียน จุดมุ่งหมายจะต้องกำหนดขึ้นก่อน ต่อจากนั้นจึงกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย การเรียนการสอนจะจัดตามจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้เรื่องปลีกย่อยที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปได้
4. หน่วยการเรียนการสอน เป็นการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลและส่วนบุคคล หน่วยการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลในแง่ที่ว่า ผู้เรียนสามารถเรียนไปตามความสามารถของตนเอง และเป็นส่วนบุคคลในแง่ที่ว่าผู้เรียนแต่ละคนสามารถจัดการเรียนการสอนของตนเองแตกต่างกันไปตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมาย สำหรับการเรียน

การสอนแบบดั้งเดิมนั้น โดยมากมักจะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกับจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

5. หน่วยการเรียนการสอน ประกอบด้วยวิธีการเรียนการสอนแตกต่างกันหลาย ๆ วิธีกิจกรรมการเรียนอาจมีตั้งแต่การจัดกลุ่มย่อยเพื่อฝึกมนุษยสัมพันธ์ไปจนถึงการทดลองหรือการเรียนการสอนแบบโปรแกรม หน่วยการเรียนการสอนไม่ได้หมายความว่าต้องใช้วิธีการสอนอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้เทคโนโลยีเป็นเพียงเครื่องส่งเสริมให้สามารถจัดการศึกษาเป็นส่วนบุคคลได้มากขึ้นและคำนึงถึงความเป็นมนุษย์มากขึ้น

6. หน่วยการเรียนการสอนเป็นกระบวนการไม่ใช่ผลผลิต จึงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงควรจะต้องพิจารณาและปรับปรุงใหม่อยู่เสมอ กระบวนการปรับปรุงหน่วยการเรียนการสอนนี้จะจัดไว้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อทดสอบหน่วยการเรียนการสอนและเพื่อเปลี่ยนแปลงหน่วยการเรียนการสอน เมื่อผลจากข้อมูลย้อนกลับแสดงให้เห็นว่าควรจะมีการเปลี่ยนแปลง

ถึงแม้ว่าลักษณะทั้ง 6 ประการนี้อาจจะเป็นลักษณะของวิธีการเรียนการสอนแบบอื่น ๆ ด้วยก็ตาม แต่การที่หน่วยการเรียนการสอนมุ่งเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นผู้เรียนและจุดมุ่งหมาย จึงถือเป็นเอกลักษณ์ของวิธีการเรียนการสอนแบบนี้ (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา, 2528 : 100 - 101 ; อ้างอิงมาจาก Houston, 1972 : 74 - 75)

การนำหน่วยการเรียนการสอนมาใช้ในการเรียนการสอน

ในสหรัฐอเมริกาได้มีการตื่นตัวที่จะปรับปรุงการจัดการฝึกหัดครู โดยคำนึงถึงสมรรถภาพในตัวครูเป็นสำคัญ ซึ่งเรียกว่า Competency-Based Teacher Education หรือ Performance-Based Teacher Education ซึ่ง ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (2530 : 90 - 94) เรียกว่า "การจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน"

ลักษณะที่สำคัญของการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานนั้นผู้กล่าวไว้หลายลักษณะ เช่น สมรรถภาพในการเป็นครู หลักเกณฑ์ ที่ใช้ในการประเมินผลสมรรถภาพในการเป็นครู การวัด

และประเมินผลสมรรถภาพในการเป็นครู อัตราการพัฒนาทางการเรียนของนิสิตนักศึกษา ซึ่งจะออกไปเป็นครู การจัดการสอนเพื่อช่วยให้นิสิต นักศึกษาได้บรรลุถึงสมรรถภาพในการเป็นครู ซึ่งลักษณะดังกล่าวทั้ง 5 ประการนี้ เป็นลักษณะสำคัญและจำเป็นในการจัดการฝึกหัดครู แบบสมรรถฐาน รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กันมาก และถือเป็นลักษณะหนึ่งของการเรียน การสอนในหลักสูตรการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน ก็คือ หน่วยการเรียนการสอน ซึ่งการจัดการเรียน การสอน ตามหลักสูตรการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานนี้อาจดำเนินการในหลาย ๆ รูปแบบ โดยมีจุด มุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียน ได้บรรลุถึงสมรรถภาพที่ได้รับไว้ในหลักสูตร จากการศึกษาหลักสูตร การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานที่ถือกำเนิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดย ใช้หน่วยการเรียนการสอนเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพและผู้เรียนได้บรรลุถึง สมรรถภาพที่ต้องการ (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2528 : 90 - 91)

หน่วยการเรียนการสอนมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปในรายละเอียด แต่จุดมุ่งหมายที่แท้จริง ก็เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีสมรรถภาพ หรือทักษะเฉพาะอย่างตามที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียน การสอนนั้น (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2528 : 87) ประโยชน์อย่างหนึ่งในการใช้ หน่วยการเรียนการสอนในหลักสูตรสภาการฝึกหัดครูก็คือ เมื่อหน่วยการเรียนการสอนได้พัฒนา จนมีจำนวนมากเพียงพอแล้ว อาจารย์ผู้สอนร่วมกับนิสิตนักศึกษาจะสามารถเลือกกลุ่มหน่วย การเรียนการสอน หรือหน่วยการเรียนการสอนแต่ละหน่วยในกลุ่มซึ่งเหมาะสมกับความต้องการ ของนิสิตนักศึกษาแต่ละคนในการที่จะออกไปเป็นครูตามที่คาดหวัง ดังนั้นโรงเรียนซึ่งจะเป็น ผู้ใช้ผลผลิตของสถาบันการฝึกหัดครู จึงสามารถมั่นใจได้ว่า จะได้ครูซึ่งมีสมรรถภาพในการเป็นครู อย่างแน่นอน

ในการพัฒนาโครงสร้างของการฝึกหัดครูซึ่งใช้หน่วยการเรียนการสอนนั้น อาจจัดทำได้ 2 รูปแบบ (Program Model) ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. หน่วยการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายเพียงข้อเดียว
2. หน่วยการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายหลายข้อ

กล่าวโดยสรุป หน่วยการเรียนการสอนได้เข้ามาสู่วงการศึกษาครั้งแรกในประเทศ อเมริกา อันเป็นผลมาจากการค้นคว้าที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดหลักสูตรและการสอนของ การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน เป็นแนวความคิดที่จะมุ่งเน้นสมรรถภาพของการเป็นครูของแต่ละคน

เป็นสำคัญ การจัดโปรแกรมการฝึกหัดครูแนวนี้นั้นสมรรถภาพของผู้เรียนที่จะแสดงให้เห็นว่าสมรรถภาพที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่ครูได้ (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2519 : 15)

ส่วนประกอบของหน่วยการเรียนรู้การสอน

หน่วยการเรียนรู้การสอน มีรูปแบบไม่คงที่แน่นอน สามารถยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ลักษณะเนื้อหาวิชา ความเหมาะสมกับผู้เรียน โดยทั่วไปแล้วหน่วยการเรียนรู้การสอนทุกรูปแบบจะมีส่วนประกอบที่สำคัญ 5 ส่วน คือ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายการประเมินผลก่อนการเรียน และการประเมินหลังการเรียน (Houston and others, 1972 : 125) อย่างไรก็ตามหน่วยการเรียนรู้การสอนอื่น ๆ อาจมีรายละเอียดเพิ่มเติมกว่านี้ก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ความต้องการของผู้สร้าง

สำหรับการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกรูปแบบของชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา ซึ่งได้นำรูปแบบของ แอเรนดส์, มาสลา และเวเบอร์ (Arends, Masla and Weber, 1973 : 6 - 14) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ประการ โดยได้ระบุนิยามพื้นฐานและการเรียนซ่อมเสริมด้วย นับว่าเป็นลักษณะของหน่วยการเรียนรู้การสอนที่สมบูรณ์ กล่าวคือมีการจัดการเรียนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนที่ยังไม่มีสมรรถภาพถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หน่วยการเรียนรู้การสอนรูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสดงสมรรถภาพตามที่กำหนดไว้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเอง ช่วยในการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล ช่วยในการเรียนด้วยตนเองและช่วยให้มีทางเลือกหลาย ๆ ทางในการจัดการเรียนการสอน (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา, 2530 : 93)

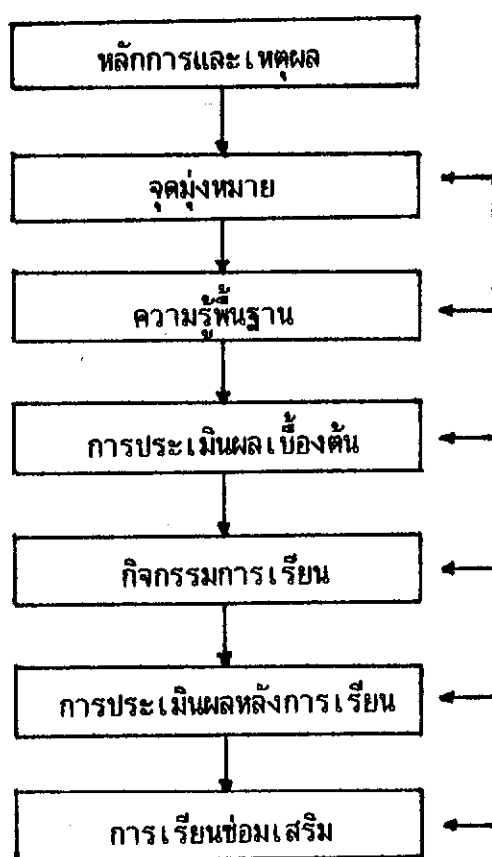
องค์ประกอบ 7 ประการของหน่วยการเรียนรู้การสอน ซึ่งจะใช้ในการวิจัยนี้มีดังต่อไปนี้

1. หลักการและเหตุผล (Rationale)
2. จุดมุ่งหมาย (Objectives)
3. ความรู้พื้นฐาน (Prerequisites)
4. การประเมินผลเบื้องต้น (Pre - assessment)
5. กิจกรรมการเรียน (Instructional Alternatives)

6. การประเมินผลหลังการเรียนรู้ (Post - Assessment)

7. การเรียนซ่อมเสริม (Remediation)

ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้การสอน

(ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา, 2530 : 107)

ข้อเสนอแนะในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน

การสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน เป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และในการสร้างต้องอาศัยบุคคลหลายฝ่าย นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการสร้างหน่วยการเรียนรู้สอนไว้หลายทัศนะ ดังเช่น ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (2530 : 115 - 117) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหน่วยการเรียนรู้สอนไว้ว่า

1. ในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน ผู้สร้างจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรอยู่เสมอ ควรจะพิจารณาอย่างรอบคอบว่า จุดมุ่งหมายของหน่วยการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น สร้างสมรรถภาพให้แก่ผู้เรียนที่จะสำเร็จการศึกษาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรหรือไม่ และในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ก็จะต้องให้สอดคล้องกับปรัชญาในการเรียนรู้ของหลักสูตร เหล่านี้ควรระบุไว้อย่างชัดเจนในหลักการและเหตุผล

2. ในการกำหนดสมรรถภาพที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสดงให้เห็นนั้น ควรจะคำนึงถึงคำถามต่อไปนี้ด้วย

2.1 ถ้าเป็นการวัดความรู้ จะต้องคำนึงถึงว่าความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริง

2.2 ถ้าเป็นการวัดเจตคติ จะต้องคำนึงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับเจตคติ ว่าอะไรที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงออก

2.3 ถ้าเป็นการวัดการปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงว่าพฤติกรรมอะไรที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติให้เห็นได้

2.4 ถ้าต้องการวัดประสิทธิภาพในการทำงาน จะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนและภายใต้สภาวะการณ์ในเวลานั้นด้วย

3. หลังจากที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายแล้ว ผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนจะต้องกำหนดสมรรถภาพพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนเฉพาะเรื่องที่เป็นพื้นฐานจริง ๆ ของหน่วยการเรียนรู้การสอน ถ้าเป็นไปได้สมรรถภาพพื้นฐานควรมีน้อยที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้โปรแกรมการเรียนรู้ยืดหยุ่นได้และเพื่อให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะเลือกเรียนได้มากที่สุด

4. ในการสร้างแบบประเมินผลเบื้องต้น ผู้สร้างจะต้องมั่นใจว่าเกณฑ์ที่สร้างขึ้นนั้น ใช้วัดสมรรถภาพของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายอย่างแท้จริง และข้อสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ

ในการประเมินผล จะต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง และจะต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ดังนั้นวิธีการวัดผลจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากได้คำนึงถึงภาคปฏิบัติและมีลักษณะที่จะช่วยในการวินิจฉัยข้อบกพร่อง

5. การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้มีทางเลือกแก่ผู้เรียนหลาย ๆ ทาง ทั้งนี้เพื่อผู้เรียนจะได้เรียนในสิ่งที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จมากที่สุด สอดคล้องกับวิธีการเรียนของผู้เรียนและจะช่วยให้ได้เรียนรู้ในระยะเวลาอันสั้น นอกจากนี้ผู้เรียนควรจะได้มีโอกาสเลือกสร้างกิจกรรมของตนเองด้วยความช่วยเหลือของอาจารย์ ผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนจะต้องระลึกอยู่เสมอว่าผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการแสดงความสามารถในสมรรถภาพที่ระบุไว้ มิใช่จากการเรียนกิจกรรมการเรียนรู้

6. ถ้าผู้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้เห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ นั้น ควรจัดเรียงลำดับ การจัดลำดับกิจกรรมก็ควรจะทำให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงลักษณะแผนงานทั้งหมด

7. กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ให้ผู้เลือกเรียนนั้น ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกหัดเท่าเทียมกัน

8. การสร้างแบบประเมินหลังการเรียนรู้ ควรใช้วิธีการเช่นเดียวกับการสร้างแบบประเมินผลเบื้องต้น และข้อทดสอบควรเชื่อถือได้

9. ผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนอาจจะบุกิจกรรมการเรียนรู้ซ่อมเสริมได้ตามความเหมาะสมถึงแม้ว่าโดยปกติแล้ว กิจกรรมการเรียนรู้ซ่อมเสริมจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะและเมื่อได้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนที่สมบูรณ์ทั้งโปรแกรมแล้ว กิจกรรมการเรียนรู้ซ่อมเสริมอาจจะนำมาใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้

10. คำอธิบายของหน่วยการเรียนรู้การสอนควรจะกระชับกระชับรัดและชัดเจน

11. ผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน ควรจะให้ผู้ร่วมงานหลาย ๆ ท่านและผู้เรียนช่วยกันวิจารณ์หน่วยการเรียนรู้การสอน เพื่อจะได้นำข้อวิจารณ์เหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนที่สร้างขึ้น

12. เมื่อสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้สร้างควรได้ทบทวนอีกครั้งว่าหน่วยการเรียนรู้การสอนนั้น เน้นถึงสมรรถภาพที่สัมพันธ์กับพัฒนาการของผู้เรียนหรือไม่และเป็นตัวอย่างที่ดี มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนหรือไม่

13. ในขั้นสุดท้ายผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นนั้นยอมเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้เสมอ

(หมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2530 : 115 - 117)

เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต ได้สรุปลำดับขั้นตอนในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนไว้ดังนี้

1. กำหนดผู้เรียนและเลือกหัวเรื่อง
2. เลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง
3. วางแผนการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน
4. ตั้งจุดมุ่งหมายของหน่วยการเรียนรู้การสอน ตามที่ต้องการให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผล
5. เลือกกิจกรรมให้ผู้เรียนกระทำ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย
6. กำหนดรูปแบบ และส่วนประกอบที่สำคัญของหน่วยการเรียนรู้การสอน
7. เขียนต้นร่างหน่วยการเรียนรู้การสอน
8. ทบทวนแก้ไข
9. ทดลองใช้กับผู้เรียนโดยเลือกคนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน จากกลุ่มที่จะใช้

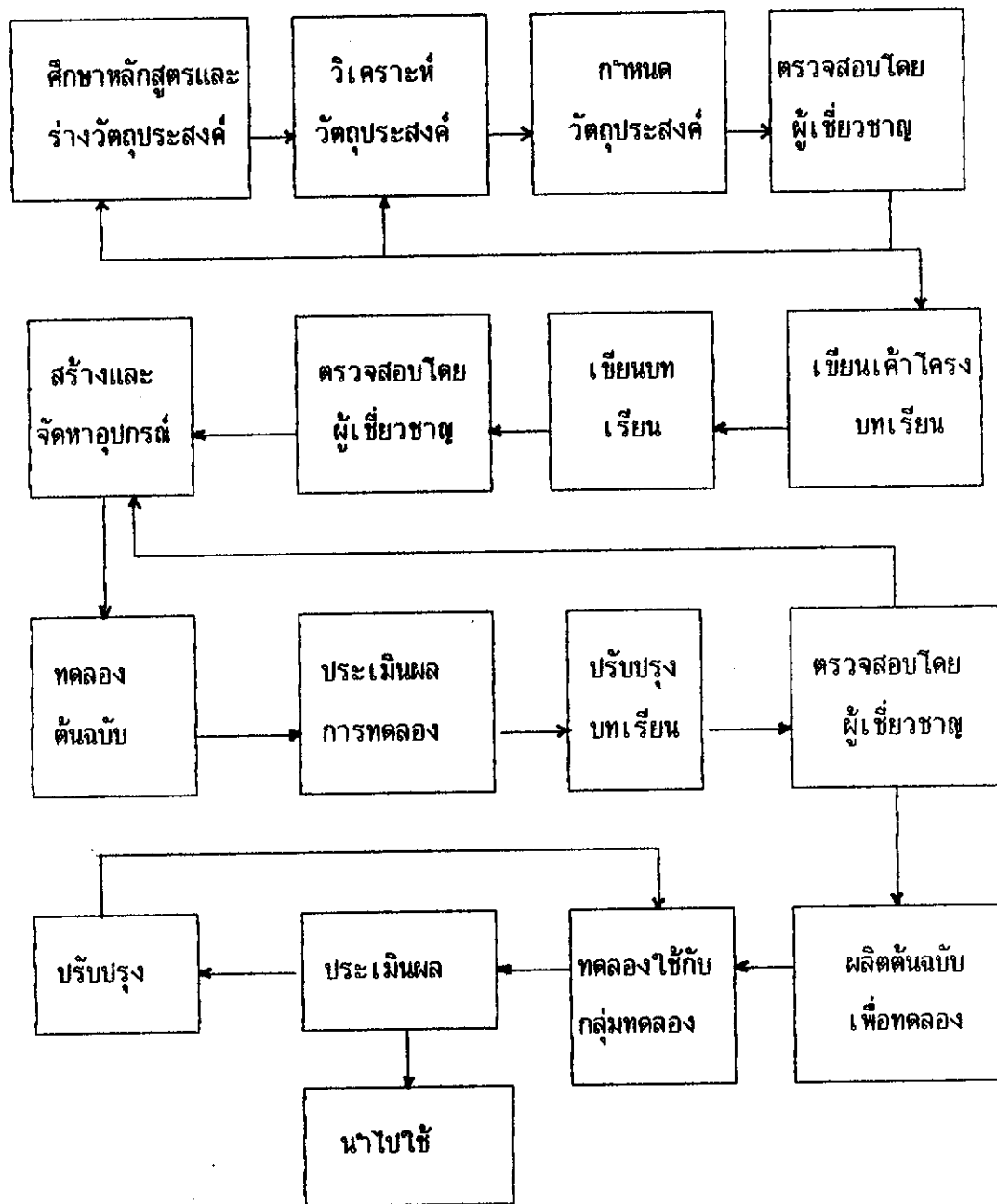
บทเรียนนั้น ๆ แล้วแก้ไข

10. นำไปทดลองใช้อีกครั้งหนึ่ง แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข
11. สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน

(เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2526 : 35)

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน จะเห็นได้ว่ากระบวนการในการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนทุก ๆ ขั้นตอนนั้น ล้วนแต่มีความสำคัญทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนนับว่าเป็นขั้นเริ่มต้นที่สำคัญ เพราะถ้าหากผิดพลาดตั้งแต่ขั้นนี้แล้วจะส่งผลไปสู่ขั้นต่าง ๆ ต่อไป ชูลตัน และคนอื่น ๆ ได้เขียนภาพ (Flow Chart) แสดงการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนไว้ดังนี้ (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2526 ;

อ้างอิงมาจาก Houston and others. 1972 : 76)

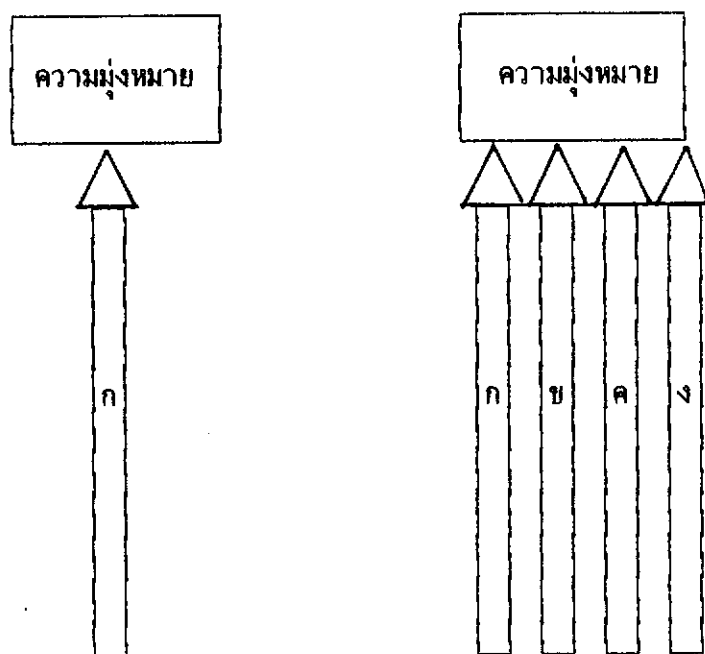

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน

การกำหนดลักษณะของกิจกรรมในหน่วยการเรียนการสอน

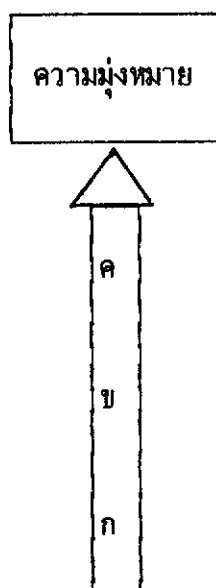
ขั้นตอนของการออกแบบกิจกรรมเป็นขั้นตอนที่สำคัญ การเลือกแบบกิจกรรมต้องเหมาะสม และสัมพันธ์โดยตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดในแต่ละหน่วยการเรียนการสอน ฮุสตัน และคนอื่น (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2526 : 36 ; อ้างอิงมาจาก Houston and others. 1972 : 132 - 134) ได้กำหนดลักษณะกิจกรรมหน่วยการเรียนการสอนไว้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 กิจกรรมแบบง่าย ๆ (Simple Case) มีจุดมุ่งหมายและกำหนดกิจกรรมเพียงอย่างเดียวเป็นทางเลือก ผู้เรียนจะเลือกทำกิจกรรมใดก็ได้เพียงกิจกรรมเดียวเท่านั้น ทุกกิจกรรมบรรลุสำเร็จเหมือนกันและมีคุณค่าเท่ากัน ดังภาพประกอบ 3

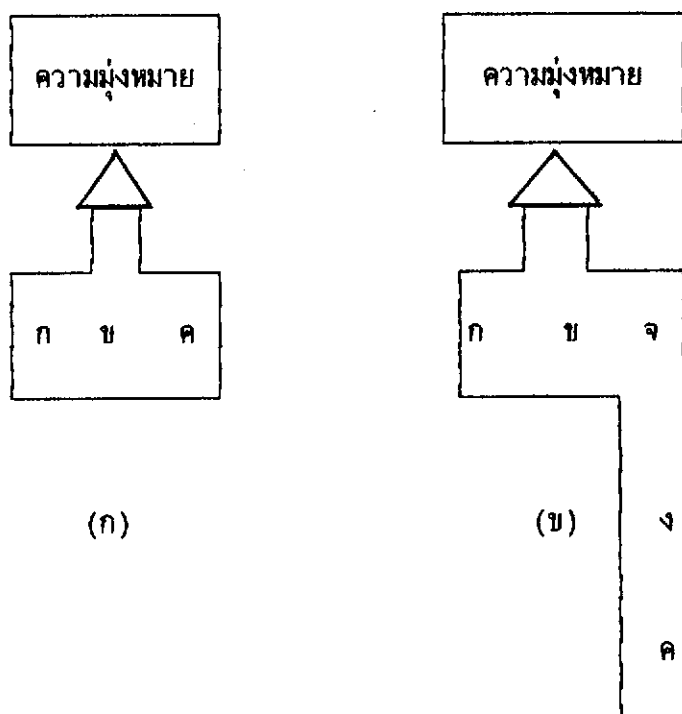
ภาพประกอบ 3 แสดงกิจกรรมแบบกิจกรรมเดียวและแบบหลายกิจกรรมแต่เลือกเพียงกิจกรรมเดียว

ลักษณะที่ 2 กิจกรรมแบบลูกโซ่ (Linear Related Activity) มีกิจกรรมหลายกิจกรรม แต่ผู้เรียนจะต้องทำให้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของบทเรียน เช่น กำหนดกิจกรรมไว้ 3 อย่าง (ก ข และ ค) ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมต่อเนื่องกันไป คือทำกิจกรรม ก ให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนแล้วจึงไปทำกิจกรรม ข และ ค ตามลำดับ และต้องทำกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 กิจกรรม จึงจะบรรลุจุดมุ่งหมายได้ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงกิจกรรมแบบหลายกิจกรรมต่อเนื่องกัน

ลักษณะที่ 3 กิจกรรมแบบผสม (Mosaic Related Activity) มีกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนกิจกรรมใดก่อนหรือหลังก็ได้ แต่ต้องเรียนให้ครบทุกกิจกรรม เช่น อาจจะมีกิจกรรม ก ข และ ค ไว้เพื่อให้ผู้เรียนเลือกผู้เรียนจะเลือกเรียนกิจกรรม ก ข และ ค ก่อนก็ได้ แต่ต้องเรียนให้ครบกิจกรรมทั้งหมด หรืออาจจะจัดกิจกรรม ก ข ค ง และ จ โดยกำหนดให้กิจกรรม ค ง และ จ เรียงตามลำดับ แต่จะเลือกเรียนกิจกรรมใดก่อนก็ได้จากกิจกรรม ก หรือ ข หรือ ค ง จ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แสดงกิจกรรมแบบหลายกิจกรรมแต่ไม่ต่อเนื่อง (ก) และแบบหลายกิจกรรมที่มีทั้งต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง (ข)

แบบกิจกรรมเหล่านี้ ทำให้ผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนตัดสินใจว่า ควรจะเลือกแบบกิจกรรมอย่างใดในหน่วยการเรียนรู้การสอนของตน แบบกิจกรรมที่กำหนดในหน่วยนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและครูในการเลือกการเรียนรู้ซ่อมเสริม ในกรณีที่ผู้เรียนนั้นไม่ผ่านการประเมินผลหลังเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้เรียนอาจจะเลือกกิจกรรมใหม่ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหน่วยการเรียนรู้การสอนหรือควรจะทำกิจกรรมอะไรเพิ่มเติมในกรณีที่ไม่ว่างใจเนื้อหาหรือทักษะบางตอนหรือขาดสมรรถภาพบางอย่าง

การหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน

ก่อนที่จะนำหน่วยการเรียนรู้การสอนไปใช้ควรมีการทดลองแก้ไข ปรับปรุงให้ได้มาตรฐานเสียก่อน เพื่อจะได้ทราบว่าหน่วยการเรียนรู้สอนมีประสิทธิภาพเพียงใด มีสิ่งบกพร่อง การประเมินขั้นนี้ไม่ใช่เป็นการประเมินผลผู้เรียน แต่เป็นการประเมินผลตัวหน่วยการสอนโดยการนำหน่วยการเรียนรู้การสอนไปทดลองใช้กับคนหลาย ๆ คน หลาย ๆ กลุ่ม แล้วปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพก่อนที่จะเผยแพร่หรือนำออกไปใช้จริง

เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน อาจจะกำหนดเป็น 90/90 หรือ 85/85 หรือ 80/80 ขึ้นอยู่กับลักษณะวิชา (ในกรณีของการศึกษาแบบสมรรถฐานเกณฑ์ร้อยละ 90 จึงจะถือว่าใช้ได้ เรียกได้ว่าเป็นการเรียนรู้เพื่อความรอบรู้หรือเชี่ยวชาญ)

ความหมายของตัวเลข เช่น 90/90 ตัวแรกเป็นคะแนนที่ได้จากการทบทวนฝึกหัดของผู้เรียนโดยเฉลี่ยร้อยละ 90 ส่วน 90 ตัวหลัง เป็นคะแนนที่ได้จากการทบทวนทดสอบหลังการเรียนรู้โดยเฉลี่ยร้อยละ 90 (เสาวณีย์ ลีทิศาบัณฑิต. 2526 : 52)

การกำหนดค่ามิใช่ตั้งขึ้นมาเองตามความพอใจของผู้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอน แต่ควรจะเป็นการทดลองได้ โดยปกติวิชาที่เป็นความรู้เบื้องต้นเป็นข้อเท็จจริง มักจะตั้งเกณฑ์ไว้ตั้งแต่ 80/80 ขึ้นไป ถ้าเป็นวิชาทักษะอาจจะตั้งไว้ต่ำกว่านี้ได้ในบางกรณี นอกจากนั้น การจะนำผลจากการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้การสอน ไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนด้วยวิธีอื่น นอกเหนือจากการหาประสิทธิภาพตัวหน่วยการเรียนรู้การสอนที่กล่าวมาแล้ว จะต้องใช้แบบทดสอบหลังการเรียนรู้ฉบับเดียวกันในทุกวิธีที่จะนำมาเปรียบเทียบ (เสาวณีย์ ลีทิศาบัณฑิต. 2526 : 53)

เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพ

1. ภาคทฤษฎี

ตัวเลข 80 ตัวแรกหมายถึง คะแนนเฉลี่ยของจำนวนคำตอบที่นักเรียนตอบถูกจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

เลข 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของจำนวนคำตอบที่นักเรียนตอบถูกจากแบบประเมินผลหลังการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 80

2. ภาคปฏิบัติ

เลข 80 ตัวแรกหมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากการฝึกปฏิบัติทำแบบเรียนทั้งหมดรวมกันคิดเป็นร้อยละ 80

เลข 80 ตัวหลังหมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำได้จากการสอบปฏิบัติหลังการเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

3. ภาคประยุกต์

ประเมินจากค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม

เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การวัดมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (2533) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่นิยมใช้ คือ ต้องไม่ต่ำกว่า 90/90 สำหรับเนื้อหาวิชาที่เป็นความรู้ความเข้าใจและ 80/80 สำหรับเนื้อหาวิชาที่เป็นทักษะ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้การสอนในต่างประเทศ

เดิมหน่วยการเรียนรู้การสอนเป็นสื่อการสอนที่สำคัญในการสร้างสมรรถภาพครูเป็นรายบุคคล โดยเน้นการฝึกหัดทักษะเฉพาะที่ใช้ในการเรียนรู้การสอนที่เกี่ยวกับการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน (Competency-Based Teacher Education) (Christian. 1970 : 1 - 5) ต่อมาในปี 1970 ซูเตอร์ (Suiter) ได้สร้างหน่วยการเรียนรู้สอนปรากฏว่าได้รับผลสำเร็จสูงมาก ในขณะเดียวกันมีผู้นำเอาวิธีการนี้สร้างหน่วยการเรียนรู้สอนกับวิชาอื่นอีกด้วย เช่น ในปี 19710 ที่วิทยาลัยเวเบอร์สเตท (Weber State College) ของมหาวิทยาลัยยูทาห์ (Utah University) สหรัฐอเมริกาได้สร้างหน่วยการเรียนรู้สอนเรียกว่า Wilkits ซึ่งย่อมาจาก Weber Individualized Learning Kits มีนิติตทางการศึกษาระดับปริญญาโท ปริญญาเอกได้สร้างหน่วยการเรียนรู้สอนแล้วทดลองใช้เปรียบเทียบกับการสอนแบบเดิมมากขึ้นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เช่น

สตีเฟนส์ ได้พัฒนาอุปกรณ์ที่ใช้ในหน่วยการเรียนรู้สอนอ่านร่วมกับอาจารย์มหาวิทยาลัยจอร์เจีย ซึ่งเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรรายวิชาการอ่านเขาได้นำหน่วยการเรียนรู้สอนนี้ไปทดลองสอนกับนักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ที่กำลังเรียนวิชาการอ่านจำนวน 37 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ห้องเรียน เสร็จแล้วให้ทำข้อสอบแบบเลือกตอบ 45 ข้อ และแบบทดสอบวัดเจตคติ 14 ข้อ

ปรากฏว่า อุปกรณ์ที่ใช้ในหน่วยการเรียนการสอนให้ผลดีในการเพิ่มพูนความรู้ นักศึกษาทั้งหมด ประสบผลสำเร็จในการทำข้อสอบ ทักษะแน่นได้ร้อยละ 90 ขึ้นไป และพบว่านักศึกษา 35 คน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน แสดงว่านักศึกษาประสบผลสำเร็จในการเรียนสูง (Stephens. 1974 : 4973-A)

สภาราเตรตา ได้สร้างหน่วยการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นได้ 5 ชุด เพื่อใช้ในการสอน เรื่องความแก่นักศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ (1) การเล่นเกมภาษา (2) ประสพการณ์ส่วนตัว (3) เทคนิคในการเขียนงานศึกษาค้นคว้าหรืองานวิจัย (4) การเขียนในเชิงโต้แย้ง (Controversy) และ (5) การเขียนเชิงวิจารณ์ เขาได้นำหน่วยการเรียนการสอนนี้ไปใช้กับ กลุ่มทดลองโดยให้อีกาสแก่นักศึกษาในการรับผิดชอบการเรียนด้วยตนเอง และเรียนซ่อมเสริม จนกว่าจะสอบผ่าน หน่วยการเรียนการสอนแต่ละชุด ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นให้เรียนโดยการอ่าน ทำแบบฝึกหัดและอภิปรายเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ และการเขียนแบบฝึกหัดเมื่อสิ้นสุด การเรียนแล้วให้ทำข้อสอบ เพื่อวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ 2 ฉบับ ฉบับละ ไม่ต่ำกว่า 200 คำ และให้ทำแบบทดสอบวัดเจตคติต่อการเขียนเรียงความ ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถทั่วไปในการเขียนเรียงความ การเขียนโครงสร้าง ของประโยค และการเขียนส่วนประกอบของประโยค สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับความเชื่อมั่น .01 กลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนเรียงความสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนเรียงความ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าหน่วยการเรียนการสอนเป็น ชุดที่ยืดหยุ่นได้เป็นสื่อการสอนเรียงความที่ได้ผลดีกว่าวิธีการสอนตามปกติ (Sabaratta. 1975 : 1280-A)

ไรซ์ ได้สร้างหน่วยการเรียนการสอนเพื่อฝึกครูประจำการให้มีสมรรถภาพในการอ่าน ขึ้นตอนในการสร้างมีดังนี้คือ ขึ้นแรกทบทวนความรู้เกี่ยวกับการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน (Competency - Based Teacher Education) แล้วศึกษาความต้องการของครูประจำการ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตครู ขึ้นที่สองสร้างหน่วยการเรียนการสอนเพื่อฝึกสมรรถภาพใน การอ่านแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกหัดครูจากสมาคมการสอนอ่านสากล (International Reading Teacher Association) เป็นผู้ตรวจสอบและให้คำแนะนำ เพื่อนำมาเป็นข้อมูล

ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้การสอน ขั้นสุดท้ายนี้หน่วยการเรียนรู้การสอนนี้ไปทดลองกับครู และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตเมืองคานส์ (Karns) 20 คน ซึ่งอาสาสมัครมาฝึก สมรรถภาพการอ่าน ทำให้ครูประจำการมีสมรรถภาพในการอ่านสูงขึ้นมากและทุกคนชอบที่จะได้ รับการบริการแบบนี้มากกว่าการบริการแบบเดิม (Rice. 1977 : 4298-A)

บรูคเกอร์ ได้สร้างหน่วยการเรียนรู้วิชาการใช้ภาษาเรื่อง การสร้างสรรค์ (Creativity) การเขียนแบบสร้างสรรค์ (Creative Writing) การฟัง การคัดลายมือ และการเขียนตัวสะกด เพื่อนำไปใช้กับนักศึกษาครู 37 คน ที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐอริโซนา ใน ภาคเรียนฤดูใบไม้ผลิปี 1976 แล้วนำข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้การสอน ที่ ได้รับจากนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามชนิดที่ไม่เป็นมาตรฐาน (Non-Standardized Questionnaire) และการอภิปรายแบบไม่เป็นทางการ (Informal Discussion) มา วิเคราะห์ โดยไม่ใช้ระเบียบวิธีทางสถิติ (Non - Statistic Procedure) เพื่อนำมา ปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้การสอน ผลจากการทดลองสรุปว่า หน่วยการเรียนรู้การสอนเป็น เครื่องมือที่ทำให้นักศึกษาครูประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ อย่างพอเพียง และมีความสามารถในการเขียนแบบสร้างสรรค์ การคัดลายมือ และการเขียน ตัวสะกดได้ดีมาก (Brucker. 1977 : 4294-A)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้การสอนในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2518 ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา ได้นำเรื่องหน่วยการเรียนรู้การสอน มาสอนนิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รวมทั้ง เป็นวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้เรื่องการสร้างหน่วยการเรียนรู้สอนให้แก่สถาบัน การศึกษาหลายแห่ง ต่อมาจึงมีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอนเป็น ที่แพร่หลายมากขึ้น เช่น ในด้านศิลปประดิษฐ์ โสภภาพรรณ อมระเดช (2526 : 41 - 44) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปประดิษฐ์ ในระดับปริญญาตรีโดยใช้หน่วย การเรียนรู้การสอนกับการสอนปกติ เรื่องบายศรีของนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนดุสิต จำนวน 104 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนเป็นเช่นเดียวกับ กาตุจนา อินทรสุนานนท์ (2526 : 45) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพลงพื้นบ้านภาคกลางในระดับ

ปริญญาดรี โดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอนกับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 100 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 ของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันและพบว่านิสิตกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2528 : คานา)

ในด้านวิชาดนตรีศึกษา เสวี เย็นเปี่ยม ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาดนตรี เรื่องการตีฆ้องวงใหญ่โดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอนกับการสอนปกติ ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล สูงกว่านักศึกษา กลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เสวี เย็นเปี่ยม. 2531 : 68)

ทวี กองศรีมา ได้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่องกบไสไม้ เพื่อใช้สอนในวิชา อดุสหกรรมศิลป์ สำหรับนักศึกษาครู ผลการศึกษาสรุปได้ว่าหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่องกบไสไม้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพภาคทฤษฎีเท่ากับ 84.50/84.20 ภาคปฏิบัติเท่ากับ 81.33/82.51 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าภาคทฤษฎีเท่ากับ 80/80 และภาคปฏิบัติ 70/70 (ทวี กองศรีมา. 2531 : 83)

ไสภา กิมวังตะโก ได้สร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่องฉายฉายพราหมณ์ สำหรับนักศึกษาฝึกหัดครู พบว่าประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอนทั้งในภาครวมและแยกย่อยพิจารณาบทเรียนในแต่ละตอนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินผลก่อนและหลังการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนมีประสิทธิภาพสูงน่าเชื่อถือได้ถึงร้อยละ 99 (ไสภา กิมวังตะโก. 2533 : 62)

จากการศึกษาและงานวิจัยต่างประเทศและภายในประเทศอาจสรุปเรื่องการใช้หน่วยการเรียนรู้การสอนได้เป็นสองนัย คือ การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอนกับการสอนปกติ ซึ่งพบว่าหน่วยการเรียนรู้การสอนใช้ได้กับหลายวิชา ในทุกระดับชั้นและหน่วยการเรียนรู้การสอนสามารถให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการสอนปกติ

หรืออาจสูงกว่าการสอนปกติ ส่วนอีกนัยหนึ่งพบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนการสอน มีเจตคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนการสอนอีกด้วย จึงนับได้ว่าหน่วยการเรียนการสอนมีคุณค่าต่อการ ศึกษาอย่างยิ่ง และมีแนวโน้มที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่ง ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา กล่าวว่า หน่วยการเรียนการสอนจะต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการเรียน การสอนของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศไทย ได้นำมาทดลองสอนนิสิตปริญญาโทและปริญญาเอก ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 จนถึงปัจจุบัน โดยให้ผลิต เหล่านี้สร้างหน่วยการเรียนการสอนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการที่ได้ กระทำกิจกรรมการเรียนที่แปลก และแตกต่างกันออกไปตามที่ตนสนใจ นอกจากนั้นผู้เรียนยังรู้สึก ภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกับผู้สอนด้วย (ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา. 2528 : 258)

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งสอนวิชาดนตรีศึกษา - นาฏศิลป์ ในระดับประถมศึกษาจึงมีแนวคิดว่ ถ้านำเรื่องเพลง "ระบำไก่" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ มาสร้างเป็นหน่วย การเรียนการสอนแล้วนำไปทดลองกับนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลอง เพื่อหาประสิทธิภาพ ของหน่วยการเรียนการสอนก็จะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชา ดนตรี - นาฏศิลป์ต่อไปได้เป็นอย่างดี

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์

ปัจจุบันการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา โรงเรียน นาฏศิลป์จัดมาร่วม 50 ปีแล้ว สมัยที่ผ่านมา ครูผู้สอนเป็นแม่แบบให้ผู้เรียนเลียนแบบ ปัจจุบัน นอกจากครูผู้สอนเป็นแม่แบบแล้ว ยังต้องสามารถวิเคราะห์ท่าท่า พร้อมทั้งชี้แนะให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจมากกว่าการจำจากแบบ เพราะการเรียนการสอนออกมาในรูปของการคิดเป็น หน่วยกิตผู้สอนจะต้องฝึกหัดเพลงที่เป็นพื้นฐานการรำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในท่าท่า สามารถ วิเคราะห์แยกท่า แยกความสำคัญของอวัยวะส่วนต่าง ๆ นอกจากนี้การฝึกในปัจจุบัน ผู้สอน และผู้เรียนยังให้ความสำคัญกับเพลงพื้นฐานน้อยเกินไป เพราะสภาพสิ่งแวดล้อมที่ต้องการ ความรวดเร็วทันใจ ความประณีตงดงามในปัจจุบันจึงไม่มีความสำคัญเท่ากับความรวดเร็วเป็น

เหตุให้การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ในสถาบันบางแห่งเปลี่ยนไปเรียนระบำเป็นชุด ๆ หรือ ตัดทอนทำให้เหลือน้อยเกือบจะเรียกว่ารำเพลงพื้นฐานพอเป็นพิธี ตัดทอนทำให้ความสัมพันธ์ของการใช้อวัยวะ หรือลีลา เชื่อม และการขาดทักษะความสัมพันธ์กันเหล่านี้เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจของท่าแต่ละท่าที่จะฝึกให้สามารถปฏิบัติให้เกิดความเข้าใจ ความซาบซึ้งและความจำอันแน่นแฟ้นในโอกาสต่อมา (ศิลปากร. 2526 : 78)

ในด้านวิชานาฏศิลป์ไทย จรูญศรี วีระวานิช กล่าวว่า การรำไทยนั้นเป็นเรื่องยากที่จะรำได้อย่างถูกต้องในระยะเวลาอันสั้น เพราะการรำไทยจะต้องประกอบไปด้วยลีลาท่ารำ ความประณีตและมีความสัมพันธ์ระหว่างการใช้มือ การใช้เท้าและการใช้ศีรษะ จึงต้องใช้เวลาในการฝึกท่ารำบางท่ายังต้องจำให้ได้ว่าท่าใดเป็นท่าที่ต้องห้าม เช่น การใช้มือเข้าออกจะต้องใช้มือซ้าย ซึ่งเป็นท่ารำที่ยึดถือกันมาแต่โบราณ การรำไทยมีกฎเกณฑ์มากจึงเป็นปัญหายุ่ง นอกจากนั้น การรำไทยที่จะสวยงาม ผู้รำจะต้องมีพรสวรรค์หรือความถนัดตามธรรมชาติ หรือมีความชอบเป็นพื้นฐานจึงจะรำได้อย่างสวยงาม (จรูญศรี วีระวานิช. 2524 : 4)

ผู้วิจัยจึงคาดหวังไว้ว่า หน่วยการเรียนการสอนเรื่องเพลง "ระบำไก่" ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้จะช่วยให้ผู้สอนสามารถสอนเพลงและ "ระบำไก่" ได้ดีกว่าที่เคยสอนตามปกติ โดยใช้หน่วยการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือในการสอนและสามารถหาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนการสอนเรื่อง "ระบำไก่" อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเครื่องมือในการสอนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ แขนงอื่นต่อไป

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างและหาประสิทธิภาพของชุด "หน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
แบบวิถีทัศน์ เรื่อง "ระบำ" ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) นี้ เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัย
เพื่อพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างทดลองประสิทธิภาพชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน
2. การสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน
4. การดำเนินการทดลองประสิทธิภาพ และการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีดำเนินการทดลอง ประสิทธิภาพ และการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างทดลองประสิทธิภาพชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน

1. ประชากร

เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประชานิเวศน์ ในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2534 จำนวน 5 ห้อง รวมทั้งสิ้น 221 คน ที่ไม่เคยเรียน วิชานาฏศิลป์กลุ่ม
สร้างเสริมลักษณะนิสัย เรื่อง "ระบำไก่" มาก่อน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประชานิเวศน์
ในภาคเรียนที่ 1 ที่ไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เรื่อง "ระบำไก่"
มาก่อน จำนวน 54 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือในการทดลอง

3.1 ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน

3.2 แบบประเมินผลประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน

การสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน

มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ ตลอดจนขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหน่วยการเรียนรู้และการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดตามแบบของ แอเรนส์, มาสลา และเวเบอร์ (Arends, Masla and Weber) ตามที่ ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา (2530 : 106) นำมาเผยแพร่ ซึ่งมีส่วนประกอบ 7 ประการ ดังนี้คือ

- 1.1 หลักการและเหตุผล
- 1.2 ความมุ่งหมาย
- 1.3 ความรู้พื้นฐาน
- 1.4 การประเมินผลก่อนการเรียนรู้
- 1.5 กิจกรรมการเรียนรู้
- 1.6 การประเมินผลหลังการเรียนรู้
- 1.7 การเรียนซ่อมเสริม

2. ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายของเนื้อหาวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ในหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)

3. การวิเคราะห์เนื้อหาวิชานาฏศิลป์ ชุด "ระบำไก่" เพื่อกำหนดสมรรถภาพที่จะเกิด แก่ผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

- ตอนที่ 1 ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน ภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์
- ตอนที่ 2 ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน ภาคปฏิบัตินาฏการ
- ตอนที่ 3 ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน ภาคประยุกต์

4. กำหนดความมุ่งหมายของชุดหน่วยการสอนและความมุ่งหมายเฉพาะชุดหน่วยการเรียนการสอนแต่ละตอน ดังนี้

ความมุ่งหมายของชุดหน่วยการเรียนการสอน

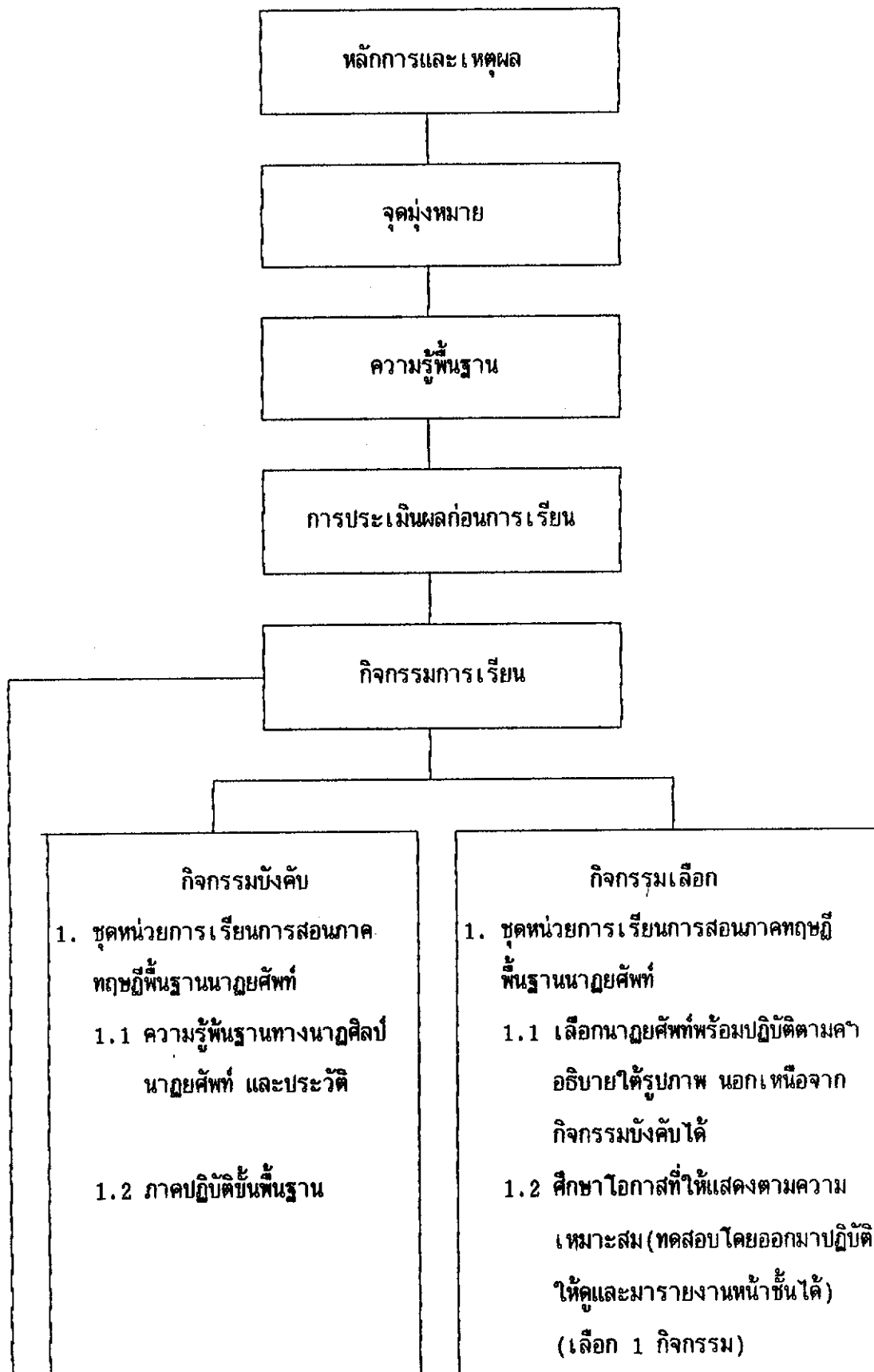
เมื่อนักเรียนได้ศึกษารายละเอียดและปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ในชุดหน่วยการเรียนการสอน เรื่อง "ระบำไก่" สิ้นสุดลงแล้ว นักเรียนจะมีสมรรถภาพ ดังนี้

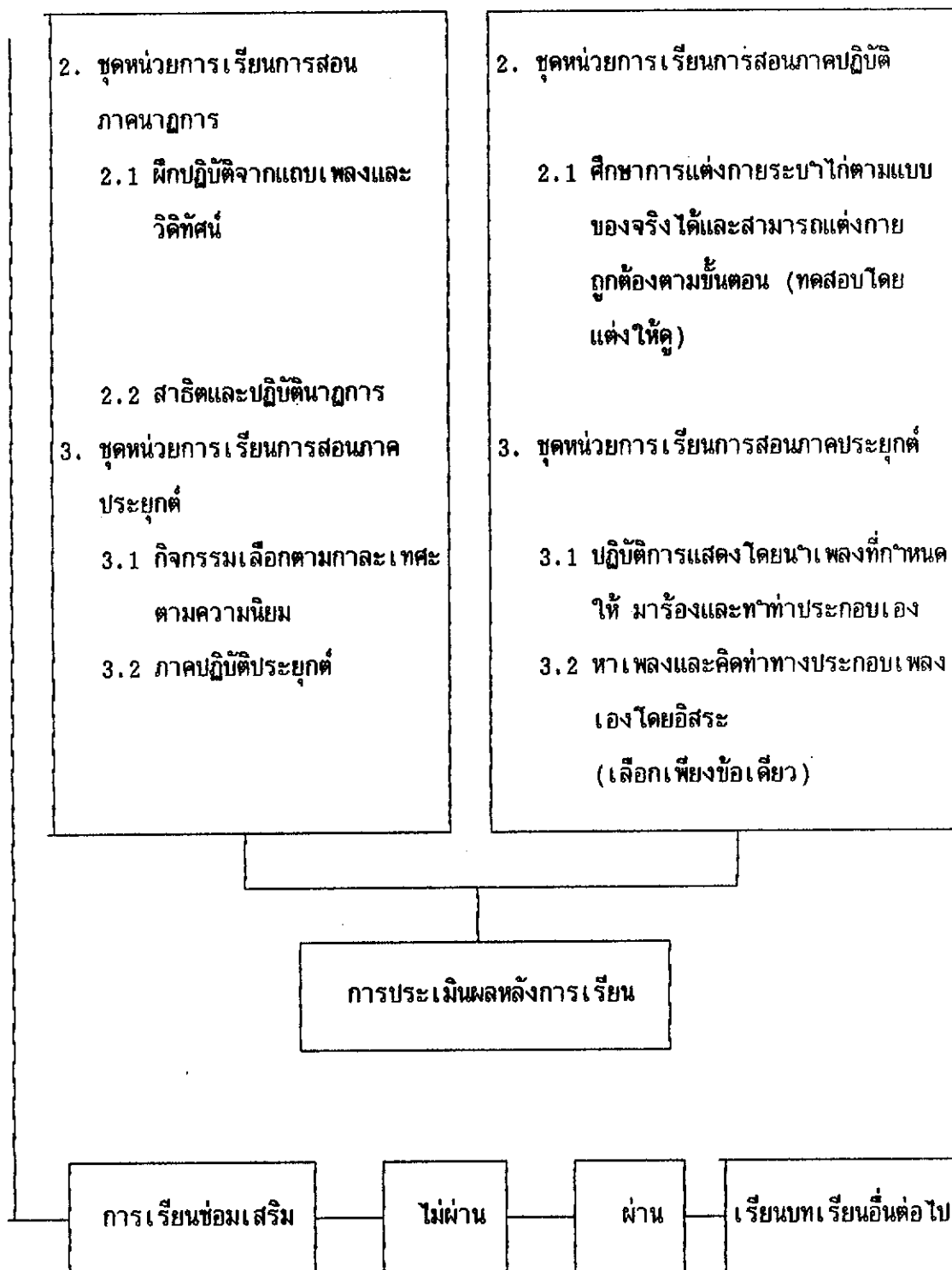
1. มีความรู้พื้นฐานและสามารถปฏิบัตินาฏยศัพท์ได้
2. สามารถอธิบายความหมายของ "ระบำไก่" ประวัติความเป็นมา เนื้อเรื่องย่อ ที่มาของ "ระบำไก่" ได้
3. สามารถอธิบายถึงขั้นตอนการแต่งกาย ชนิดของดนตรี เพลงและเนื้อร้องของชุด "ระบำไก่" ได้
4. สามารถฟังดนตรี เพลง และเนื้อร้องได้เข้าใจ และสามารถร้องเพลง "ระบำไก่" ซึ่งเป็นเพลงทำนองลาวจ้อยได้ไพเราะถูกต้อง
5. สามารถรำ "ระบำไก่" ได้สวยงาม
6. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนชุดหน่วยการเรียนการสอนดังกล่าวไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

5. กำหนดกิจกรรมในหน่วยของชุดหน่วยการเรียนการสอน โดยกำหนดเป็นกิจกรรมบังคับและกิจกรรมเลือก เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา

6. ชุดหน่วยการเรียนการสอนเรื่อง "ระบำไก่" ทั้ง 3 ตอน ผู้วิจัยใช้แนวทางการสร้างชุดหน่วยการเรียนการสอนของ ทมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (2530 : 106) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ประการ คือ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย ความรู้พื้นฐาน การประเมินผลก่อนการเรียนกิจกรรมการเรียน การประเมินผลหลังเรียนและการเรียนซ่อมเสริม (ซึ่งรายละเอียดจะมีในภาคผนวก)

7. กำหนดขั้นตอนการสร้างกิจกรรมการเรียนในชุดหน่วยการเรียนการสอน ดังนี้

ภาพประกอบ 6 ลำดับขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชุคหน่วยการเรียนรู้เรื่อง "ระบำไก่"

8. ดำเนินการสร้างชุดหน่วยเรียนการสอนตามขั้นตอน ดังภาพประกอบ 2 บทที่ 2 หน้า 22 และทำการตรวจสอบรูปแบบของชุดหน่วยการเรียนการสอน ตามแบบของ ฮุสตัน (Houston) ดังที่ ชมพันธุ์ กุญชร ๓ ยุธยา ได้นำมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการสร้างชุดหน่วยการเรียนการสอน ในโครงการปรับปรุงหลักสูตรฝึกหัดครู พุทธศักราช 2534 (ชมพันธุ์ กุญชร ๓ ยุธยา. 2528 : 125)

9. ให้ ดร.เสรี หวังในธรรม ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ตรวจสอบชุดหน่วยการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น

10. ทดลองใช้ชุดหน่วยการเรียนการสอนเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

11. นำชุดหน่วยการเรียนการสอนปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อทดลองใช้จริงต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนการสอน มีทั้งหมด 3 ฉบับคือ

1. แบบทดสอบภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาคยศัพท์ "ระบา"
2. แบบทดสอบภาคปฏิบัติ นากการ "ระบ่าไก"
3. แบบทดสอบภาคประยุกต์

วิธีการสร้างเครื่องมือดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาฉบับพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) (กรมวิชาการ. 2533 : 48)
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์
3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดหน่วยการเรียนการสอน
4. ใช้เกณฑ์การวัดมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (2533) ประเมินผลภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติและประยุกต์ โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง และผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญการสอนภาคปฏิบัติ

5. นำเครื่องมือและเกณฑ์การวัดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญคือ ดร.เสรี หวังในธรรม และอาจารย์จำเลียง พุฒประดับ แก่สำนักงานภาษา พร้อมทั้งตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

6. นำเครื่องมือและเกณฑ์การวัดไปดำเนินการแก้ไขปรับปรุง แล้วนำเสนอต่อกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

7. ลักษณะของแบบทดสอบที่ใช้สำหรับประเมินผลก่อนการเรียนและการประเมินผลหลังเรียนเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 100 ข้อ หาคูณภาพโดยการนำไปทดสอบกับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยารวรณาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 200 คน แล้วนำข้อทดสอบมาตรวจให้คะแนนโดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน นำผล

* { การสอบมาวิเคราะห์ความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วใช้ตารางสำเร็จรูป จุง - เทห์ - ฟาน (Fan, 1952 : 1 - 32) เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .2254 - .8310 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .2029 - 7.661 ขึ้นไป (แสดงไว้ในภาคผนวก)

8. นำข้อสอบที่คัดเลือกแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9376 นำแบบทดสอบที่หาความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

สำหรับภาคปฏิบัติผู้วิจัยสร้างแบบสังเกตการปฏิบัติตามแนวของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการทดสอบและการประเมินผลการสอนวิชานาฏศิลป์ จำนวน 2 คน คือ อาจารย์เสรี หวังในธรรม (อักษรศาสตร์คณาจารย์กิตติมศักดิ์ สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร) ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์ งามศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ และอาจารย์จำเลียง พุฒประดับ ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ งามศิลปากร พิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เมื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำมาสังเกตการปฏิบัติเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปใช้วัดควบคู่กับแบบทดสอบต่อไป

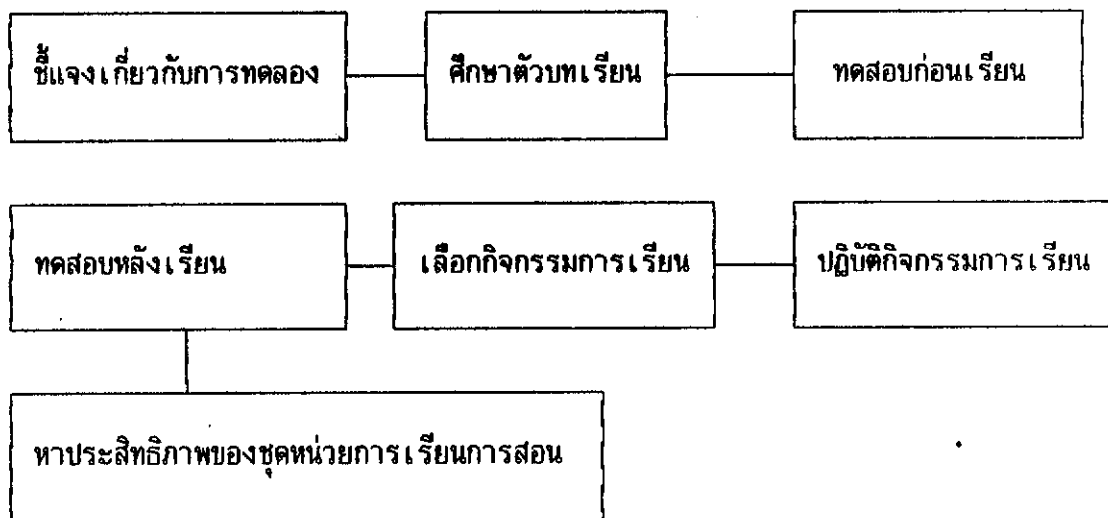
เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบ

ภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์ รวมคะแนนแล้ว เกณฑ์ผ่านร้อยละ 80 เพราะภาคทฤษฎีผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากการอ่านเอกสารที่ผู้สอนจัดให้และผู้เรียนยังสามารถศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ดังนั้นจึงพิจารณาเกณฑ์ผ่านร้อยละ 80 ตามหลักสูตรกำหนดไว้

ภาคปฏิบัตินาฏการ รวมคะแนนแล้วเกณฑ์ที่ผ่านร้อยละ 80 เพราะการปฏิบัติจะต้องมีทักษะในการฝึกเป็นขั้นตอน ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกและต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างสูงจึงจะสามารถฝึกปฏิบัติการร้อง และการรำให้เกิดความชำนาญ ถูกต้องตามหลักปฏิบัติ ดังนั้นจึงพิจารณาเกณฑ์ผ่านร้อยละ 80

การดำเนินการทดลองประสิทธิภาพ และการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 7 การดำเนินการทดลองประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน

ก่อนดำเนินการทดลอง 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยต้องนำชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง เพลง "ระบำไก่" ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปโรงเรียนประชานิเวศน์ เพื่ออธิบายถึงขั้นตอนการทดลอง ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเพลง "ระบำไก่" แก่อาจารย์ผู้สอนเพลงระบำไก่ คือ อาจารย์สุกรมย์ ลิมปนานนท์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ที่จะเป็นผู้ดำเนินการทดลองโดยมีผู้วิจัย เป็นผู้ช่วยและเป็นที่ปรึกษา

ส่วนการทดลองประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่องเพลงระบำไก่อกับ ผู้เรียน 54 คน ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์
 - ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ (นาฏยศัพท์และประวัติ 6 คาบ)
 - ตอนที่ 2 ภาควิชาขั้นพื้นฐาน 6 คาบ
(ใช้เวลา 12 คาบ)
2. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคปฏิบัตินาฏการ
 - ตอนที่ 1 ฝึกปฏิบัติจากแถบเสียงและวิดิทัศน์ 6 คาบ
 - ตอนที่ 2 สาธิตและปฏิบัตินาฏการ 6 คาบ
(ใช้เวลา 12 คาบ)
3. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคประยุกต์
 - ตอนที่ 1 กิจกรรมเลือกตามกาละเทศะ ตามความนิยม 6 คาบ
 - ตอนที่ 2 ภาควิชาปฏิบัติประยุกต์ 6 คาบ
(ใช้เวลา 12 คาบ)

สรุปจำนวนคาบในการทดลองแต่ละชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน

1. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์ 12 คาบ

2. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคปฏิบัตินาฏการ 12 คาบ

3. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคประยุกต์ 12 คาบ

ภาคทฤษฎีทั้ง 3 ตอน รวม 12 คาบ

รวม

ภาคปฏิบัติทั้ง 3 ตอน รวม 24 คาบ

4. กิจกรรมเลือก ใช้เวลานอกเวลาเรียน แยกเป็น

4.1 กิจกรรมเลือกภาคทฤษฎีพื้นฐาน ให้เลือกอย่างน้อย 1 กิจกรรม

4.1.1 เลือกนาฏยศัพท์พร้อมปฏิบัติตามคำอธิบายใต้รูปภาพนอกเหนือจาก

กิจกรรมบังคับ

4.1.2 ศึกษาโอกาสที่ใช้แสดงความเหมาะสม (ทดสอบโดยออกมาปฏิบัติ

ให้ดูและมารายงานหน้าชั้นได้)

4.2 กิจกรรมเลือกภาคปฏิบัตินาฏการ

4.2.1 ศึกษาการแต่งกายระบำไก่ตามแบบฉบับของจริงได้และสามารถ

แต่งกายได้ถูกต้องตามขั้นตอน (ทดสอบโดยแต่งให้ดู)

4.3 กิจกรรมเลือกภาคประยุกต์ ให้เลือกอย่างน้อย 1 กิจกรรม

4.3.1 ปฏิบัติการแสดงโดยนำเพลงที่กำหนดมาให้ร้องและใส่ท่าทาง

ประกอบเองโดยอิสระตามหลักที่เรียนมา

4.3.2 หาเพลงและคิดท่าทางประกอบเพลงมาเองโดยอิสระ

5. การประเมินผลการเรียน

5.1 ทดสอบพื้นฐาน 30 นาที

5.2 ทดสอบภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์ จากการทํา

5.2.1 แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

5.2.2 คะแนนตามแบบประเมินผลหลังเรียน

5.3 ทดสอบภาคปฏิบัติทางการ

5.3.1 ทดสอบจากเกณฑ์การประเมินผลท้ายบทเรียนแต่ละตอน

5.3.2 ทดสอบจากการใช้แบบสังเกตของอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ

นาฏการผู้เชี่ยวชาญ

5.4 ทดสอบและการประเมินจากการประยุกต์

ประเมินจากค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม

6. วันเวลาที่ทำการทดลอง

สอนทุกวันอังคาร พุธ เวลา 9.30 - 10.30 น. เริ่มตั้งแต่ วันอังคารที่ 21

พฤษภาคม ถึงวันที่ 10 กรกฎาคม ปีการศึกษา 2534.

ตอนที่	วันทำการทดลอง	เวลาที่ใช้ในการทดลอง
P	อังคาร 21 พฤษภาคม	9.30 - 10.30
1	พุธ 22 พฤษภาคม	9.30 - 10.30
2	พุธ 29 พฤษภาคม	9.30 - 10.30
3	อังคาร 4 มิถุนายน	9.30 - 10.30
4	พุธ 5 มิถุนายน	9.30 - 10.30
5	อังคาร 11 มิถุนายน	9.30 - 10.30
6	พุธ 12 มิถุนายน	9.30 - 10.30
7	อังคาร 18 มิถุนายน	9.30 - 10.30
8	พุธ 19 มิถุนายน	9.30 - 10.13
9	อังคาร 25 มิถุนายน	9.30 - 10.30
10	พุธ 26 มิถุนายน	9.30 - 10.30
11	อังคาร 2 กรกฎาคม	9.30 - 10.30
12	พุธ 3 กรกฎาคม	9.30 - 10.30
13	อังคาร 10 กรกฎาคม	9.30 - 10.30

ภาพประกอบ 8 แสดงกำหนดเวลาของการทดลอง

หมายเหตุ วันอังคารที่ 21 พฤษภาคม เป็น Pre - Test
 วันพุธที่ 22 พฤษภาคม 2534 - วันที่ 3 กรกฎาคม 2534
 สอนเนื้อหา
 วันอังคารที่ 10 กรกฎาคม 2534 เป็น Post - Test

วิธีการดำเนินการทดลองประสิทธิภาพและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 7 สัปดาห์ โดยวันแรกจะเป็น Pre-Test แล้วจึงทดลองเนื้อหาจนถึงสัปดาห์ที่ 7 ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 36 คาบ คาบละ 20 นาที การสอนแบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

1. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ (นาฏยศัพท์และประวัติ) ใช้เวลาศึกษา 6 คาบ คาบละ 20 นาที เท่ากับ 120 นาที

ตอนที่ 2 ภาคนาฏยศัพท์พื้นฐานตามคำอธิบายได้ภาพประกอบแถบบันทึกภาพใช้เวลาศึกษา 6 คาบ คาบละ 20 นาที เท่ากับ 120 นาทีรวมเวลาที่ใช้ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคทฤษฎีพื้นฐานนาฏยศัพท์ จำนวน 12 คาบ

2. ชุดการเรียนรู้การสอนภาคปฏิบัตินาฏการ

ตอนที่ 1 ฝึกปฏิบัติจากแถบเสียงและวีดิทัศน์นาฏศิลป์เรื่อง "ระบำไก่"

1.1 ปฏิบัติการร้องเพลงจากแถบบันทึกเสียงและเนื้อเพลงจากเอกสาร 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 60 นาที

1.2 ปฏิบัติระบำไก่ ตอนที่ 1 - 4 จากรูปภาพและคำอธิบายได้ภาพและฝึกปฏิบัติตามรูปภาพและวีดิทัศน์ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 60 นาที

ตอนที่ 2 สำนึกและปฏิบัตินาฏการเอง โดยแบ่งเป็นตอน ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ปฏิบัติระบำไก่ ตอนที่ 1 - 2 จำนวน 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 60 นาที

2.2 ปฏิบัติระบำไก่ ตอนที่ 3 - 4 จำนวน 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 60 นาที

รวมเวลาที่ใช้ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคนาฏปฏิบัตินาฏการ จำนวน

12 คาบ

3. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคประยุกต์

ตอนที่ 1 กิจกรรมเลือกตามกาลเทศะ ตามความคิด

1.1 ปฏิบัติการแสดงโดยนำเพลงที่กำหนดให้มาร้องเพลงและ
ทำท่าทางประกอบเอง ใช้เวลาศึกษา 6 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 120 นาที

ตอนที่ 2 ภาคปฏิบัติประยุกต์

2.1 หาเพลงและคิดท่าทางประกอบเพลงมาเองโดยอิสระใช้เวลา
ศึกษา 6 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 120 นาที รวมเวลาที่ใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน
ภาคประยุกต์ จำนวน 12 คาบ

ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะถือจากการประเมินผลการเรียนของนักเรียนที่เรียน
โดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน โดยอาศัยค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งความรู้ภาคพื้นฐาน ภาคปฏิบัติและ
ภาคการนำไปประยุกต์ใช้ของผู้เรียน ตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1. การประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏศัพท์ ประเมินจากคะแนนต่อไปนี้
 - 1.1 คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
 - 1.2 คะแนนจากการทำแบบประเมินผลหลังการเรียน
2. การประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัตินาฏการ ประเมินจาก
 - 2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการสังเกตของอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัตินาฏการ
และผู้เชี่ยวชาญ จากการทำกิจกรรมท้ายบทเรียนของนักเรียน และการวัดผลสำเร็จอันเกิดจาก
การทำกิจกรรม (เกณฑ์การประเมินจะอยู่ท้ายบทเรียนแต่ละตอน)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการสังเกตของอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัตินาฏการ
และผู้เชี่ยวชาญ จากการสอบภาคปฏิบัติ หลังการเรียนของนักเรียนและการวัดผลสำเร็จ
จากการสอบภาคปฏิบัติ
3. การประเมินจากการประยุกต์ใช้ของผู้เรียน ประเมินจากค่าคะแนนเฉลี่ยของ
แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังต่อไปนี้
สถิติที่ใช้ในการศึกษา

1. หาค่าเฉลี่ยของคะแนน โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

(Ferguson. 1981 : 49)

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 68)

3. หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ ใช้สูตร KR - 20

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum P_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt}	แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	แทน จำนวนข้อในแบบทดสอบ
p	แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q	แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ $1 - p$
pq	แทน ผลรวมของความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือ

(Guilford. 1978 : 427)

4. หาประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน โดยใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\frac{(\sum X)}{N}}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\frac{(\sum F)}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_1	แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในบทเรียน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดและการประกอบกิจกรรม
E_2	แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังการเรียนรู้) คิดเป็นร้อยละ
$\sum X$	แทน คะแนนรวมของผู้เรียนจากแบบฝึกหัดและการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
$\sum F$	แทน คะแนนรวมของการทดสอบหลังการเรียนรู้
N	แทน จำนวนผู้เรียน
A	แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดและกิจกรรม
B	แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบ

(เสาวณีย์ ลิกขำบัณฑิต. 2526 : 53)

5. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์
การเรียนรู้ โดยใช้ t-test (Dependent Samples)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{N \sum D^2 - (\sum D)^2 / (N - 1)}}$$

เมื่อ D แทน ค่าเฉลี่ยความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N แทน จำนวนคู่

$\sum D$ แทน ผลรวมของค่าเฉลี่ยความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

(Ferguson. 1981 : 180)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน

- 1.1 คะแนนจากการทดสอบความรู้พื้นฐานก่อนการเรียน
- 1.2 คะแนนจากการทดสอบภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์ จากการทำ
 - 1.2.1 แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
 - 1.2.2 คะแนนแบบประเมินผลหลังเรียน
- 1.3 คะแนนจากการทดสอบภาคปฏิบัติ นาฏการ
 - 1.3.1 ทดสอบจากเกณฑ์การประเมินผลท้ายบทเรียนแต่ละตอน
 - 1.3.2 ทดสอบจากการใช้แบบสังเกตของอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ

นาฏการและผู้เชี่ยวชาญ

- 1.4 คะแนนจากการทดสอบและประเมินจากการประยุกต์
ประเมินจากค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 หาประสิทธิภาพของหน่วยจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองสอน

โดยใช้ชุดหน่วยการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์เรื่อง "ระบำไก่" ของกลุ่มทดลองที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน

ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน (ตาราง 1 - 5)

ตาราง 1 แสดงคะแนนจากการทดสอบความรู้พื้นฐานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติก่อนการเรียน
ของกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์		
	ภาคทฤษฎี (30)	ภาคปฏิบัติ (30)	รวม (60)
1	4	8	12
2	4	7	11
3	4	6	10
4	6	6	12
5	4	8	12
6	5	4	9
7	7	7	14
8	6	7	13
9	6	7	13
10	4	6	10
11	7	7	14
12	7	8	15
13	4	4	8
14	6	6	12
15	6	4	10
16	5	7	12
17	7	6	13

ตาราง 1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์		
	ภาคทฤษฎี (30)	ภาคปฏิบัติ (30)	รวม (60)
18	8	4	12
19	7	5	12
20	4	5	9
21	4	7	11
22	6	4	10
23	5	5	10
24	6	6	12
25	5	7	12
26	4	6	10
27	4	6	10
28	6	4	10
29	7	6	13
30	6	7	13
31	7	7	14
32	6	7	13
33	4	6	10
34	6	4	10
35	7	8	15
36	6	4	14
37	5	6	11

ตาราง 1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์		
	ภาคทฤษฎี (30)	ภาคปฏิบัติ (30)	รวม (60)
38	5	6	11
39	7	7	14
40	6	7	13
41	8	8	16
42	4	4	8
43	6	6	12
44	7	7	14
45	4	6	10
46	4	7	11
47	7	7	14
48	4	4	8
49	4	6	10
50	5	6	11
51	4	4	8
52	4	7	11
53	6	7	13
54	4	7	11

จากตาราง 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาค
ทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

ตาราง 2 แสดงคะแนนที่ได้หลังการทดลองสอน ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
ภาคทฤษฎีพื้นฐาน

คน	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคทฤษฎีพื้นฐาน				
	ชุดที่ 1 (25)		ชุดที่ 2 (32)		รวม (57)
1	16*	23	28		51
2	22		20*	28	50
3	21		27		48
4	23		27		50
5	10*	20	28		48
6	22		27		50
7	22		28		51
8	20		22*	28	48
9	22		29		51
10	10*	22	28		50
11	13*	20	29		49
12	23		28		51
13	23	25*	25*	29	52
14	23		27		50
15	23		27		50
16	24		28		52
17	23		28		52
18	21		22*	27	51
19	13*	22		27	49

ตาราง 2 (ต่อ)

คน	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคทฤษฎีพื้นฐาน				
	ชุดที่ 1 (25)		ชุดที่ 2 (32)		รวม (57)
20	11*	20	27		47
21	24		26		50
22	24		28		52
23	14*	20	29		49
24	20		27		49
25	22		29		51
26	22		28		50
27	16*	23	28		51
28	23		29		52
29	22		28		50
30	22		29		51
31	23		30		53
32	18*	24	31		55
33	23		20*		51
34	23		29		52
35	17*	24	28		52
36	24		22*	29	53
37	14		30		54
38	23		30		53
39	23		30		53

ตาราง 2 (ต่อ)

คน	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคทฤษฎีพื้นฐาน				
	ชุดที่ 1 (25)		ชุดที่ 2 (32)		รวม (57)
40	23		28		51
41	15*		30		54
42	22		30		52
43	23		29		52
44	24		30		54
45	23		30		53
46	24		29		53
47	23		30		53
48	24		31		55
49	24		30		54
50	24		29		53
51	23		29		52
52	23		29		52
53	23		28		51
54	24		30		54

*นักเรียนที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ต้องซ่อมเสริม

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคทฤษฎีพื้นฐาน มีนักเรียนบางคน
ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จึงทำการทดสอบใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ตาราง 3 แสดงคะแนนที่ได้หลังการทดลอง ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
ภาคปฏิบัตินาฏการ

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคปฏิบัตินาฏการ				
	ชุดที่ 1 (9)	ชุดที่ 2 (36)	ชุดที่ 3 (18)	ชุดที่ 4 (20)	รวม (83)
1	7	31	17	17	72
2	8	33	18	18	75
3	8	32	18	18	76
4	8	33	18	18	77
5	8	32	18	18	76
6	8	33	17	17	75
7	8	33	14	18	73
8	7	31	15	19	72
9	8	32	18	19	77
10	8	33	18	17	76
11	8	32	18	18	76
12	8	33	18	19	78
13	8	33	18	16	75
14	7	31	18	17	73
15	8	32	16	18	74
16	8	32	18	19	77
17	8	32	17	17	74
18	8	33	18	17	76

ตาราง 3 (ต่อ)

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติทางการ				
	ชุดที่ 1 (9)	ชุดที่ 2 (36)	ชุดที่ 3 (18)	ชุดที่ 4 (20)	รวม (83)
19	8	32	18	18	76
20	8	33	18	18	77
21	7	31	17	19	74
22	7	31	18	19	75
23	7	31	16	18	72
24	8	32	18	17	75
25	7	31	18	17	73
26	7	31	15	18	71
27	7	34	17	19	77
28	8	32	16	19	75
29	8	33	16	18	75
30	7	31	17	19	74
๓1	7	34	17	17	75
32	7	31	17	17	72
33	7	31	16	18	72
34	8	33	18	18	77
35	7	34	18	16	75
36	7	34	18	17	76
37	9	34	17	18	78

ตาราง 3 (ต่อ)

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติทางการ				
	ชุดที่ 1 (9)	ชุดที่ 2 (36)	ชุดที่ 3 (18)	ชุดที่ 4 (20)	รวม (83)
38	7	34	18	19	78
39	9	34	18	16	77
40	7	34	18	17	76
41	9	34	18	18	79
42	9	34	18	19	80
43	7	34	18	19	78
44	9	34	18	17	78
45	9	34	18	18	79
46	9	34	18	18	79
47	9	34	18	18	79
48	7	34	18	20	79
49	7	34	18	19	78
50	7	34	18	20	79
51	9	34	18	20	81
52	9	34	18	19	80
53	9	34	18	20	81
54	7	34	18	19	78

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนสอบได้คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติ

ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

ตาราง 4 แสดงคะแนนที่ได้หลังการทดลองสอน ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรม
นาฏศิลป์ภาคประยุกต์

ข้อที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคประยุกต์		
	ชุดที่ 1(25)	ชุด 2(30)	รวม (55)
1	21	26	47
2	23	27	50
3	22	27	49
4	22	28	50
5	23	26	49
6	22	28	50
7	23	27	50
8	21	26	47
9	23	26	49
10	23	27	50
11	22	27	49
12	22	28	50
13	23	27	50
14	21	26	47
15	22	27	44
16	21	28	49
17	22	27	49
18	23	27	50
19	21	28	49

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคประยุกต์		
	ชุดที่ 1 (25)	ชุด 2 (30)	รวม (55)
20	22	28	50
21	21	26	47
22	21	26	47
23	23	24	47
24	22	27	49
25	21	26	47
26	22	25	47
27	24	29	53
28	23	26	49
29	22	28	50
30	22	25	47
31	24	29	53
32	21	26	47
33	21	26	47
34	23	27	50
35	24	29	53
36	24	29	53
37	23	29	52
38	24	29	53

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคประยุกต์		
	ชุดที่ 1(25)	ชุด 2(30)	รวม (55)
39	24	28	52
40	24	29	53
41	24	28	52
42	23	29	52
43	24	29	53
44	24	28	52
45	24	28	52
46	23	29	52
47	24	28	52
48	24	29	53
49	24	29	53
50	24	29	53
51	24	28	52
52	23	29	52
53	24	28	52
54	24	20	53

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนสอบได้คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคประยุกต์

ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

ตาราง 5 แสดงคะแนนทั้งหมดที่ได้หลังการทดลองสอนชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรม
นาฏศิลป์ ภาควิทยุทธศาสตร์ ภาควิชาการ และภาคประยุกต์

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์			
	ภาควิทยุทธศาสตร์	ภาควิชาการ	ภาคประยุกต์	รวมทั้งสิ้น
1	51	72	47	170
2	50	75	50	175
3	48	76	49	173
4	50	77	50	177
5	48	76	49	173
6	49	75	50	174
7	51	73	50	174
8	48	72	47	167
9	51	77	49	177
10	50	76	50	176
11	49	76	49	174
12	51	78	50	179
13	52	75	50	177
14	50	73	47	170
15	50	74	49	173
16	52	77	49	178
17	51	74	49	174

ตาราง 5 (ต่อ)

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์			
	ภาคทฤษฎีพื้นฐาน	ภาคปฏิบัตินาฏการ	ภาคประยุกต์	รวมทั้งสิ้น
18	48	76	50	174
19	49	76	49	174
20	47	77	50	174
21	50	74	47	171
22	52	75	47	174
23	49	72	47	168
24	49	75	49	173
25	51	73	47	171
26	50	71	53	168
27	51	77	49	181
28	52	75	50	176
29	50	75	47	175
30	51	74	53	172
31	53	75	47	181
32	55	72	47	174
33	51	72	50	170
34	52	77	50	179
35	52	75	53	182

ตาราง 5 (ต่อ)

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์			
	ภาคทฤษฎีพื้นฐาน	ภาคปฏิบัตินาฏการ	ภาคประยุกต์	รวมทั้งสิ้น
36	53	76	53	182
37	54	78	52	184
38	53	78	53	184
39	53	77	52	182
40	51	76	53	180
41	54	79	52	185
42	52	80	52	184
43	52	78	53	183
44	54	78	52	184
45	53	79	52	184
46	53	79	52	184
47	53	79	52	184
48	55	79	53	187
49	54	78	53	185
50	53	79	53	185
51	52	81	52	185
52	52	80	52	184

ตาราง 5 (ต่อ)

คนที่	คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์			
	ภาคทฤษฎีพื้นฐาน	ภาคปฏิบัตินาฏการ	ภาคประยุกต์	รวมทั้งสิ้น
53	51	81	52	184
54	54	78	53	185
ΣX	2763	4110	2712	9593
$\bar{X}$	51.17	76.11	50.22	177.65

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนสอบได้คะแนนกิจกรรมนาฏศิลป์ภาคทฤษฎีพื้นฐาน
ภาคปฏิบัตินาฏการ และภาคประยุกต์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

ตอนที่ 2 หาประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน (ดังตาราง 6)

ตาราง 6 แสดงผลการทดลองหาประสิทธิภาพ ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์

กิจกรรม	การประเมินผลท้ายบทเรียน (E1)	การประเมินผลหลังการเรียนรู้ (E2)
ภาคทฤษฎี	89.77	90.11
ภาคปฏิบัติ	91.70	90.11
ภาคประยุกต์	91.30	90.11
รวมทุกกิจกรรม	91.00	90.11

ตาราง 6 พบว่าประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนจากคะแนน
การประเมินผลท้ายบทเรียน (E1) และคะแนนที่ได้จากการประเมินผลหลังการเรียนรู้ (E2)
ทั้งภาพรวม และแยกย่อยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน
กิจกรรมนาฏศิลป์มีประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองสอน โดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ของกลุ่มทดลองที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (ดังตาราง 7)

ตาราง 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองสอน โดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์

เวลาทดลอง	N	$\bar{X}$	D	t
หลังการทดลอง	54	90.11		
			48.05	38.28***
ก่อนการทดลอง	54	42.06		

***มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 7 พบว่า ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองสอน โดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์มีประสิทธิภาพสูง น่าเชื่อถือได้

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แถบวิดิทัศน์ หน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง "ระบำไก่อ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อทดลองประเมินประสิทธิภาพชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แถบวิดิทัศน์เรื่อง "ระบำไก่อ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อพัฒนาการสอนนาฏศิลป์เชิงประยุกต์จากชุดระบำพื้นฐานไปสู่การเรียนรู้นาฏศิลป์ระบำประเภทต่าง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ชุดการสอนแบบหน่วยการเรียนรู้เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพการสอนแก่ ครูที่ขาดความรู้พื้นฐานด้านนาฏศิลป์
2. เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ซึ่งส่งผลสะท้อนให้เกิดการอนุรักษ์สมบัติไทยและนาฏศิลป์ไทยประเภท "ระบำ" อันเป็นแกนพื้นฐานสำคัญ ถ้าสามารถพัฒนาการสอนระบำไก่อ แล้วจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำการรำชุดนี้ไปประยุกต์ใช้รำชุดอื่น ๆ ได้

การเลือกกลุ่มทดลองประสิทธิภาพ

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประชานิเวศน์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 5 ห้อง รวมทั้งสิ้น 221 คน ที่ไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยเรื่อง "ระบำไก่อ" มาก่อน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประชานิเวศน์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ที่ไม่เคยเรียนวิชานาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยเรื่อง "ระบำไก่อ" มาก่อนจำนวน 54 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน
2. แบบประเมินผลประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอน

การดำเนินการทดลอง

1. ให้ทราบหลักการและเหตุผลของการทดลอง
2. ให้ทราบจุดมุ่งหมายของการเรียน
3. วัดความรู้พื้นฐาน
4. การประเมินค่าผลก่อนการเรียน
5. กิจกรรมการเรียน
6. การประเมินผลหลังการเรียนแต่ละชุด ถ้านักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จะทำการซ่อมเสริมใหม่ จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ ส่วนผู้ที่ผ่านเกณฑ์แล้วจะเข้าสู่กิจกรรมต่อไป
7. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

1. จากการประเมินผลประสิทธิภาพชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน 80/80 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์จากคะแนนการประเมินผลท้ายบทเรียน (E1) และ คะแนนที่ได้จากการประเมินผลหลังการเรียน (E2) ทั้งส่วนย่อยและส่วนรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 คือภาคทฤษฎี 89.77/90.11 ภาคปฏิบัติ 91.70/90.11 ภาคประยุกต์ 91.30/90.11 และรวมทุกกิจกรรม 91.00/90.11 แสดงว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์มีประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลก่อนและหลังการใช้ชุดหน่วยการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองสอนโดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์มีประสิทธิภาพสูงน่าเชื่อถือได้

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์จากคะแนนการประเมินผลท้ายบทเรียน (E_1) และคะแนนที่ได้จากการประเมินผลหลังการเรียน (E_2) ทั้งในภาพรวมและแยกย่อยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) ดังนี้ ภาคฤดูร้อน 89.77/90.11 ภาคปฏิบัติ 91.70/90.11 และภาคประยุกต์ 91.00/90.11 แสดงว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์มีประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้สอดคล้องกับสตีเฟนส์ (Stepens. 1974 : 4973-A) ที่ได้พัฒนาอุปกรณ์ที่ใช้หน่วยการเรียนรู้สอนอ่านร่วมกับอาจารย์มหาวิทยาลัยจอร์เจีย (Georgia) พบว่า อุปกรณ์ที่ใช้ในหน่วยการเรียนรู้การสอนให้ผลดีในการเพิ่มพูนความรู้นักศึกษาทั้งหมดประสบผลสำเร็จในการทำข้อสอบ ทำคะแนนได้ร้อยละ 90 ขึ้นไป แสดงว่า นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการเรียนสูง และ ทวี กองศรีมา (2531 : 83) ได้สร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่องกบไสไม้ เพื่อใช้สอนในวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ สำหรับนักศึกษาครู ปรากฏว่าหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่องกบไสไม้มีประสิทธิภาพ ภาคฤดูร้อน เท่ากับ 84.50/84.20 ภาคปฏิบัติ เท่ากับ 81.33/82.51 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ภาคฤดูร้อน 80/80 ภาคปฏิบัติ 70/70 เช่นเดียวกัน ไสภา กิมวังตะโก (2533) ได้สร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่องจุลยฉายพราหมณ์ พบว่า ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้การสอนทั้งในภาพรวมและการแยกพิจารณาบทเรียนในแต่ละตอนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ที่พบว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงน่าเชื่อถือได้ อาจเป็นเพราะชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนนั้น มีความพิเศษแตกต่างกับวิธีอื่น ๆ คือ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งนี้เพราะมนุษย์มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น

ความสนใจ ความพร้อม ความต้องการทางร่างกายจิตใจ สังคม อารมณ์ เศรษฐกิจ สติปัญญา ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เลือกกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง หน่วยการเรียนการสอนนอกจากจะให้อิสระกับผู้เรียนแล้วยังเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ลดภาระของผู้สอนให้น้อยลง ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามอัตราความเร็วตามระดับความสามารถในทางการเรียนของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน หน่วยการเรียนการสอนมีลักษณะเด่นชัดในตัวเอง มีจุดมุ่งหมายที่เด่นชัด มีกิจกรรมการเรียนและเนื้อหาครบถ้วน มีการประเมินผลเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ มีการประเมินผลที่เหมาะสมในแต่ละหน่วยมีค่าเฉลี่ยเอาไว้สำหรับการประเมินนั้น อย่างชัดเจน และหน่วยการเรียนการสอนยังเน้นที่ตัวผู้เรียนมากกว่าตัวผู้สอน เด็กสามารถทราบผลการประเมินได้ด้วยตนเองภายในเวลาอันรวดเร็ว และถ้าไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก็สามารถที่จะเลือกกิจกรรมซ่อมเสริมใหม่ได้ จะไม่มีเด็กที่สอบตกในแต่ละกิจกรรม ซึ่งการเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ จาเนียร์ ชวงโซติ (ม.บ.บ.) และผลงานวิจัยของสุรางค์ เนียมฉาย (2532) กับเสาวณีย์ สิกขาบัตติ (2526)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าชุดหน่วยการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสมดังที่กล่าวไว้ในตอนต้น

2. จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินผลก่อนและหลังการสอนโดยใช้ชุดหน่วยการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินผลก่อนและหลังการสอนโดยใช้ชุดหน่วยการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าชุดหน่วยการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ประสิทธิภาพสูงน่าเชื่อถือได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวี กองศรีมา (2531 : 83) และโสภา กิมวังตะโก (2533 : 62) พบว่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินผลก่อนและหลังการเรียนโดยใช้ชุดหน่วยการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ ไรซ์ (Rice. 1977 : 4298-A) ได้สร้างชุดหน่วยการเรียนการสอนเพื่อฝึกครูประจำการปรากฏว่าครูประจำการมีสมรรถภาพในการอ่านสูงขึ้นมากและทุกคนชอบที่จะได้รับการบริการแบบนี้

๒ จากผลการวิจัย พบความแตกต่างดังกล่าว อาจเนื่องมาจากเด็กได้ทราบถึงจุดมุ่งหมาย ลำดับขั้นตอนและประโยชน์ที่ได้จากผู้วิจัยก่อนที่จะทำการทดลอง สำหรับวิดิทัศน์ก็เป็นส่วนประกอบ ที่สำคัญอันหนึ่งที่เด็กได้เห็น ได้ฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแต่ละชุด หน่วยการเรียนรู้การสอน ซึ่งลักษณะของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน นอกจากผู้เรียนจะได้เรียนรู้ ด้วยตนเองยังทำให้เกิดความเข้าใจ เกิดความรู้ตามลำดับขั้นไม่สับสน และจะได้เป็นการเพิ่มความรู้อีกทีละน้อย ๆ เป็นขั้นตอนจนเกิดความเข้าใจจนจากนั้นก็กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดความสนใจ เรียนด้วยความอยากรู้อยากเห็นซาบซึ้งในคุณค่าของกิจกรรมนาฏศิลป์ อันจะเป็น ผลให้การเรียนนั้นมีความหมายมากขึ้น สำหรับผู้เรียนยืนยันได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ดังนั้น จึงทำให้การทดลองสอนโดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ มีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือได้ ✓

ข้อเสนอแนะทางการศึกษา

1. สถานที่ควรสร้างเป็นศูนย์การเรียนรู้นาฏศิลป์ขึ้นในโรงเรียนโดยเฉพาะ เช่นเดียวกับห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ซึ่งการเรียนวิชานาฏศิลป์นั้นเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะปลูกฝัง ให้นักเรียนในระดับประถมศึกษารักและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของชาติต่อไปในอนาคต
2. การสร้างแบบวิดิทัศน์จะต้องมีการประสานงานกับแผนกโสตทัศนศึกษาอยู่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในเวลาทำการทดลอง ซึ่งเป็นข้อตระหนักสำหรับการสร้างแบบวิดิทัศน์
3. สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกจากตารางเรียน เพราะจะช่วยเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียนมากขึ้นและยังจะเป็นประโยชน์ในการซ่อมเสริม นักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ เรื่องนี้ควรจะต้องลงมือกระทำอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ เพราะเป็นการเน้นจุดยืนของหลักสูตรในการเสริมสร้างลักษณะนิสัย
4. ในแง่ขององค์กรผู้รับผิดชอบทางด้านการส่งเสริมหลักสูตรและการสอนในระดับประถมศึกษาควรจัดหน่วยการเรียนรู้การสอนนาฏศิลป์ บริการช่วยเหลือสถานศึกษาที่ขาดแคลน ครูนาฏศิลป์และมีปัญหาในด้านการสอนตามหลักสูตรของนาฏศิลป์ดังกล่าวแล้ว

5. ควรเผยแพร่ให้สถานศึกษาและองค์กรผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญ
ของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนและผลักดันให้มีการใช้นวัตกรรมนี้ให้เกิดมาตรฐานการสอนเป็น
สากล

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรจะมีงานวิจัย จัดสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนด้วยแถบวีดิทัศน์เกี่ยวกับ
นาฏศิลป์ชุดต่าง ๆ ในหลักสูตรและควรมีการวิจัยต่อเนื่อง
2. ควรมีงานวิจัยเปรียบเทียบนาฏศิลป์โดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนด้วยแถบ
วีดิทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู
3. ควรมีงานวิจัยทดลองชุดหน่วยการเรียนรู้สอนนาฏศิลป์ด้วยแถบวีดิทัศน์กับ
นักเรียนนักศึกษาต่างระดับเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของสื่อชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน
และจะเป็นการขยายขอบเขตการใช้นวัตกรรมนี้อย่างกว้างขวางเป็นการสนองนโยบาย
การอนุรักษ์ และพัฒนาเอกลักษณ์ไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2523.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางในระดับปริญญาตรีโดยใช้บทเรียนไม่คลุมกับการสอนปกติ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- อัสสาเนา.
- การฝึกหัดครู, กรม. แผนพัฒนาการศึกษาระบบการฝึกหัดครู พ.ศ. 2530 - 2534. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- _____. แนวการสอนวิชาเอกนาฏศิลป์ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2527.
- _____. หลักสูตรการฝึกหัดครูระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2530.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. "นาฏศิลป์และดนตรีในชีวิตใหม่," ใน นาฏศิลป์และดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.
- จรรยา วีระวาณิช. คู่มือการสอนและการจัดการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2524.
- จำเนียร ช่างโชติ และวิจิตรพานิช วัฒนสินธุ์. จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ป.
- ฉลองชัย สุวัฒนบุรณ. "แนวโน้มการเลือกใช้สื่อ," วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 2(1) : 84 - 98 ; 2528.
- ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2528. อัสสาเนา.

- ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
 อัดสำเนา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "การสอนแบบโปรแกรมเพื่อแก้ปัญหาคือการเรียนการสอน,"
คหเศรษฐศาสตร์. 19(1) : 17 - 24 ; พฤษภาคม 2518.
- คารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดองค์การ
 บริหารส่วนจังหวัดราชบุรี. ปริณิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- ทวี กองศรีมา. การสร้างบทเรียนไมคูล เพื่อสอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์สำหรับนักศึกษาครู.
 ปริณิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2531. อัดสำเนา.
- ทวีศักดิ์ เสนาณรงค์. ศิลปะครุฑหรือค้อนนาฏศิลป์ไทย ธนิต อยู่ไพรี เรียบเรียง.
 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2531.
- บุญมี ก้อนทอง. "บทเรียนไมคูลเพื่อเสริมสร้างความรู้," วิทยาสาร. 26(1) : 21 -
 23 ; มกราคม 2518.
- ราชบัณฑิตยสถาน. ศัพท์บัญญัติอังกฤษ - ไทย - อังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
 องค์การคำครุสภา, 2530.
- เรณู โกศินานนท์. ราไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา, 2527.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- วิจิตร ศรีสอาน. "เทคนิควิทยาการศึกษา," ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและ
 เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2527.
- วิชาการ, กรม. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
 กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา, 2530.

วิชาการ, กรม. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
องค์การคำครูสภา, 2530.

วิญญู ทรัพย์ะประภา. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
พ.ศ. 2521 วิชาดนตรี - นาฏศิลป์ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

วิมลศรี อูปรมย์. นาฏกรรมและการละคร. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2524.

ศิลปากร, กรม. คุณานสรณ์ในการเสด็จพระราชทานเพลิงศพ นางลมูล ยมะคุป.
กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2526.

_____. รายงานนิพนธ์อาคม สายยาคม ผู้เชี่ยวชาญ กรมศิลปากร. กรุงเทพฯ :
2525.

สมพงษ์ พละสุรีย์. "กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต," วิทยาสาร. 13 : 12 - 17;
กรกฎาคม 2521.

สุคใจ ทศพร. ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สกลทิพย์, 2517.

สุรางค์ เนียมฉาย. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชา
คณิตศาสตร์ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ตามระดับความสามารถของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

เสวี เย็นเปี่ยม. เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาดนตรีไทยเรื่องการตีฆ้องวงใหญ่ โดยใช้
บทเรียนไม่คลกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. หน่วยการเรียนรู้การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ, 2526.

โสภภาพรรณ อมตะเดช. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศิลปประดิษฐ์ในระดับ
ปริญญาดรี โดยใช้บทเรียนไม่คลกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

- โสภณ กิมวงศ์โก. การสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่องจรรยา สำหรับนักศึกษาครู.
 ปรินซ์ตันพาร์ค กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2532. อัดสำเนา.
- APEID Regional Planning Workshop. Module on the Construction of Modules. Queson City : University of the Philppines, 1975.
- Arends, Robert L., John A. Masla and Wilford A. Weber. Handbook for the Development of Instructional Modules in Competency-Based Teacher Education Programs. New York : The Center for the Study of Teaching, 1973.
- Arends, Robert L. and others. Handbook for the Development of Instructional Moduels in Competency - Based Teacher Education Program. New York : State University College at Buffalo, 1976.
- Brucker, Benjamin, Jr. "Teacher Preparation Elementary School Language : The Development of Modular Approach," Dissertation Abstracts. 37(7) : 4294 ; January, 1977.
- Christian, Floyed T. Florida Modules of Individualized Teacher Education Materials. Florida : The State of Florida Department of Education, 1970.
- Fan, C.T. Item Analysis Table. Princeton, New Jersey : Educational Testing Service, 1952.
- Ferguson, George A. Statistitcal Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Tokyo : McGraw-Hill International Book, 1981.
- Guilford, Joy Paul and Benjamin Fruchter. Fundamental Statistics in Psychology and Education. 6th ed. Tokyo : McGraw-Hill Koga - Kusha, 1978.
- Houston, W. Robert. Performance : Strategies and Resources for Developing a Competency - Based Teacher Education Program New York : University of Houston, 1972.
- Rice, Charles Duane. "Competency-Based Instructional Modules for In-Service Education in Reading," Dissertation Abstracts. 37(6) : 4289 ; January, 1975.
- Sbaratta, Phillip Anthony. "A Flexible Modular System : An Experiment in Teaching Freshmen Composition," Dissertation Abstracts. 37(6) : 1280-A ; September, 1975.
- Sethaputra, So. New Model English - Thai Dictionary. Bangkok : Thai Wattanaphanich, 1989.
- Stephens, Carolyn Anderson. "Developing and Feild Testing a Content Area Reading Proefficiency Modular-Based In-Service Program," Dissertation Abstracts. 4(8) : 4973-S ; February, 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตาราง 8 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบกิจกรรม
นาฏศิลป์

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	.7981	.3062	21	.4187	.4069	41	.6620	.4982	61	.2817	.2833
2	.5117	.4853	22	.5117	.4570	42	.6620	.2526	62	.2408	.2294
3	.3310	.2917	23	.4836	.5829	43	.5023	.4990	63	.2207	.2952
4	.6854	.3959	24	.2878	.2639	44	.7230	.4788	64	.3286	.3094
5	.6526	.3738	25	.2315	.2883	45	.6291	.5517	65	.3991	.3094
6	.7230	.3660	26	.2911	.2038	46	.6197	.5201	66	.4930	.7138
7	.3380	.2027	27	.5587	.5028	47	.3944	.2619	67	.5258	.7017
8	.6244	.5347	28	.2254	.2974	48	.2911	.2211	68	.5258	.6770
9	.2958	.2751	29	.5023	.5893	49	.3474	.4747	69	.5728	.5369
10	.7371	.4574	30	.4789	.2243	50	.2441	.2602	70	.5258	.7119
11	.5915	.3604	31	.4038	.2702	51	.3803	.3167	71	.5681	.6257
12	.6667	.4531	32	.4648	.2796	52	.6009	.5282	72	.5352	.6379
13	.7042	.3200	33	.4977	.5029	53	.4460	.2720	73	.5493	.6317
14	.5352	.3633	34	.3192	.2251	54	.3427	.2353	74	.4742	.7616
15	.3380	.2238	35	.5540	.6048	55	.2268	.2228	75	.6056	.6023
16	.3756	.2618	36	.4366	.3436	56	.2174	.2158	76	.4742	.7661
17	.2455	.2537	37	.6901	.5240	57	.2441	.2552	77	.4413	.6892
18	.5681	.4331	38	.6573	.5578	58	.2362	.3038	78	.5164	.5600
19	.3474	.3454	39	.7418	.5236	59	.3944	.2720	79	.3521	.3430
20	.4507	.2419	40	.3944	.4219	60	.2582	.2160	80	.3850	.2938

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
81	.3005	.3736	86	.2643	.2845	91	.4601	.4680	96	.3568	.2023
82	.3052	.2561	87	.2864	.4975	92	.3944	.4797	97	.2972	.2581
83	.4366	.4332	88	.3239	.2304	93	.2441	.1393	98	.3474	.3062
84	.3146	.8652	89	.2629	.3663	94	.3333	.4044	99	.3286	.2622
85	.2958	.2405	90	.3521	.4447	95	.4178	.5995	100	.4460	.5125

ตาราง 9 แสดงคะแนนการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองสอน โดยใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้
การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์

กลุ่มตัวอย่าง คนที่	D	D ²	กลุ่มตัวอย่าง คนที่	D	D ²
1	59	3481	21	50	2500
2	35	1225	22	62	3844
3	43	1849	23	65	4225
4	35	1225	24	56	3136
5	35	1225	25	45	2025
6	41	1681	26	65	4225
7	44	1936	27	51	2601
8	53	2809	28	57	3249
9	59	3481	29	69	4761
10	48	2304	30	60	3600
11	60	3600	31	50	2500
12	39	1521	32	57	3249
13	45	2025	33	53	2809
14	55	3025	34	60	3600
15	44	1936	35	34	1156
16	44	1936	36	39	1521
17	42	1764	37	39	1521
18	57	3249	38	48	2304
19	32	1024	39	51	2601
20	40	1600	40	45	2025

ตาราง 9 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง คนที่	D	D ²	กลุ่มตัวอย่าง คนที่	D	D ²
41	46	2116	48	56	3136
42	45	2025	49	49	2401
43	38	1444	50	32	1024
44	37	1369	51	45	2025
45	47	2209	52	42	2704
46	43	1849	53	57	3249
47	42	1764	54	43	1849

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{2598}{\sqrt{\frac{54(129512) - (2598)^2}{53}}} \\
 &= \frac{2598}{\sqrt{\frac{6993648 - 6749604}{53}}} \\
 &= \frac{2598}{\sqrt{\frac{244044}{53}}} \\
 &= \frac{2598}{\sqrt{4604.6037}} \\
 &= \frac{2598}{67.86} \\
 &= 38.28***
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข

- หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยวิชานาฏศิลป์
- หลักสูตรการสอนนาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การสอนระบำ
- ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์เรื่อง "ระบำไก่"

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ศึกษานาฏศิลป์

เรียนนาฏศิลป์ไปทำไม

เรื่องของดนตรีนาฏศิลป์มีจุดประสงค์ที่จะให้เด็กมีความสามารถในการแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง ให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน ไม่เน้นเรื่องความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จะแสดงได้อย่างนาฏศิลป์มากนัก แต่ต้องการให้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้บ้างพอสมควร เช่น ฟังเพลงเป็น ร้องเพลงได้บ้าง รู้จักหาความเพลิดเพลินจากการร้องเพลง เล่นดนตรี ดูการแสดงต่าง ๆ เป็นต้น (กรมวิชาการ, 2533 : 48)

ในหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ มิได้กำหนดคาบเวลาในแต่ละเรื่องไว้ เพราะต้องการให้โรงเรียนยืดหยุ่นเวลาได้สะดวก การจัดทำแผนการสอนได้กำหนดคาบเวลาไว้โดยประมาณ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม โดยแบ่งระดับดังต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดนตรีนาฏศิลป์มีคาบเวลาเรียน 20 % ของคาบเวลาเรียนทั้งหมด

วิชาดนตรีและนาฏศิลป์มีเวลาประมาณทั้งภาคเรียน 130 คาบ รวมเป็นดนตรีนาฏศิลป์โดยมีเวลา 15 คาบ การสอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์นั้นแบ่งเวลาตนเองตามความเหมาะสมโดยหลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ พุทธศักราช 2533 ได้เขียนไว้ว่า คาบเวลาของแผนการสอนสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมทั้งหมดที่นำเสนอมาเป็นเพียงเสนอแนะให้เท่านั้น (กรมวิชาการ, 2533 : 61)

หลักสูตรการสอนนาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องการสอนระบำ

แผนการสอนที่ 2 ทำรำประกอบการแสดง เวลา 12 คาบ

ความคิดรวบยอด

ทำรำเบื้องต้นของนาฏศิลป์ นำมาใช้ในการรำรำได้หลายแบบ

จุดประสงค์

1. ร้องเพลงได้ถูกต้องตามทำนองและจังหวะ
2. คิดท่าทางประกอบเนื้อเพลงโดยอิสระได้
3. ทำท่ารำประกอบเพลงตามที่กำหนดให้ได้
4. ขับร้องและร่วมรำรำเป็นกลุ่มได้

คุณสมบัติที่ต้องการ นั้น

1. รู้จักชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ
2. ความสามัคคี
3. กล้าแสดงออก

เนื้อหา

เลือกสอนเพลงและทำรำประกอบการแสดงต่อไปนี้อย่างน้อย 1 ชุด คือ

1. ระบำไก่
2. รำเชษฐาวัณ
3. รำสีนวล

กิจกรรม

1. ครูและนักเรียนร่วมกันร้อง เพลงประกอบการแสดงพร้อมทั้งทำจังหวะประกอบไปด้วย
 2. ให้นักเรียนออกมาแสดงทำรำประกอบเพลงโดยอิสระ
 3. ครูสาธิตทำรำประกอบการแสดงตามแบบแผนที่ถูกต้องที่ละวรรค พร้อมกับให้นักเรียนปฏิบัติตาม
 4. ให้นักเรียนร้องเพลงและฝึกทำรำประกอบเพลงให้สัมพันธ์กันโดยฝึกซ้ำ ๆ ที่ละทำรำ แล้วปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนจบ
 5. แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม สลับกันปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 ร้องเพลงพร้อมกับทำจังหวะ
 - กลุ่มที่ 2 ทำทำรำ

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพการแสดงชุดต่าง ๆ
2. แผนภูมิเพลง
3. เครื่องทำจังหวะต่าง ๆ เช่น จิ้ง กรับ ฯลฯ

ประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนดังต่อไปนี้
 - 1.1 การร้องเพลงและการทำจังหวะประกอบ
 - 1.2 การคิดท่าทางประกอบเพลง
 - 1.3 การคิดทำรำอย่างอิสระ
 - 1.4 ความสามารถที่จะแสดงร่วมกับกลุ่ม
2. สัมภาษณ์
 - 2.1 โอกาสที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 - 2.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนบทเรียนนี้

ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์เรื่อง "ระบำไก่"

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตามหลักสูตรประถม พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาดนตรี - นาฏศิลป์

ผู้สร้าง อาจารย์ บุญสาธ

หลักการและเหตุผล

การแสดงประเภทที่เรียกว่า "ระบำ" นี้ หมายถึง การแสดงเป็นชุดเป็นหมู่ไม่เป็นเรื่องเป็นราวติดต่อกัน เช่น การแสดงประเภทที่เรียกว่าละคร ผู้แสดงระบำจะต้องมีจำนวนเกินกว่า 2 คนขึ้นไป มีการแปรแถวให้เกิดความสวยงาม และไม่ทำความเบื่อหน่าย

ชุดการแสดงระบำ ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในหมู่เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา คือ "ชุดระบำไก่" เพราะการแต่งกายสวยงาม ท่ารำก็อ่อนช้อย ระบำไก่ คือพวกบรืวารไก่ของไก่แก้ว ซึ่งพากันออกมาแสดงท่าทางร้ายรำตามเนื้อเพลง และส่งเสียงร้องเลียนแบบลักษณะของไก่ แสดงเป็นระบำชุดหนึ่ง ในละครเรื่องพระลอ แต่ถ้าจะนำไปแสดงเป็นการแสดงประเภทอื่น ๆ ก็หมายความว่านำไปดัดแปลงและประยุกต์ให้เหมาะสมกับการแสดงนั้น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง การแสดงชุดระบำไก่อันเป็นระบำชุดหนึ่งในระบำหลาย ๆ ชุดที่บรรจุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาให้ผู้สอนสามารถเลือกกระบวนระบำชุดใดชุดหนึ่ง สอนได้ตามความถนัด

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ สามารถบอกความหมายของระบำและอธิบายความหมายของนาฏศิลป์ ปฏิบัตินาฏศิลป์ได้

2. สามารถอธิบายความหมาย และประวัติความเป็นมา เครื่องแต่งกาย และขั้นตอนการแต่งกาย ดนตรี เพลง และเนื้อร้องประกอบการแสดงชุดระบำไก่ได้

3. สามารถร้องเพลงประกอบการรำชุดระบำไก่อได้ถูกต้อง ทั้งจังหวะและทำนอง
ตลอดจนทำรำประกอบเพลงตามที่กำหนดได้

4. ขับร้องและร่วมรำรำเป็นกลุ่มได้

ความรู้พื้นฐาน

ผู้เรียนมีความรู้ในนาฏยศัพท์และภาษาทำซึ่งเป็นพื้นฐานการเรียนรู้นาฏศิลป์

การประเมินผลก่อนการเรียนรู้

1. ทำแบบประเมินผลในเรื่อง นาฏยศัพท์ ภาษาทำซึ่งเป็นความรู้พื้นฐาน
เกณฑ์ผ่านร้อยละ 80
2. ทำแบบประเมินผลการเรียน ความรู้ในหน่วยเรื่องประวัติความเป็นมาของระบำไก่อ
และความหมายของระบำไก่อ เกณฑ์ผ่านร้อยละ 80
3. ปฏิบัติร้องและรำเพลงระบำไก่อ
4. สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการแสดงอื่นได้โดยอิสระอย่างเหมาะสม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ
 - 1.1 อ่านเอกสารหมายเลข 2 คือความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนาฏยศัพท์ ความหมาย
และประวัติความเป็นมาของระบำไก่อ พร้อมทดสอบใช้เวลาทั้งหมด 6 คาบ
 - 1.2 อ่านเอกสารหมายเลข 2 คือเครื่องแต่งกาย คนตรี เนื้อเพลง ระบำไก่อ
พร้อมทดสอบใช้เวลาทั้งหมด 6 คาบ
 - 1.3 ศึกษาฝึกภาคปฏิบัติจากแถบเสียงและวีดิทัศน์ เสร็จแล้วทดสอบใช้เวลา
6 คาบ
 - 1.4 สาธิตและปฏิบัติตามคำอธิบายที่เราได้รู้ภาพชุดทำรำระบำไก่อ เสร็จแล้ว
ทดสอบ 6 คาบ

1.5 กิจกรรมเลือกตามกาลเทศะตามความนิยม พร้อมทดสอบเป็นกิจกรรมบังคับ

6 คาบ

1.6 การนำไปประยุกต์ใช้ไปปรับปรุง คัดแปลงใช้เป็นทำร่ำใหม่ ๆ พร้อมการ

ทดสอบ 6 คาบ

2. กิจกรรมเลือกและการนำไปประยุกต์ใช้ภาคปฏิบัติ

2.1 กิจกรรมเลือกที่ผู้เรียนอาจเลือกได้น้อย 1 กิจกรรม

กิจกรรมเลือกที่ 1 เลือกจากภาระบทที่กำหนดโดยให้ทำทำทางประกอบเอง
โดยมีเพลงมาให้

กิจกรรมเลือกที่ 2 เลือกกิจกรรมภาคปฏิบัติที่คิดระบำนใหม่ขึ้นเองโดยอิสระ
ทั้งหาเนื้อเพลงและคิดทำร่ำประกอบเอง โดยใช้
ความรู้ที่เรียนมา

หมายเหตุ มีเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การประเมินผลหลังเรียน

1. ทำแบบประเมินผลของเอกสารหมายเลข 2 เกณฑ์ที่ผ่าน

1.1 ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์ เกณฑ์ที่ผ่าน

ร้อยละ 80

1.2 ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคปฏิบัตินาฏการ เกณฑ์ที่ผ่านร้อยละ 80

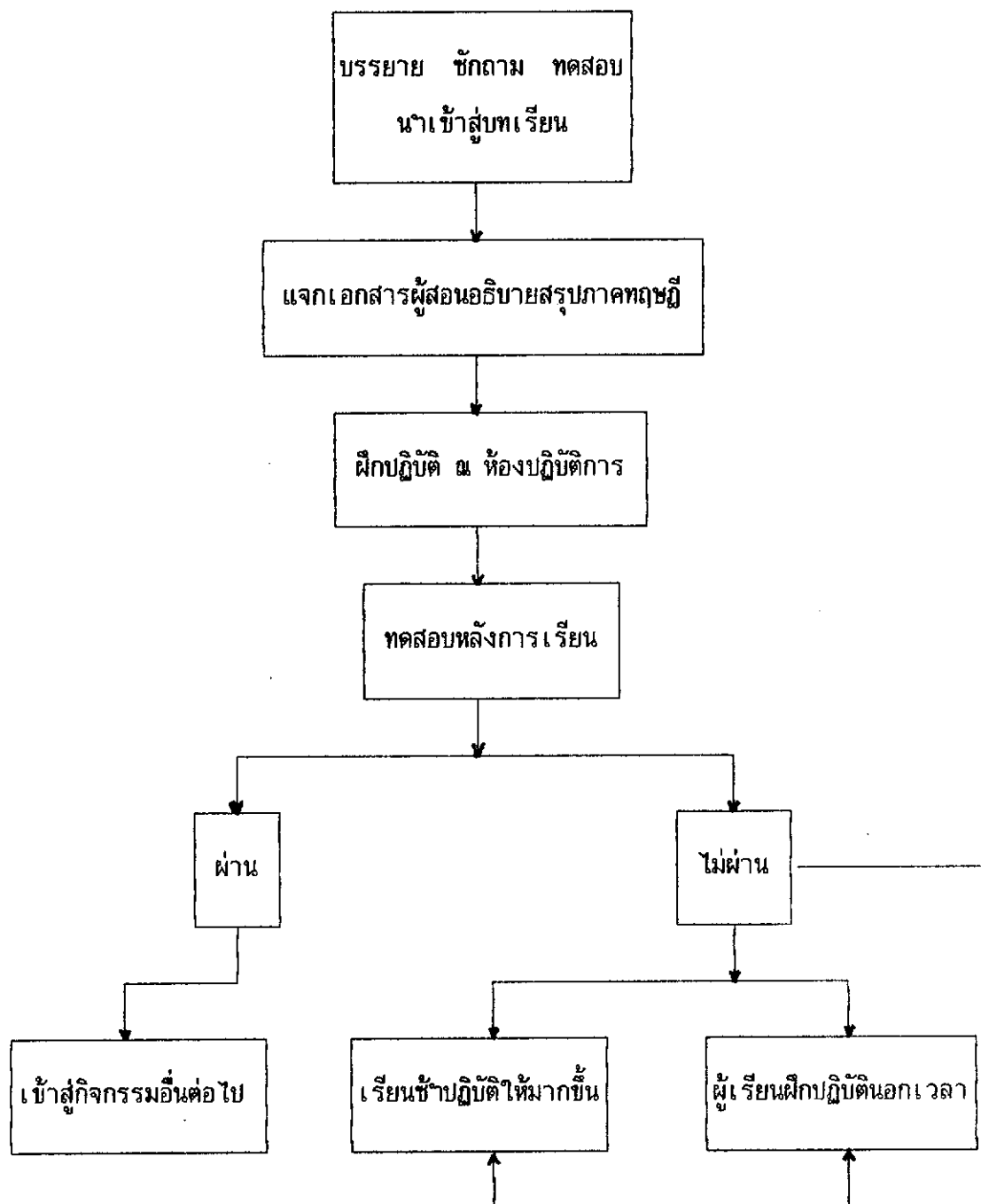
1.3 ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคประยุกต์ เกณฑ์ที่ผ่านร้อยละ 80

การเรียนซ่อมเสริม

ถ้าผู้เรียนทำการประเมินผลหลังการเรียนรู้ภาคพื้นฐานได้ต่ำกว่าร้อยละ 80 ภาคปฏิบัติได้ต่ำกว่าร้อยละ 80 และภาคประยุกต์ได้ต่ำกว่าร้อยละ 80 ให้เรียนซ่อมเสริม โดยให้ทำกิจกรรมการเรียนตามดุลยพินิจของผู้สอน และผู้เรียนร่วมกัน โดยใช้เวลานอกเวลาเรียน

ภาคผนวก ค

- แผนภูมิการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - คู่มือผู้สอนชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แดงวิดิทัศน์ เรื่อง "ระบำไก่"
 - แนวการสอนชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง "ระบำ"
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภาพประกอบ แสดงแผนภูมิการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือผู้สอนชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์
เทปวีดิทัศน์ เรื่อง "ระบำไก่"

คำแนะนำการใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน

1. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน ประกอบด้วยเอกสาร 4 ฉบับ คือ
 - เอกสารหมายเลข 1 : แบบทดสอบพื้นฐาน และแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้
 - เอกสารหมายเลข 2 : ใบสั่งงานปฏิบัติกิจกรรม ความหมายนาฏศิลป์ ประวัติความเป็นมาของระบำไก่ เครื่องแต่งกาย และขั้นตอนการแต่งกาย ดนตรี เพลง เนื้อร้อง เอกสารประกอบการฝึกทำรำของระบำไก่ และเอกสารประกอบการฝึกภาคประยุกต์
 - เอกสารหมายเลข 3 : แบบทดสอบหลังการเรียนรู้และแบบสังเกตการปฏิบัติ
 - เอกสารหมายเลข 4 : เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ให้ผู้สอนศึกษารูปแบบชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน
3. เตรียมการล่วงหน้า ดังนี้
 - 3.1 ศึกษาความหมายนาฏศิลป์ ประวัติความเป็นมาของระบำไก่
 - 3.2 ศึกษาขั้นตอนเครื่องแต่งกาย ดนตรี เพลง เนื้อร้อง และทำรำจากรูปภาพและแถบบันทึกภาพ เรื่องระบำไก่
 - 3.3 ศึกษาการทำท่าทางการเรียน ระบำไก่ไปประยุกต์ใช้ จากแถบบันทึกภาพระบำแบบต่าง ๆ ที่เตรียมมาให้
 - 3.4 การใช้สื่อการเรียนรู้การสอน
 - 3.4.1 ภาพการแสดงนาฏศิลป์ พร้อมคำอธิบายได้ภาพ
 - 3.4.2 แถบบันทึกภาพภาคปฏิบัตินาฏศิลป์
 - 3.4.3 ภาพสไลด์ชุดนาฏศิลป์ พร้อมแถบคำบรรยาย พร้อมทั้งเครื่องฉาย
 - 3.4.4 เครื่องบันทึกเสียงพร้อมแถบบันทึกเสียงเพลงระบำไก่ และระบำต่าง ๆ
 - 3.4.5 เครื่องแต่งกายของจริงชุดระบำไก่

4. การประเมินผล

- 4.1 ประเมินผลการเรียนจากเอกสารหมายเลข 1 ปฏิทินาถุยศัพท์ ประวัติ
ปฏิบัติร้องและราชูกระบำไก่อ่ และภาคประยุกต์
- 4.2 ประเมินผลหลังเรียนจากเอกสารหมายเลข 3 ปฏิทินาถุยศัพท์ และปฏิบัติร้อง
และราชูกระบำไก่อ่
- 4.3 ประเมินผลจากแบบสอบถาม ภาคประยุกต์

5. การเรียนซ่อมเสริม

จะต้องเรียนซ่อมเสริมต่อเมื่อไม่ผ่านเกณฑ์ ดังนี้

- 5.1 ทำแบบประเมินผล จากเอกสารหมายเลข 3 ได้ไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80
- 5.2 ปฏิบัติร้องและราชูกระบำไก่อ่ไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80
- 5.3 ปฏิบัติภาคประยุกต์ระบำต่าง ๆ ตามกาลเทศะไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80
- 5.4 การเรียนซ่อมเสริมให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้สอนในเรื่องเวลาและวิธีการ

6. กำหนดเวลาในการทดลอง หน่วยการเรียนการสอน 36 คาบ แยกได้ดังนี้

ทดสอบก่อนสอน Pretest วันอังคารที่ 214 พฤษภาคม 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

สัปดาห์ที่ 1 วันพุธที่ 22 พฤษภาคม 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

ตอนที่ 1

สัปดาห์ที่ 2 วันพุธที่ 29 พฤษภาคม 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

ตอนที่ 2

วันอังคารที่ 4 มิถุนายน 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

วันพุธที่ 5 มิถุนายน 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

(ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคความรู้พื้นฐาน)

(ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ นาฏการ)

ตอนที่ 1 มี 2 ชุด

ทดลองชุดที่ 1 วันอังคารที่ 11 มิถุนายน 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

ชุดที่ 2 วันพุธที่ 12 มิถุนายน 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

ตอนที่ 2 มี 2 ชุด

ทดลองชุดที่ 1 วันอังคารที่ 18 มิถุนายน 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

ชุดที่ 2 วันพุธที่ 19 มิถุนายน 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

(ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคประยุกต์)

ตอนที่ 1 ชุดที่ 1 วันอังคารที่ 25 มิถุนายน 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

วันพุธที่ 26 มิถุนายน 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

ตอนที่ 2 วันอังคารที่ 2 กรกฎาคม 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

วันพุธที่ 3 กรกฎาคม 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

ทดสอบหลังสอน Posttest วันอังคารที่ 10 กรกฎาคม 2534 เวลา 9.00 - 10.00 น.

แนวการสอน

ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แถ่ววาทิตน์ เรื่อง "ระบำ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาท่ารำเบื้องต้นของนาฏศิลป์ ท่ารำประกอบ การแสดง ประวัติความเป็นมา เครื่องแต่งกาย และขั้นตอนการแต่งกาย ดนตรี เพลง และเนื้อร้องประกอบการแสดงชุดระบำไก่

จุดมุ่งหมาย

1. อธิบายความหมายของนาฏศิลป์เบื้องต้นได้
2. สามารถปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นได้
3. อธิบายประวัติความเป็นมาของระบำไก่ได้
4. เข้าใจขั้นตอนและสามารถแต่งกายระบำไก่ได้
5. สามารถร้องเพลงระบำไก่ได้
6. สามารถรำระบำไก่ได้
7. สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนเรื่องนาฏศิลป์และระบำไก่ ไปประยุกต์ใช้ในการแสดงชุดระบำอื่น ๆ ตามกาลเทศะได้

เนื้อหาและรายละเอียดวิชา

แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ชุด

1. หน่วยการเรียนรู้ภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏศิลป์
 - ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ (นาฏศิลป์และประวัติ 6 คาบ)
 - ตอนที่ 2 ภาคปฏิบัติขั้นพื้นฐาน 6 คาบ (ใช้เวลา 12 คาบ)
2. ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ ภาคปฏิบัตินาฏการ
 - ตอนที่ 1 ฝึกปฏิบัติจากแถบเสียงเพลง และวาทิตน์ 6 คาบ
 - ตอนที่ 2 สำนิตและปฏิบัตินาฏการ 6 คาบ (ใช้เวลา 12 คาบ)

3. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคประยุกต์

ตอนที่ 1 กิจกรรมเลือกตามกาลเทศะตามความนิยม 6 คาบ

ตอนที่ 2 ภาควิถีปฏิบัติประยุกต์ 6 คาบ (ใช้เวลา 12 คาบ)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. บรรยาย
2. ศึกษาจากเอกสาร
3. สาธิต
4. ฝึกภาคปฏิบัติ

สื่อการสอนที่ใช้

1. เอกสารประกอบการสอน
2. บันทึกเสียงและเครื่องเล่น
3. บันทึกภาพและเครื่องเล่น
4. ภาพเลื่อน (สไลด์)
5. รูปภาพพร้อมทั้งคำอธิบายใต้รูปภาพ
6. เครื่องแต่งกายชุดระบำไทย

การประเมินผล

1. การสังเกต
2. การทดสอบ
3. การปฏิบัติจริง
4. การทำแบบสอบถาม

เครื่องมือการวัดและการประเมินผล

1. การประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎีพื้นฐานนาฏยศัพท์ประเมินจาก
 - 1.1 คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
 - 1.2 คะแนนจากการทำแบบประเมินผลหลังเรียน
2. การประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัตินาฏการประเมินจาก
 - 2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ จากการสังเกตของอาจารย์ผู้สอนนาฏปฏิบัติ นาฏการและผู้เชี่ยวชาญ จากการทำกิจกรรมท้ายบทเรียนของนักเรียน และการวัดผลสัมฤทธิ์ อันเกิดจากการทำกิจกรรม (เกณฑ์การประเมินผลจะอยู่ที่ท้ายบทเรียนแต่ละตอน)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ จากการสังเกตของอาจารย์ผู้สอนนาฏปฏิบัติ นาฏการและผู้เชี่ยวชาญ จากการสอบภาคปฏิบัติหลังการเรียนของนักเรียน และการวัดผลสัมฤทธิ์ จากการสอบภาคปฏิบัติ
3. การประเมินจากการประยุกต์ใช้ของผู้เรียน จะประเมินจากค่าคะแนนเฉลี่ยของ แบบสอบถาม

สมรรถภาพของผู้เรียน

วิชานาฏศิลป์ ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เทปวีดิทัศน์ เรื่อง "ระบำ" เป็นวิชาที่ฝึกให้ ผู้เรียนมีความสามารถในการแสดงเป็นหมู่เป็นคณะ เป็นการแสดงออกซึ่ง ความสามัคคี และการร่วมมือกันทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถระบำได้ตามเนื้อร้องของเพลง นอกจากนี้ยังฝึกให้สามารถร้องเพลงประกอบการรำ และรู้จักนำความรู้ที่ได้รับจากการรำระบำไปประยุกต์ใช้กับการแสดงการรำระบำอื่น ๆ ตามกาลเทศะ ได้อีกด้วย

การจัดหน่วยการเรียนรู้การสอน

หน่วยการเรียนรู้การสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดเกี่ยวกับการทดลองดังต่อไปนี้
ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 7 สัปดาห์ โดยวันแรกจะเป็นการทดสอบก่อนสอน (Pre-test) แล้วจึงทดลองเนื้อหาจนถึงสัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ที่ 8 จึงทดสอบหลังสอน

(Posttest) เวลาในการทดลองทั้งหมด 36 คาบ คาบละ 20 นาที การสอนแบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

1. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ (นาฏยศัพท์และประวัติ) ใช้เวลาศึกษา

6 คาบ ๆ ละ 20 นาที เท่ากับ 120 นาที

ตอนที่ 2 ภาคปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติตามคำอธิบายได้ภาพ ใช้เวลาศึกษา

6 คาบ ๆ ละ 20 นาที เท่ากับ 120 นาที

รวมเวลาที่ใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎีพื้นฐานนาฏยศัพท์ จำนวน

12 คาบ

2. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคปฏิบัตินาฏการ

ตอนที่ 1 ฝึกปฏิบัติจากเทพเพลงและวิถีทัศน์นาฏศิลป์ เรื่อง "ระบำไก่"

1.1 ปฏิบัติการร้องเพลงจากแถบบันทึกเสียงและดูเนื้อเพลงจาก

เอกสาร 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที เท่ากับ 60 นาที

1.2 ปฏิบัติระบำไก่ ตอนที่ 1 - 4 จากรูปภาพและคำอธิบาย

ได้ภาพและฝึกปฏิบัติตามรูปภาพและวิถีทัศน์ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที เท่ากับ 60 นาที

ตอนที่ 2 สาธิตและปฏิบัตินาฏการเอง โดยแบ่งเป็นตอน ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ปฏิบัติระบำไก่ ตอนที่ 1 - 2 จำนวน 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที

เท่ากับ 60 นาที

2.2 ปฏิบัติระบำไก่ ตอนที่ 3 - 4 จำนวน 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที

เท่ากับ 60 นาที

รวมเวลาที่ใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคปฏิบัตินาฏการ จำนวน 12 คาบ

3. ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคประยุกต์

ตอนที่ 1 กิจกรรมเลือกตามกาลเทศะ ตามความนิยม

1.1 ปฏิบัติการแสดงโดยนำเพลงที่กำหนดให้มาร้องเพลง และทำ

ท่าทางประกอบเอง ใช้เวลาศึกษา 6 คาบ ๆ ละ 20 นาที เท่ากับ 120 นาที

ตอนที่ 2 ภาคปฏิบัติประยุกต์

2.1 หาเพลงและคิดทำทางประกอบเพลงมาเองโดยอิสระ ใช้เวลา
ศึกษา 6 คาบ ๆ ละ 20 นาที เท่ากับ 120 นาที รวมเวลาที่ใช้ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้
ภาคประยุกต์ จำนวน 12 คาบ

ภาคผนวก ง

เอกสารหมายเลข 1

- แบบทดสอบความรู้พื้นฐาน
- แบบการสังเกตการปฏิบัติ (การประเมินผลก่อนเรียน)

ความรู้พื้นฐาน

- แบบประเมินผลก่อนและหลังการเรียน
- กระดาษคำตอบ
- เฉลยคำตอบ

แบบทดสอบ
ความรู้พื้นฐาน

ภาคทฤษฎี (คะแนนเต็ม 30)

จงเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. นาฏยศัพท์ หมายถึง
2. นาฏยศัพท์ มี.....ชนิด คือ
3. จีบ คือ.....
4. จีบ มี.....ชนิด คือ.....
5. การตั้งวง คือ.....
6. การตั้งวง มี.....ชนิด คือ.....
7. ละครดึกดำบรรพ์ มี ชนิด คือ.....
9. ภาษาท่านาฏศิลป์ คือ.....
10. ท่าบิน ท่าท่า.....
11. ท่าแหงมือ ท่าท่า.....
12. ท่าสอดสร้อยมาลา ท่าท่า.....
13. หมายถึงตัวเอง ท่าท่า.....
14. ท่ากระทุ้งเท้า ท่าท่า.....
15. ท่าละครดึกดำบรรพ์ ท่าท่า.....

ภาคปฏิบัติ (คะแนนเต็ม 20)

ให้ผู้เรียนปฏิบัติท่ารำในภาคทฤษฎี ตั้งแต่ข้อ 3 -15

แบบการสังเกตการปฏิบัติ (การประเมินผลก่อนเรียน)

ความรู้พื้นฐาน

ใช้เวลา 3 คาบ

ชื่อผู้สังเกต.....

ชื่อผู้เรียน.....

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนปฏิบัติทำร่ำตั้งแต่ข้อ 3 - 15

เกณฑ์ปฏิบัติ	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
พฤติกรรมปฏิบัติ	3	2	1
ความถูกต้องและท่วงท่า			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

แบบประเมินผลก่อนและหลังเรียน

คำสั่ง จงเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องอักษร ก. ข. ค. ง. ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
ลงในกระดาษคำตอบ

1. นาฏยศัพท์ มีความหมายตรงกับข้อใด
 - ก. ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับการแสดงโขน
 - ข. ศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อการแสดงการเล่นต่าง ๆ ของไทย
 - ค. ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนท่ารำต่าง ๆ ในทางนาฏศิลป์ไทย
 - ง. ศัพท์ที่ใช้เรียกการแสดงทุกประเภท

2. การงอศอกเล็กน้อยไม่ทำให้ศอกแหลม มืออาจอยู่ในลักษณะอื่นก็ได้เรียกว่า

ก. วงบน	ข. วง
ค. วงกลาง	ง. วงล่าง

3. การแบมือ ปลายนิ้วอยู่ระดับง่ามศีรษะ วงพายออก เรียกว่า

ก. วงบนพระ	ข. วงกลาง
ค. วงล่าง	ง. วงหน้านาง

4. การแบมือ ปลายนิ้วอยู่ระดับหางคิ้ว วงแคบเข้ามาเล็กน้อย เรียกว่า

ก. วงบน	ข. วงกลาง
ค. วงบนนาง	ง. วงบนพระ

5. วงที่ปลายนิ้วอยู่ระดับไหล่ เรียกว่า

ก. วงกลาง	ข. วงล่าง
ค. วงไหล่	ง. วงข้าง
6. วงที่มีอยู่ในระดับหน้าท้อง เรียกว่า

ก. วงกลาง	ข. วงล่าง
ค. วงหน้าท้อง	ง. วงเอว
7. วงที่ปลายนิ้วมือ อยู่ระดับแก้มและวงผายกว้างออก เรียกว่า

ก. วงหน้าพระ	ข. วงหน้านาง
ค. วงข้าง	ง. วงบน
8. วงที่ปลายนิ้วมืออยู่ระดับปาก และวงแคบพองาม เรียกว่า

ก. วงหน้าพระ	ข. วงหน้านาง
ค. วงข้าง	ง. วงบน
9. วงพิเศษ อยู่ระหว่างวงอะไร

ก. วงบนกับวงกลาง	ข. วงบนกับวงข้าง
ค. วงบนกับวงล่าง	ง. วงบนกับวงหน้า
10. การยกแขนคล้ายวงโค้งแต่หงายท้องแขนขึ้น หงายฝ่ามือ เช่นท่าพรหมลีหน้า เรียกว่า

ก. วงบน	ข. วงบัวตูม
ค. วงบัวบานหรือวงทอด	ง. วงหน้า

11. กริยากรีดนิ้ว โดยเอานิ้วชี้ และนิ้วหัวแม่มือจรดกัน ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อสุดท้าย
ปลายนิ้วชี้ ตั้งนิ้วที่เหลือออก เรียกว่า
- ก. จีบหงาย ข. จีบคว่ำ
ค. จีบ ง. จีบหลัง
12. ข้อต่อไปนี้ ข้อใดเป็นจิบหงาย
- ก. หงายข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ขึ้น
ข. หงายข้อมือขึ้นให้ปลายนิ้วชี้ไปด้านข้าง
ค. หงายข้อมือขึ้นให้ปลายนิ้วชี้เข้าหาหน้าผาก
ง. หงายข้อมือขึ้นให้นิ้วชี้ไปข้างหน้า
13. ข้อต่อไปนี้ ข้อใดเป็นจیبคว่ำ
- ก. คว่ำข้อมือให้ปลายนิ้วชี้เข้าหาดัว
ข. คว่ำข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ ชี้คว่ำเข้าหาหน้าผาก
ค. คว่ำข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ ชีลงข้างล่าง
ง. คว่ำข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ไปข้างหน้า
14. การจیبหลัง คือการจیبและส่ายแขนไปข้างหลัง ดังแขน ส่วนการส่ายแขนให้สูงห่างตัว
พลิกข้อมือ ปลายนิ้ว ควรอยู่ที่ใด
- ก. ชีลงข้างล่าง ข. ชีไปข้างหลัง
ค. ชีขึ้นข้างบน ง. ชีไปข้าง ๆ

15. จับมืออยู่ 5 ชนิด คือข้อใด
- จับธรรมดา จับหงาย จับคว่ำ จับหลัง จับวงหน้า
 - จับหงาย จับคว่ำ จับหลัง จับปรก จับปรกข้าง
 - จับวงล่าง จับวงบน จับหงาย จับวงหลัง จับคว่ำ
 - จับหงาย จับคว่ำ จับหลัง จับเข้าหาตัว จับวงหน้า
16. การจับหงาย แล้วค่อย ๆ คลายมือจับ คว่ำข้อมือเข้าหาตัว แล้วหมุนออกนอกตัว คลายเป็นมือแบ ตั้งปลายนิ้วชี้ เรียกกริยานี้ว่า
- คลายมือ
 - จับคว่ำ
 - ม้วนมือ
 - หมุนมือ
17. นาฏยศัพท์คำว่า "แทงมือ" ตรงกับความหมายข้อใด
- แบมือข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้าง แขนงมือออกจากตัวไปด้านหน้า หรือด้านข้าง ตามหลักนาฏศิลป์
 - แบมือข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้าง แขนงมือจากด้านนอกเข้าหาตัว ตามหลักนาฏศิลป์
 - แบมือข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้าง แขนงมือออกนอกตัว แล้วพลิกข้อมือกลับมา ทำท่าต่าง ๆ ตามหลักนาฏศิลป์
 - ถูกทุกข้อ
18. กริยาที่ใช้มือขวาหรือมือซ้าย สลับกัน วางประสานกัน แล้วทำให้เกิดเสียงดังตามจังหวะ เพลง เรียกว่า
- ปรบมือ
 - วางมือ
 - ประสานมือ
 - แตะมือ

43. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของระบำ
- ก. การแสดงเป็นชุดเป็นหมู่
 - ข. การแสดงที่เน้นถึงความพร้อมเพรียง
 - ค. การแสดงที่ไม่เป็นเรื่องเป็นราวติดต่อกัน
 - ง. การแสดงที่เน้นความสวยงามเฉพาะตัวของผู้เป็นหลัก
44. ระบำไก่ เป็นระบำชุดหนึ่งที่ตัดตอนมาจากละครเรื่องใด
- ก. เรื่องพระอภัยมณี
 - ข. เรื่องพระลอ
 - ค. เรื่องสังข์ทอง
 - ง. เรื่องสังข์ศิลป์ชัย
45. ปู่เจ้าสมิงพราย เกี่ยวข้องกับข้อใด
- ก. ใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับไก่แก้วเพื่อไปล่อพระลอ
 - ข. ใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับไก่แจ้เพื่อไปล่อพระลอ
 - ค. ใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับบรืวารไก่ไปล่อพระลอ
 - ง. ใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับเพื่อนเพงไปล่อพระลอ
46. การเรียนระบำไก่ น่าจะทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในข้อใด
- ก. ความสวยงามของนาฏศิลป์ไทย
 - ข. ความสามารถและความพร้อมเพรียงของผู้แสดง
 - ค. ความอุตสาหะพยายามในการฝึกฝน
 - ง. ถูกทุกข้อ

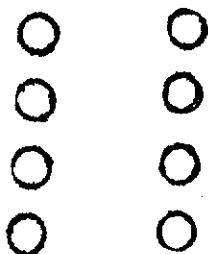
52. ข้อใดไม่ใช่การแต่งกายที่ถูกต้องของระบำไก่
- การแต่งกายเลียนแบบลักษณะของไก่
 - การแต่งกายสวมเสื้อติดปีกใส่กางเกงมีหาง
 - ศีรษะสวมหัวไก่
 - ใส่รองเท้าหุ้มส้นสีดำ

53. ข้อใดเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในการรำระบำไก่
- ใช้เครื่องห้า
 - ใช้เครื่องคู่
 - เป็นไปตามความเหมาะสมและโอกาส
 - ถูกทุกข้อ

การตั้งแถวระบำไก่ตั้งได้หลายแบบ จงตอบคำถามข้อ 54 - 62

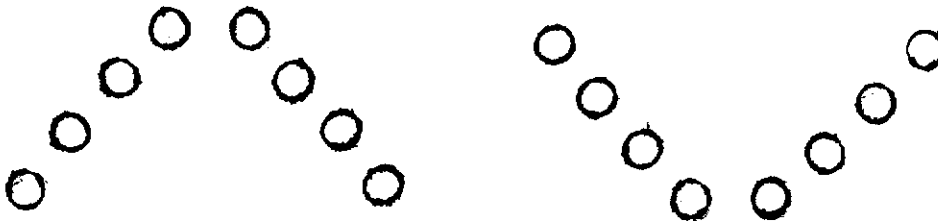
54. จุดมุ่งหมายในการแปรแถวของการรำ "ระบำไก่" นั้น ควรเป็นข้อใด
- เพื่อให้ผู้รำได้ออกกำลังกาย
 - เพื่อไม่ให้ผู้ดูเกิดความเบื่อหน่าย
 - รำตามที่ผู้แต่งท่ารำกำหนดมาให้
 - เพื่อไม่ให้หนักแสดงบังคับตนเอง

55. การตั้งแถวต่อไปนี้เรียกว่า การตั้งแถวแบบใด

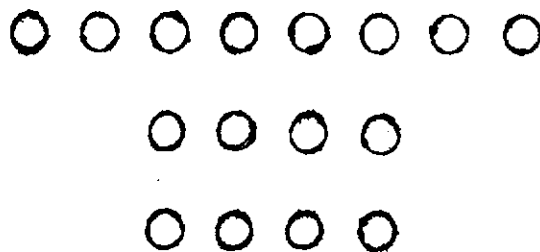
- การตั้งแถวเรียงสอง
- การตั้งแถว พระ - นาง
- การตั้งแถวซ้ายขวา
- ถูกหมดทุกข้อ

56. การตั้งแถวต่อไปนี้เป็นการตั้งแถวแบบใด

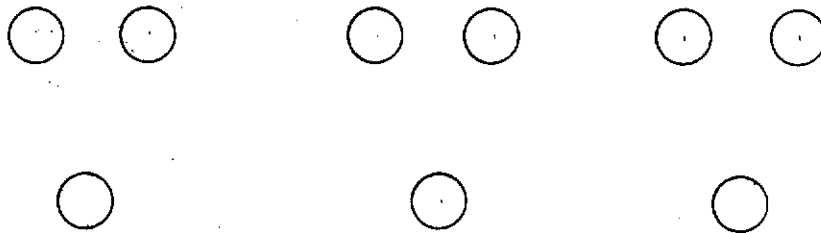
- ก. การตั้งแถวแบบครึ่งวงกลม คู่หน้าชิด
- ข. การตั้งแถวแบบครึ่งวงกลม คู่หลังชิด
- ค. การตั้งแถวแบบครึ่งวงกลม แถวเฉียง
- ง. การตั้งแถวแบบครึ่งวงกลม แบบคู่หน้าชิดคู่หลังชิด

57. ข้อใดเป็นชื่อการตั้งแถวที่ถูกต้องตามรูปที่กำหนดมาให้

- ก. แถวเรียงหน้ากระดาน
- ข. แถวเรียงสี่
- ค. แถวเรียงแปด
- ง. แถวเรียงแปดและเรียงสี่

58. การตั้งแถวต่อไปนี้เรียกว่า

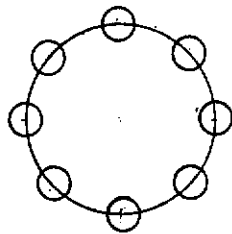
ก. แถวสลับหว่าง

ข. แถวเรียงสองเรียงหนึ่ง

ค. แถวเรียงหก

ง. แถวเรียงหกเรียงสาม

59. การตั้งวงกลมให้สวยงาม ควรคำนึงถึงสิ่งใดเป็นสำคัญ

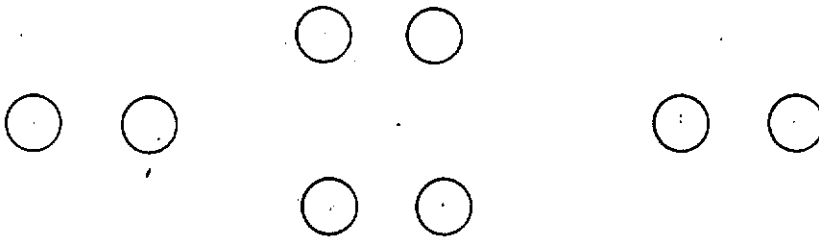
ก. ฝึกบ่อย ๆ ให้ผู้แสดงระวังระยะช่องไฟให้เสมอกัน

ข. ก่อนแสดงควรบรีดเส้นวงกลมทุกครั้ง ถ้ามีการตั้งวงกลม

ค. ฝึกให้ผู้แสดงบอกกันต่อ ๆ ไปในกรณีที่ตั้งวงไม่กลม

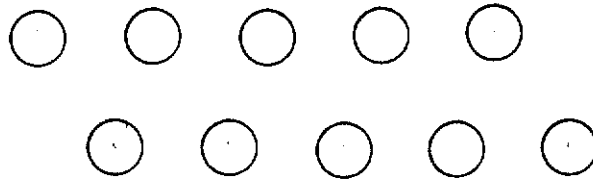
ง. ผู้แสดงควรมองเพื่อน ๆ ในขณะว่าเป็นสำคัญเพื่อให้วงกลม

60. การตั้งแถวต่อไปนี้ เรียกว่า การตั้งแถวแบบใด

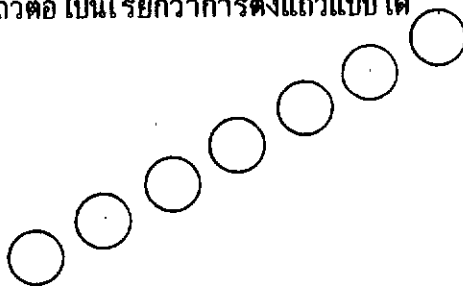
- ก. การตั้งแถวแบบจับคู่สลับหว่าง ข. การตั้งแถวแบบเรียงสองเรียงสี่
ค. การตั้งแถวแบบจับคู่ ง. การตั้งแถวแบบเรียงสี่ และข้างสี่หน้าสอง
หลังสอง

61. การตั้งแถวต่อไปนี้ เรียกว่าการตั้งแถวแบบใด

- ก. การตั้งแถวเฉียงคู่ ข. การตั้งแถวเฉียงเรียงหน้ากระดาน
ค. การตั้งแถวเฉียงเดี่ยว ง. ถูกทุกข้อ

62. การตั้งแถวต่อไปนี้เรียกว่าการตั้งแถวแบบใด

- ก. การตั้งแถวเฉียงเดี่ยว ข. การตั้งแถวเฉียงคู่
ค. การตั้งแถวเฉียง ง. การตั้งแถวเฉียงสาม

63. ทำนองเพลงที่ใช้บรรเลงในเนื้อเพลง "ระบำไก่" ชื่อว่า

- ก. เพลงลาวคำเนินทราย ข. เพลงลาวแข่ง หรือลาวจ้อย
ค. เพลงลาวดวงเดือน ง. เพลงลาวสวยรวย

69. เนื้อร้องเพลง "ระบำไก่" ข้อใดที่ต่อจากเนื้อเพลงวรรคที่กำหนดให้ต่อไป
 ขานขึ้นเสียงเอาใจ
ก. ขอบตาชาดพะพริ้ง	ข. เคียวหงอนไสสียอง
ค. ปีกสลับเบญจรงค์	ง. ส่องเท้าเทียมพมาศ
70. เนื้อร้องเพลง "ระบำไก่" ข้อใดที่ต่อจากเนื้อเพลงวรรคที่กำหนดให้ต่อไป
 ส่องเท้าเทียมพมาศ
ก. ปู่ก็ใช้ให้ผีลง	ข. ผีก็ลงแก่ไก่
ค. ไก่แก้วไซรับมิกลัว	ง. ปานฉลุชาดทารง
71. เนื้อร้องเพลง "ระบำไก่" ข้อใดที่ต่อจากเนื้อเพลงวรรคที่กำหนดให้ต่อไป
 ปู่ก็ใช้ให้ผีลง
ก. ผีก็ลงแก่ไก่	ข. ไก่แก้วไซรับมิกลัว
ค. ผาดผันตีปีกป้อง	ง. ร้องเร่เยอเจื้อยฉาดฉาน
72. เนื้อร้องเพลง "ระบำไก่" ข้อใดที่ต่อจากเนื้อเพลงวรรคที่กำหนดให้ต่อไป
 ไก่แก้วไซรับมิกลัว
ก. ผาดผันตีปีกป้อง	ข. ร้องเร่เยอเจื้อยฉาดฉาน
ค. ชุกผกหัวองอาจ	ง. ปานฉลุชาดทารง
73. เนื้อร้องเพลง "ระบำไก่" ข้อใดที่ต่อจากเนื้อเพลงวรรคที่กำหนดให้ต่อไป
 ผาดผันตีปีกป้อง
ก. เคียวหงอนไสสียอง	ข. ปานฉลุชาดทารง
ค. ร้องเร่เยอเจื้อยฉาดฉาน	ง. ขนเขี้ยวลายระยับ

79. "ลึงคลั่งหงอนพราัยพรรณ" เป็นเนื้อเพลงที่อยู่ตอนใดของเพลงระบำไก่
ก. ตอนที่หนึ่ง	ข. ตอนที่สอง
ค. ตอนที่สาม	ง. ตอนที่สี่
80. ปีกสลับเบญจรงค์ เลื่อมลายยงหงสบาท
เนื้อเพลงระบำไก่ดังกล่าวอยู่ตอนใดของเพลงระบำไก่
ก. ตอนที่สอง	ข. ตอนที่หนึ่ง
ค. ตอนที่สาม	ง. ตอนที่สี่
81. ท่าออกของระบำไก่มีชื่อท่าว่าท่าอะไร
ก. ท่าชักแป้งผัดหน้า	ข. ท่ารำส่าย
ค. ท่าสอศสร้อยมาลา	ง. ท่าสอศสร้อยมาลาแปลง
82. เพลงระบำไก่ที่ร้องว่า "ขนเขียวลายระยับ" ผู้รำต้องจับ การจับตรงเนื้อร้องดังกล่าว เรียกว่าจับข้อใด
ก. จับตะแคง	ข. จับหาง
ค. จับปรกข้าง	ง. จับปรกไหล่
83. เนื้อเพลงที่ร้องคำว่า "ขนขึ้นเสียงเอาใจ" ผู้รำควรปฏิบัติ
ก. ก้าวเท้าเข้าหากัน	ข. เปิดส้นเท้าหลัง
ค. ตั้งวงขนกันจับหลัง	ง. ถูกทุกข้อ
84. ท่ารำระบำไก่ตรงเนื้อร้องที่ว่า "ขอบตาขาด" มีท่ารำที่ต้องจับ เรียกว่าจับข้อใด
ก. จับปรกหน้า	ข. จับปรกข้าง
ค. จับหาง	ง. ถูกทุกข้อ

91. ทำที่ผู้ร่าระบำไก่อักระโดดพร้อมกัน และวิ่งมาจับกันเป็นวงกลม ปฏิบัติเมื่อเพลงร้อง
ตอนใด
ก. สองเท้าเหยียดพม่าศ	ข. ผีกลิ้งแกไก่อ
ค. ปานลลูลชาดทารง	ง. บุกี้ใช้ให้ผูลง
92. ไก่อัแกว้ไชลรับมิกลัว ผู้ร่าต้องทาวงข้อใด
ก. วงกลาง	ข. วงล่ำง
ค. วงบน	ง. วงหน้า
93. การร่าไคยไชลมือไชลวักัน เป็นท่อนรับของเพลงระบำไก่อั ท่อนใด
ก. ท่อนหนึ่ง	ข. ท่อนสอง
ค. ท่อนสาม	ง. ท่อนสี่
94. ทำร่าที่จับหลังทั้งสองมือ ยกเท้าซ้าย หันข้าง เดินตามจังหวะเพลง แล้วปล่อยจับ
เป็นตั้งวงบน เป็นทำร่าระบำไก่อัทำใด
ก. ทำออก	ข. ทำเข้า
ค. ทำรับ	ง. ถูกทุกข้อ
95. เนื้อร้องในเพลงระบำไก่อั ส่วนใหญ่จะชมอะไร
ก. ชมนนของไก่อั	ข. ชมตาของไก่อั
ค. ชมหงอนของไก่อั	ง. ชมความงามของไก่อัทั้งตัว
96. การร่าระบำไก่อั ท่อนใดที่ผู้ร่า ร่าแล้วต้องขันเลี่ยนเสียงไก่อัประกอบไปด้วย
ก. ท่อนหนึ่ง	ข. ท่อนสอง
ค. ท่อนสาม	ง. ท่อนสี่

97. เมื่อท่านเรียนนาฏยศัพท์และระบำท่าโก่ได้แล้ว ท่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการรำระบำแบบอื่นได้หรือไม่
- ได้โดยเฉพาะการรำแบบสัตว์ที่มีปีกเหมือนกัน
 - ได้เพราะเป็นระบำมาตรฐาน
 - ได้เพราะเป็นท่าที่กำหนดตายตัว
 - ไม่มีข้อถูก
98. เมื่อท่านเรียนรู้ และฝึกปฏิบัตินาฏยศัพท์แล้ว ท่านคิดว่าท่านจะสามารถรำระบำท่าโก่ได้ดีและเร็วขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ช่วยให้รำได้ดีขึ้นเพราะเกี่ยวข้องกัน
 - ช่วยให้รำได้ดีขึ้นเพราะเคยรำมาก่อนแล้ว
 - ช่วยให้รำได้ดีขึ้น เพราะทำให้เกิดความเข้าใจ และได้ฝึกฝนปฏิบัติไปพร้อมกันกับคำอธิบาย
 - ถูกทุกข้อ
99. ข้อใดที่ท่านคิดว่าน่าจะใช้ท่ารำในระบำท่าโก่ ไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมที่สุด
- รำบับลา
 - ระบำผีเสื้อ
 - ระบำม้า
 - ไม่มีข้อถูก
100. ข้อใดที่ท่านเห็นว่าน่าจะอยู่ประเภทเดียวกับระบำท่าโก่
- ระบำเงือก, ปลา, เงาะ
 - ระบำนก, ผีเสื้อ, ครุฑ, ผึ้ง
 - ระบำม้า, ควาย
 - ไม่มีข้อถูก

กระดาษคำตอบ
(การประเมินผลก่อนและหลังเรียน)
ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง ระบาย

ชื่อ.....ชั้น.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.	ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
1					26				
2					27				
3					28				
4					29				
5					30				
6					31				
7					32				
8					33				
9					34				
10					35				
11					36				
12					37				
13					38				
14					39				
15					40				
16					41				
17					42				
18					43				
19					44				
20					45				
21					46				
22					47				
23					48				
24					49				
25					50				

กระดาษคำตอบ
(การประเมินผลก่อนและหลังเรียน)
ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง ระบาย

ชื่อ.....ชั้น.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.	ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
51					76				
52					77				
53					78				
54					79				
55					80				
56					81				
57					82				
58					83				
59					84				
60					85				
61					86				
62					87				
63					88				
64					89				
65					90				
66					91				
67					92				
68					93				
69					94				
70					95				
71					96				
72					97				
73					98				
74					99				
75					100				

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ค	26	ค	51	ค	76	ค
2	ข	27	ก	52	ง	77	ง
3	ก	28	ง	53	ง	78	ก
4	ค	29	ง	54	ข	79	ข
5	ก	30	ค	55	ก	80	ข
6	ข	31	ก	56	ก	81	ง
7	ก	32	ง	57	ก	82	ข
8	ข	33	ข	58	ค	83	ง
9	ง	34	ก	59	ก	84	ก
10	ค	35	ง	60	ก	85	ค
11	ค	36	ค	61	ข	86	ง
12	ก	37	ข	62	ข	87	ง
13	ค	38	ง	63	ข	88	ข
14	ค	39	ง	64	ง	89	ก
15	ข	40	ค	65	ง	90	ก
16	ค	41	ค	66	ก	91	ข
17	ก	42	ง	67	ง	92	ก
18	ก	43	ง	68	ง	93	ง
19	ค	44	ข	69	ข	94	ข
20	ค	45	ก	70	ง	95	ง
21	ค	46	ง	71	ก	96	ข
22	ข	47	ข	72	ค	97	ง
23	ก	48	ค	73	ค	98	ข
24	ค	49	ก	74	ง	99	ข
25	ก	50	ง	75	ง	100	ข

ภาคผนวก จ

ก. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์เรื่อง "ระบำไก่"

- ภาศทฤษฎีพื้นฐานนาฏยศัพท์
- ภาศปฏิบัตินาฏการ
- ภาศประยุกต์

ข. เอกสารหมายเลข 2

- ใบงานปฏิบัติกิจกรรมบังคับและกิจกรรมเลือก
- แบบฝึกหัดท้ายบท
- เฉลย

เอกสารหมายเลข 2
ใบงานปฏิบัติกิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก
เนื้อหา ภาคปฏิบัติขั้นพื้นฐาน (นาฏยศัพท์)
แบบฝึกหัดท้ายบท
เฉลย

ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎีพื้นฐาน
(นาฏยศัพท์)

ตอนที่ 1 มี 2 ชุด

ทดลอง

- ชุดที่ 1 วันพุธที่ 22 พฤษภาคม 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.
ชุดที่ 2 วันพุธที่ 29 พฤษภาคม 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

ตอนที่ 2 มี 2 ชุด

ทดลอง

- ชุดที่ 3 วันอังคารที่ 4 มิถุนายน 2534 เวลา 9.30 - 10.00 น.
ชุดที่ 4 วันพุธที่ 5 มิถุนายน 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

กิจกรรมบังคับ 1.1

(ภาคทฤษฎี)

1. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน ภาคทฤษฎีพื้นฐาน (นาฏยศัพท์)

ตอนที่ 1

เรื่องความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ ความหมายของนาฏยศัพท์ และ
นาฏยศัพท์ต่าง ๆวิชา

นาฏศิลป์ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ 1 ชั่วโมง

คำสั่ง

ให้อ่านเอกสาร เนื้อหา ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของนาฏยศัพท์ และนาฏยศัพท์เบื้องต้น
ทางนาฏศิลป์
2. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏยศัพท์
ประกอบคำอธิบายได้รูปภาพทำท่าพื้นฐานท่าต่าง ๆ
(ปฏิบัติตามภาพและคำอธิบายได้ภาพด้วย)

จุดประสงค์

ให้ผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายของนาฏยศัพท์
2. ปฏิบัตินาฏยศัพท์พร้อมทั้งอธิบายท่ารำนาฏยศัพท์
พื้นฐาน ท่าต่าง ๆ ได้

สื่อที่ใช้

1. เอกสารประกอบคำอธิบายความหมายของนาฏยศัพท์
2. เอกสารประกอบคำอธิบายการแสดงท่ารำนาฏยศัพท์ท่าต่าง ๆ

ขั้นตอนในการศึกษา

แจกเอกสารให้ผู้เรียนไปศึกษาก่อนล่วงหน้า 1 วัน แล้วนำมา
สรุปในห้องเรียน จากนั้นแบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ช่วยกัน
สรุปและอภิปราย ตลอดจนฝึกปฏิบัตินาฏยศัพท์ตามคำอธิบาย
ได้รูปภาพ

(ใช้เวลาประมาณ 45 นาที)

นาฏยศัพท์

นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับการเรียกท่ารำต่าง ๆ ในทางนาฏศิลป์ไทย แบ่งออกเป็น 3 หมวด คือ หมวดนามศัพท์ หมวดกริยาศัพท์ และหมวดนาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด ผู้ฝึกหัด จำเป็นต้องทราบ เพื่อให้เข้าใจลีลา ท่ารำ และเคลื่อนไหวร่างกายให้ถูกต้องงดงามตามแบบ นาฏศิลป์ไทย ซึ่งจะกล่าวถึงเท่าที่จำเป็นและใช้มาก พอสังเขปดังนี้

การตั้งวง คือการยกแขนให้ได้ส่วนโค้งสูง ตั้งข้อมือ ฝ่ามือแบเหยียดตรงทั้ง 4 นิ้ว นิ้วหัวแม่มืองอเข้าหาฝ่ามือเล็กน้อย หักข้อมือเข้าหาลานแขนเสมอ

ลักษณะของวง วงคือ ส่วนโค้งของลานแขน วงแบ่งออกเป็น วงบน วงกลาง วงล่าง วงหน้า วงบัวบานหรือวงทอด

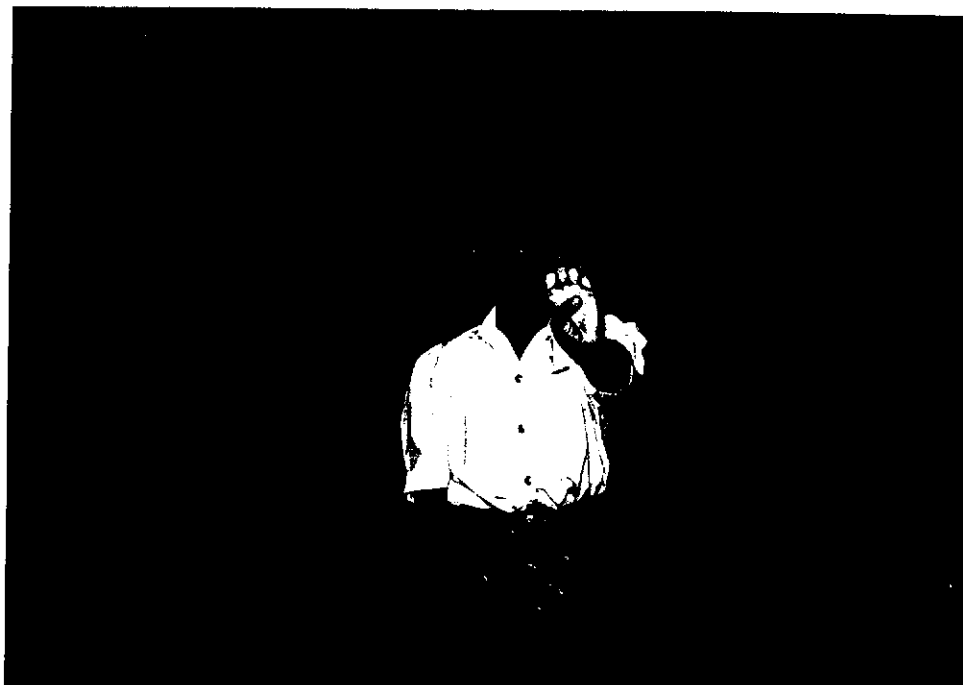
- ก. วงบน เป็นวงโค้ง โดยให้ลำแขนส่วนบนลาดจากไหล่เล็กน้อย ช้อนลำแขน
ส่วนล่างขึ้น ก้นวงออกไปข้าง ๆ แยกเป็นวงสูงและวงต่ำ
สำหรับพระ วงสูง หมายถึง เอาปลายนิ้วเป็นเกณฑ์ ให้อยกแค่ระดับแง่ศีรษะ
วงต่ำยกแค่หางคิ้ว ส่งลำแขนออกไปข้าง ๆ มากกว่านาง เพื่อ
ให้แลดูผึ่งผาย
สำหรับนาง วงสูงแต่หางคิ้ว วงต่ำเยื้องมาข้างหน้า ยกแค่ระดับคาง ลำแขน
ค่อนข้างหน้าเล็กน้อย

- ข. วงกลาง ส่วนโค้งของลำแขนอยู่ระหว่างวงบน และวงล่าง ลำแขนส่วนบน
 ลาดกว่าวงบน ทั้งระดับศอกให้ตรงกับระดับเกสียว้าง หรือสะเอว
 ข้อลำแขนส่วนล่างขึ้นเล็กน้อย ปลายนิ้วสูงระดับไหล่หรือต่ำกว่าระดับไหล่
 เล็กน้อย เช่น ท่ามวยเรศ

- ค. วงล่าง ส่วนโค้งของลาแนทอคโค้งลงมาเบื้องล่าง ลาแนส่วนล่าง จะพลิกหงาย หรือคว่ำ สุดแต่กริยามือ ถ้าตั้งวงมือแบคว่ำ แขนส่วนล่างก็พลิกคว่ำ ถ้าเป็นมือจับหงาย แขนส่วนล่างก็พลิกหงาย การตั้งวงล่างนี้ให้ทำวงแขนเป็นช่องระหว่างข้อลาแนกับเกลิยว้าง ลาแนส่วนล่างโค้งเข้าหาตัว ปลายมืออยู่ระดับหน้าท้อง

ง. วงหน้า ทอดลาแขนให้โค้งไปข้างหน้า วงหน้าของพระ ต้องหงายฝ่าแขน
ออกไปข้าง ๆ เล็กน้อย ให้ฝ่ามืออยู่ระดับแก้ม ส่วนวงหน้าของนาง
ปลายนิ้วตรงกับระดับปาก เช่น ทำเจ็ดจิน

- จ. วงบัวบาน หรือวงเทอด ยกแขนคล้ายวงโค้ง แต่หงายท้องแขนขึ้น หายฝ่ามือ
เช่น ท่าพรหมสี่หน้า ท่าเจดีย์ ท่าภาพร จะเป็นข้างใดข้างหนึ่ง หรือ 2 ข้าง
ก็ตาม ยกแขนสูงเท่าวงสูง แขนส่วนบนลาดจากไหล่เล็กน้อย หายฝ่าแขน
ส่วนล่างเข้าหาตัว ส่วนโค้งวงแขนหักเข้ามากกว่าวงโค้งเล็กน้อย

เอกสารหมายเลข 2
ใบงานปฏิบัติกิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก
เนื้อหา ภาคปฏิบัติขั้นพื้นฐาน (นาฏยศัพท์) ตอน 2
แบบฝึกหัดท้ายบท
เฉลย

กิจกรรมบังคับที่ 1.2

ตอนที่ 2เรื่อง

ปฏิบัตินาฏยศัพท์พื้นฐานประกอบแถบบันทึกภาพ ตามกระบวนการ
การเรียนรู้การสอน เช่น จีบ วง ประทับ เอียง กดไหล่ เป็นต้น
นาฏศิลป์ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ 1 ชั่วโมง

วิชาคำสั่ง

ให้อ่านเอกสาร เนื้อหา ต่อไปนี้

1. ให้อ่านนาฏยศัพท์ที่กำหนดให้ พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบตามคำอธิบายได้รูปภาพ
2. เปิดแถบบันทึกภาพ และปฏิบัตินาฏยศัพท์ ท่าต่าง ๆ ตามเนื้อหาและการเรียนรู้การสอนตามเทปบันทึกภาพ

จุดประสงค์

ให้ผู้เรียนสามารถ

1. ปฏิบัตินาฏยศัพท์ ตามขั้นตอนที่กำหนดให้ได้
2. ปฏิบัตินาฏยศัพท์ที่กำหนดมาให้ได้

สื่อที่ใช้

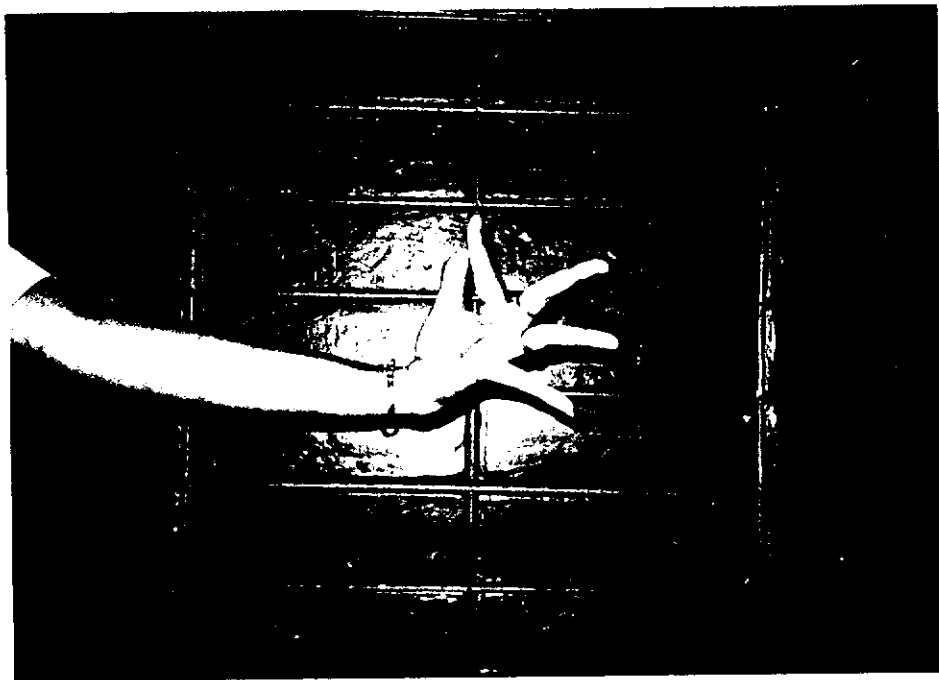
1. เอกสารประกอบคำอธิบายได้รูปภาพของนาฏยศัพท์ท่าต่าง ๆ
2. แถบบันทึกภาพนาฏยศัพท์

ขั้นตอนในการศึกษา

แจกเอกสารประกอบคำอธิบายได้รูปภาพนาฏยศัพท์ท่าต่าง ๆ
ล่วงหน้า 1 วัน แล้วนำมาสรุปในห้องเรียน จากนั้นแบ่งผู้เรียน
ออกเป็น 4 กลุ่ม ช่วยกันสรุป และอภิปรายตลอดจนมีปฏิบัติ
นาฏยศัพท์ตามแถบบันทึกภาพ

(ใช้เวลาประมาณ 45 นาที)

จับ คือการกรีดนิ้ว โดยเอานิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือ บรรจบกันให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อที่หนึ่งของนิ้วชี้ ส่วนนิ้วที่เหลือทั้งสามเหยียดตรงและกรีดออกไปเป็นเหมือนรูปพัด การจับมีหลักอยู่ว่า ต้องหักข้อมือเข้าหาวงแขนเสมอ จับมี 5 ลักษณะคือ จับหงาย จับคว่ำ จับหลัง จับปรกหน้า จับปรกข้าง

ก. จับหงาย คือ หงายท้องแขน และข้อมือขึ้น ปล่อยให้ปลายนิ้ว ชี้ขึ้นข้างบน

ข. จีบคว่ำ คือคว่ำท้องแขนและข้อมือลงให้ปลายนิ้วตกกลาง (มือซ้ายจีบคว่ำ)

ค. จีบหลัง (จีบตลบหลัง) อาการส่งแขนไปข้างหลัง เพื่อยึดแขนตึง พลิกข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ขึ้นข้างบน

- ง. จับปรกหน้า (จับตลบหน้า) ส่วนของข้อมือนั้นคล้ายจับหงาย เพราะลำแขน
 ส่วนล่างบิดหงายขึ้น หันจับเข้าหาหน้าผาก ทั้งแขนและมือชูอยู่ข้างหน้า หรือเรียก
 จับหน้าก็ได้ เช่น ทำยอดตอง (มือขวาจับปรกหน้า มือซ้ายจับหลัง)

- จ. จีบปรกข้าง (จีบตลบข้าง) คล้ายจีบปรกหน้าแต่ลำแขนอยู่ด้านข้างหันจีบเข้าหา
 แก่ศีรษะตลบจีบปักลงล่าง เรียกว่าจีบคว่ำ เช่น ทำราแบกเต้าเข้ารัง หรือกนรี
 (มือซ้ายจีบปรกข้าง มือขวาจีบหงายต่อศอก)

การประเ้า เป็นกรรยาของเ้าที่วางอยู่เบื้องหน้า ใช้ในทำร่าก่อนจะยกเ้าด้วย
 การเพยอ จมูกเ้า (เนื้อส่วนโค้งผ่าเ้าต่ำกว่านิ้วเ้า) ขึ้นเพีย
 นิดเดียวโดยที่สันเ้าชิดอยู่กับพื้น เชิดปลายนิ้วขึ้นทุกนิ้ว แล้วใช้จมูก
 เ้าแตะกับพื้นครั้งหนึ่งเบา ๆ แล้วยกนิ้วขึ้นทั้งเ้า ก่อนประเ้า
 ทุกครั้งต้องย่อเข่าก่อน

เอกสารหมายเลข 2
ใบงานปฏิบัติกิจกรรมบังคับและกิจกรรมเลือก
เนื้อหาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเรื่อง "ระบอบ"
แบบฝึกหัดท้ายบท

กิจกรรมบังคับที่ 1.3

ตอนที่ 2.1

เรื่อง

ปฏิบัตินาฏยศัพท์พื้นฐานประกอบแถบบันทึกภาพ ตามกระบวนการเรียนการสอน เช่น โบกมือ กระทั่งเท้า ดีโหล เป็นต้น

วิชา

นาฏศิลป์ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ 1 ชั่วโมง

คำสั่ง

ให้อ่านเอกสาร เนื้อหา ต่อไปนี้

1. ให้อ่านนาฏยศัพท์ที่กำหนดให้ พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบตามคำอธิบายได้รูปภาพ
2. เปิดแถบบันทึกภาพ และปฏิบัตินาฏยศัพท์ ทำต่าง ๆ ตามเนื้อหาและการเรียนการสอนตามแถบบันทึกภาพ

จุดประสงค์

ให้ผู้เรียนสามารถ

1. ปฏิบัตินาฏยศัพท์ ตามขั้นตอนที่กำหนดให้ได้
2. ปฏิบัตินาฏยศัพท์ที่กำหนดมาให้ได้

สื่อที่ใช้

1. เอกสารประกอบคำอธิบายได้รูปภาพของนาฏยศัพท์ทำต่าง ๆ
2. แถบบันทึกภาพนาฏยศัพท์

ขั้นตอนในการศึกษา

แจกเอกสารประกอบคำอธิบายได้รูปภาพนาฏยศัพท์ทำต่าง ๆ
 ล่วงหน้า 1 วัน แล้วนำมาสรุปในห้องเรียน จากนั้นแบ่งผู้เรียน
 ออกเป็น 4 กลุ่ม ช่วยกันสรุป และอภิปรายตลอดจนฝึกปฏิบัติ
 นาฏยศัพท์ตามแถบบันทึกภาพ

(ใช้เวลาประมาณ 45 นาที)

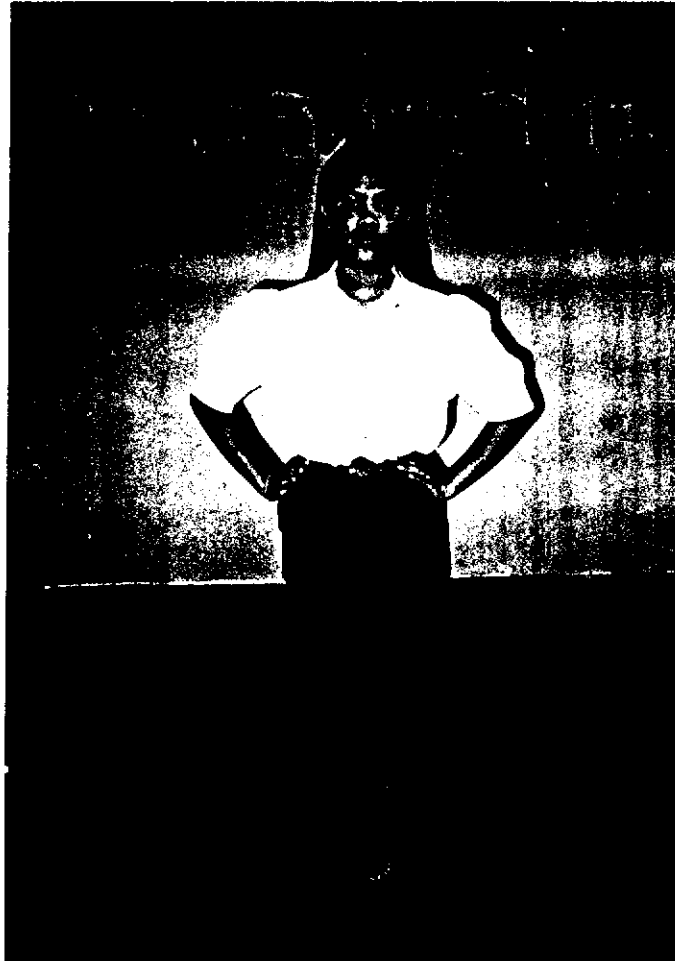
ทำแบบฝึกหัดหลังการทำกิจกรรมและการอ่าน (10 นาที)

เฉลยแบบฝึกหัดทันที (5 นาที)

(ต้องผ่านเกณฑ์ 80%)

โบกมือ เป็นกริยามือที่เนื่องมาจากท่าจับ ข้างใดข้างหนึ่งก็ได้ หันตัวไปข้าง เช่น
 เมื่อหันตัวไปทางซ้าย มือซ้ายเป็นฝ่ายตั้งวงล่าง มือขวาจับหงายตลบเข้าพาดัว
 ทั้งสองมือรวมกันอยู่ใกล้ตรงกับชายพก ประกอบด้วยกริยาเท้า ซึ่งเท้าขวา
 เป็นฝ่ายรับน้ำหนัก เท้าซ้ายเป็นฝ่ายประ เมื่อห่มเข้าประเท้าแล้ว ให้สาวจับ
 ออกห่างตัว ศีรษะยังเอียงอยู่ข้างซ้าย ขณะสาวจับออกจากชายพก แขนที่มีมือจับ
 นั้น ยกสูงขึ้นทุก ๆ ที่ คลายจับออกในท่าตั้งวง ในขณะที่เดียวกันกับเท้าสาวจับ
 ออกจากชายพกนั้น มือที่ตั้งวงล่างจะลดลง แล้วส่งจับไปหลัง เมื่อแขนทั้งสอง
 อยู่ที่แล้วจึงห่มเข้าลง วางเท้าที่ประด้วยสันเท้า แล้วสะคุ้งตัวขึ้น

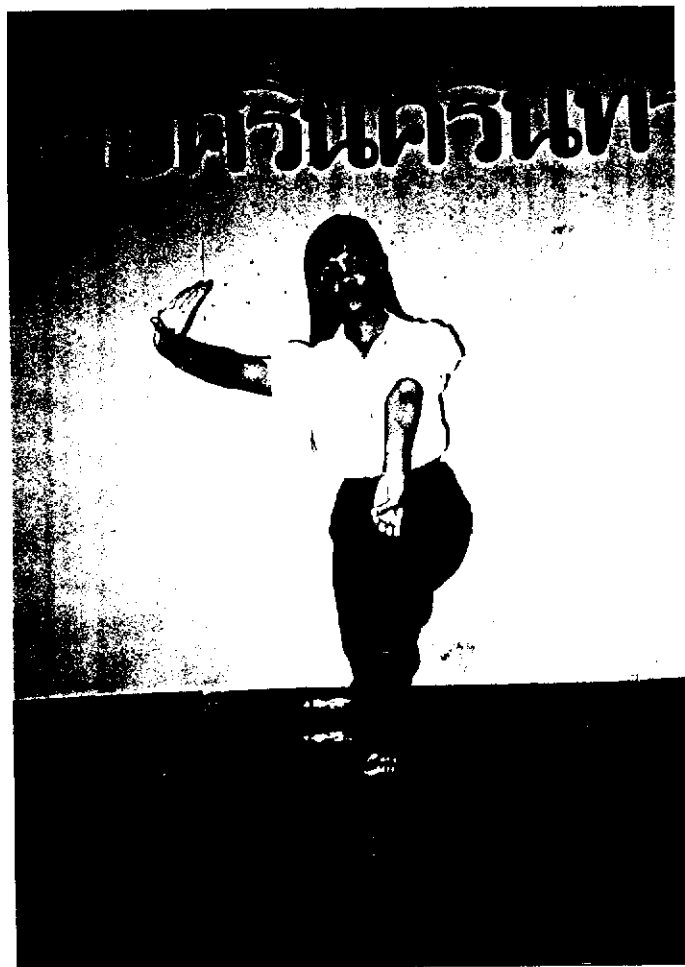

กระทุ้งเท้า เป็นอาการของเท้าที่วางอยู่ข้างหลังตัวด้วยจุมกเท้า กระทุ้งเพื่อจะยกขึ้น เช่นเดียวกับการประเท้า หากแต่ยกอยู่ด้านหลัง ใช้ส่วนของจุมกเท้าวางอยู่บนพื้น ส่วนส้นเท้านั้นเปิดอยู่ การกระทุ้ง คือการกระแทกจุมกเท้าลงกับพื้นแล้วจึงยกขึ้น

เอียงศีรษะ จะเอียงข้างไหนก่อนก็ได้ ถ้าจะเอียงศีรษะข้างซ้ายต้องหันหน้าตรง แล้ว
เอียงศีรษะข้างซ้ายลงมาเล็กน้อย ขณะที่เอียงต้องให้ใบหูตรงกับหัวไหล่
ข้างซ้าย อย่าเอียงมากจนเกินไป

การยกเท้า การยกเท้านี้ เป็นกริยาที่เนื่องมาจากประเท้าอย่างหนึ่ง กระทั่งอย่างหนึ่ง และยกโดยปราศจากการประ และกระทั่งอีกอย่างหนึ่ง ประการหลังนี้ เนื่องมาจากการถอนเท้า และก้าวเท้าปกติ การยกเท้าแบ่งออกเป็น ยกหน้า และยกข้าง

ยกหน้า สำหรับพระ กันเข้าออกไปข้าง ๆ เท้าที่ยก ถ้ายกเท้าขวาก็กันเข้า ที่ยกไปทางขวา จะยกสูงหรือต่ำนั้นให้กะระดับ ฝ่าเท้าอย่าให้สูงเท่ากับเข่า ข้างที่ยืน ควรต่ำกว่าเล็กน้อย ส่งลำลาส่วล่างขึ้นไปข้างหน้า หันส่วนข้างของ ฝ่าเท้าด้านหัวแม่เท้าไปข้างหน้า เชิดปลายเท้าให้ตึง สำหรับนาง ไม่ต้อง กันเข้าออกไปข้าง ๆ ส่วนข้างฝ่าเท้าก็หันไปทางด้านนอกเพียงเล็กน้อย เท่านั้น ปลายเท้าพุ่งไปข้างหน้า ส่งลำลาส่วล่างไปข้างหน้าเล็กน้อย กระดืบเท้าที่ยกต่ำกว่าพระ เชิดปลายเท้าเช่นเดียวกัน

กระดกเท้า เป็นท่าสืบเนื่องมาจากอาการกระทุ้ง แล้วยกเท้าขึ้นข้างหลัง
 วิธีกระดก ต้องยืนย่อเข้าข้างหนึ่ง แล้วถีบเข้าที่ยกไปข้างหลังให้มาก ๆ
 กระดกส่วนน่องขึ้น หักข้อเท้าให้ปลายนิ้วตกลงล่าง ทั้งพระและนาง
 ลักษณะคล้ายกัน ต่างกันที่ตัวพระต้องกันเข้าออกไปข้าง ๆ ห่างจากเท้า
 ที่ยืน ส่วนตัวนางส่งเข้าไปข้างหลัง

เดิมมือหรือสอคมมือ คือกริยาเคลื่อนไหวของมือและแขน เป็นท่าเชื่อมจากท่าหนึ่งไปอีก
 ท่าหนึ่ง เช่น ท่าเทพนม จะต้องยกมือทั้งสองขึ้นมาประนมที่หน้าอก
 ขณะที่ยกมือทั้งสองขึ้นมาก (อย่างตัวนาง) ก็เรียกว่าเดิมมือ แล้วจึง
 ประนมที่หน้าอก (อย่างตัวพระ) หรือทำสอศสร้อยมาลา กริยาที่
 สอศจับขึ้นลงดวงแขนลง ส่วนข้อมือขึ้นลงนั้น เรียกว่า "เดิมมือหรือ
 สอคมมือ"

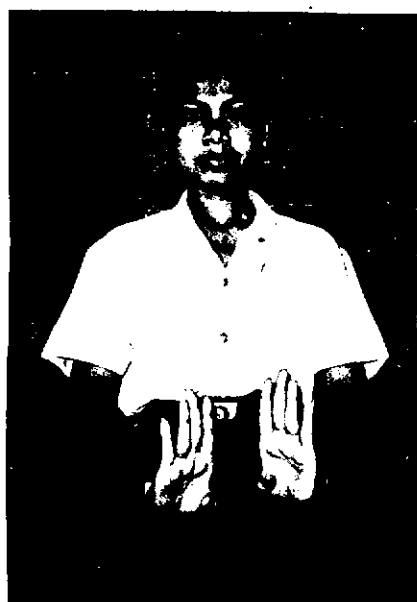

ตะเท้า ใช้จุ่มเท้าตะลงบนพื้นเบา ๆ ตามจังหวะ มี 2 อย่างคือ ก้าวเท้าตะ
และตะอยู่กับที่

สะบัดมือ คือกริยาของมือที่เนื่องมาจากท่าจับหงาย หรือจับปรกข้าง วิธีสะบัดให้ คลายจีบออกและสะบัดข้อมือออกจากลำแขนพร้อมกับหงายฝ่ามือ ทำจังหวะ ที่ข้อมือ แผลมือออกเป็นเท่าราบมือ แล้วพลิกข้อมือขึ้นตั้งวงแบมือคว่ำ อาจ สะบัดเพียงครั้งเดียว หรือหลายครั้งก็ได้ ถ้าจะทำหลายครั้งก็ให้หงายข้อมือลง พร้อมกับสววจีบขึ้นนิดหนึ่ง แล้วหงายข้อมือให้จีบตั้งอย่างเดิม วิธีสะบัดมือต้อง อาศัยการเคลื่อนไหวของลำแขนด้วย ถ้าเป็นลำแขนเหยียดตรงให้ใช้ส่วน ลำแขนงอเข้าและยืดตรงตามจังหวะด้วย

ม้วนมือ คือกริยาที่เนื่องมาจากจับหงาย กระทำเพื่อเปลี่ยนจากมือจับเป็นมือแบ แล้ว ตั้งวง วิธีม้วนค่อย ๆ บักจีบล่างด้วยการม้วนข้อมือลง แล้วคลายจับออกให้ มือแบ ทำจังหวะที่ข้อมือแล้วตั้งวง ถ้าจะม้วนหลายครั้ง ก็ให้กลับหงายฝ่ามือ ที่แบนั้น แล้วผกจีบหงายขึ้นตามจังหวะ กระทำต่อกันเรื่อยไป

แบบประเมินผลหลังเรียน

คำสั่ง จงเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องอักษร ก. ข. ค. ง. ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
ลงในกระดาษคำตอบ

1. นาฏยศัพท์ หมายถึง
 - ก. ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับการแสดงโขน
 - ข. ศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อการแสดงการเล่นต่าง ๆ ของไทย
 - ค. ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนท่ารำต่าง ๆ ในทางนาฏศิลป์ไทย
 - ง. ศัพท์ที่ใช้เรียกการแสดงทุกประเภท

2. การงอศอกเล็กน้อยไม่ทำให้ศอกแหลม มืออาจอยู่ในลักษณะอื่นก็ได้เรียกว่า

ก. วงบน	ข. วง
ค. วงกลาง	ง. วงล่าง

3. การแบ่มือ ปลายนิ้วอยู่ระดับง่ามศีรษะ วางพายออก เรียกว่า

ก. วงบนพระ	ข. วงกลาง
ค. วงล่าง	ง. วงหน้านาง

4. การแบ่มือ ปลายนิ้วอยู่ระดับทรวงอก วงแคบเข้ามาเล็กน้อย เรียกว่า

ก. วงบน	ข. วงกลาง
ค. วงบนนาง	ง. วงบนพระ

5. วงที่ปลายนิ้วอยู่ระดับไหล่ เรียกว่า

ก. วงกลาง

ข. วงล่าง

ค. วงไหล่

ง. วงข้าง

6. วงที่มีอยู่ในระดับหน้าท้อง เรียกว่า

ก. วงกลาง

ข. วงล่าง

ค. วงหน้าท้อง

ง. วงเอว

7. วงที่ปลายนิ้วมือ อยู่ระดับแก้มและวงผายกว้างออก เรียกว่า

ก. วงหน้าพระ

ข. วงหน้านาง

ค. วงข้าง

ง. วงบน

8. วงที่ปลายนิ้วมืออยู่ระดับปาก และวงแคบพองาม เรียกว่า

ก. วงหน้าพระ

ข. วงหน้านาง

ค. วงข้าง

ง. วงบน

9. วงพิเศษ อยู่ระหว่างวงอะไร

ก. วงบนกับวงกลาง

ข. วงบนกับวงข้าง

ค. วงบนกับวงล่าง

ง. วงบนกับวงหน้า

14. จีบมืออยู่ 5 ชนิด คือข้อใด

- ก. จีบธรรมดา จีบหงาย จีบคว่ำ จีบหลัง จีบวงหน้า
- ข. จีบหงาย จีบคว่ำ จีบหลัง จีบปรก จีบปรกข้าง
- ค. จีบวงล่าง จีบวงบน จีบหงาย จีบวงหลัง จีบคว่ำ
- ง. จีบหงาย จีบคว่ำ จีบหลัง จีบเข้าหาตัว จีบวงหน้า

15. การจีบหงาย แล้วค่อย ๆ คลายมือจีบ คว่ำมือเข้าหาตัว แล้วหมุนออกนอกตัว คลายเป็นมือแบ ตั้งปลายนิ้วชี้ เรียกกริยานี้ว่า

- ก. คลายมือ
- ข. จีบคว่ำ
- ค. ม้วนมือ
- ง. หมุนมือ

16. กริยาของลำตัวส่วน เกลียวข้าง ยกขึ้นลง ไหล่จะขึ้นลงตามไปด้วยแต่สะโพกจะอยู่คงที่ และต้องยกคอด้วย เรียกกริยานี้ว่า

- ก. กดเกลียวข้าง
- ข. ยกไหล่
- ค. ยกตัว
- ง. ยกสะโพก

17. กริยาที่ยกเท้าสูงอยู่ที่ระดับเข่าของขาที่ยืน ตัวพระกันเข้าแบะไปข้าง ๆ ฝ่าเท้าขนานกับพื้น เขคปลายนิ้วชี้เล็กน้อย เรียกกริยานี้ว่า

- ก. ยกเข่า
- ข. กันเข่า
- ค. ยกฝ่าเท้า
- ง. ยกเท้า

18. การถีบเข้าไประหว่างหลังมาก ๆ ให้เข้าทั้งสองข้างแยกห่างจากกัน ให้ส้นเท้าชิดกันมากที่สุด หักปลายเท้าลง ย่อเข้าที่ยืนพระ ต้องกันเข้าด้วย เรียกกริยานี้ว่า
ก. กระดกเข้า	ข. กระดกหลัง
ค. กระดกส้น	ง. ถูกทุกข้อ
19. กริยาที่กดไหล่ แล้วบิดไปข้าง ๆ ข้างที่กดอยู่นั้น เรียกว่า
ก. ตีไหล่	ข. ตบไหล่
ค. กดไหล่	ง. เอียงไหล่
20. กริยาของเท้าที่วางอยู่ข้างหลังด้วยจุมกเท้า กระทั่งเพื่อจะยกขึ้นเรียกว่า
ก. กระดกเท้า	ข. กระทั่งเท้า
ค. กระเทาะเท้า	ง. วางเท้า
21. กริยาเคลื่อนไหวของมือและแขน เป็นท่าเชื่อมจากท่าหนึ่งไปอีกท่าหนึ่ง เช่น ท่าสอดสร้อยมาลา เรียกว่า
ก. เดินมือ	ข. เดินมือสอดสร้อยมาลา
ค. เดินมือท่าเชื่อม	ง. เดินมือท่าต่อเนื่อง
22. การใช้จุมกเท้าแตะลงบนพื้นเบา ๆ ตามจังหวะมี 2 อย่าง คือ . . .
ก. ก้าวเท้าแตะและแตะอยู่กับที่	ข. แตะเคลื่อนที่, แตะวิ่ง
ค. แตะตบเท้า, แตะกระดกเท้า	ง. แตะอยู่กับที่, แตะกระทุ้ง

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ค	14	ข
2	ข	15	ค
3	ก	16	ก
4	ค	17	ง
5	ก	18	ข
6	ข	19	ก
7	ก	20	ข
8	ข	21	ข
9	ง	22	ก
10	ค	23	ก
11	ก	24	ค
12	ค	25	ก
13	ค		

เอกสารหมายเลข 2
ใบงานปฏิบัติกิจกรรมบังคับและกิจกรรมเลือก
เนื้อหาภาคทฤษฎีของชุด "ระบำไก่"
แบบฝึกหัดท้ายบท
เฉลย

กิจกรรมบังคับที่ 1.4

ตอนที่ 2 (ต่อ)

เรื่อง ความหมายของระบำ และประวัติความเป็นมาของระบำไก่ และเนื้อเพลง ทานองเพลงสาวจ้อย คนตรีที่ใช้ประกอบการตั้งแถว

วิชา นาฏศิลป์ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ 1 ชั่วโมง

คำสั่ง ให้ศึกษาเอกสาร เนื้อหา ต่อไปนี้

1. ความหมายของ ระบำ
2. ประวัติความเป็นมาของระบำไก่
3. เนื้อร้องเพลง ทานองเพลง ระบำไก่ เครื่องดนตรีที่ใช้การแปรแถว

จุดประสงค์ ให้ผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายของระบำได้
2. เล่าประวัติความเป็นมาของระบำไก่ได้
3. จำเนื้อร้องและทานองเพลงระบำไก่ได้
4. สามารถเข้าใจและแปรแถวแบบต่าง ๆ ได้

สื่อที่ใช้

1. เอกสารเกี่ยวกับความหมาย และประวัติความเป็นมาของระบำไก่
2. เอกสารเนื้อร้องเพลงระบำไก่
3. เอกสารรูปแบบการแปรแถวแบบต่าง ๆ

ขั้นตอนในการศึกษา

แจกเอกสารให้ผู้เรียนไปศึกษาก่อนล่วงหน้า 1 วัน แล้วนำมา
สรุปในห้องเรียน จากนั้นแบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ช่วยกัน
สรุป และอภิปรายตลอดจนฝึกท่องจำเนื้อเพลงระบำไก่ และหัด
แปรแถวเป็นรูปต่าง ๆ
ทำแบบฝึกหัดหลังการอ่านทันที (10 นาที)
เฉลยแบบฝึกหัดทันที (5 นาที)
(ต้องผ่านเกณฑ์ 80% ขึ้นไป)

ระบำไก่

เพลงลาวโซ่ง

สร้อยแสงแดงพระพราย	ชนบียาวลายระยับ
ปีกสลับเบญจรงค์	เลื่อมลายยงหงส์บาท
ขอบตาชาดพะพริ้ง	ลึงคลั่งหงอนพรายพรรณ
ขานขันเสียงเออใจ	เคียวหงอนไสสีลายอง
สองเท้าเทียมพมาศ	ปานฉลุชาดทราง
บู๊ก็ใช้ให้ผิง	ผีกิ้งแก่ไก่
ไก่แก้วไซรับมิกลัว	ขุกผกหัวองอาจ
ผาดผันตีปีกป้อง	ร้องเรื่อยเจื้อยฉาดฉาน

ประวัติที่มา

ระบำไก่ เป็นระบำชุดหนึ่งจากละครเรื่อง พระลอ ซึ่งเป็นบทพระนิพนธ์ของพระเจ้า
บรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ระบำชุดนี้ท่านเจ้าของบทประพันธ์ได้ทรงนำเข้า
สอดแทรกไว้ในตอนที่กล่าวถึงพระเพื่อนพระแพงผู้ซึ่งเป็นธิดาที่มีสิริโฉมงดงามแห่งเมืองสรวง

สั่งใช้ให้นางรื่น นางโรย สองพี่เลี้ยงไปเร่งรัดปู่เจ้าสมิงพราย ให้นำพระลออยู่พรายแห่ง เมืองสรวงมาหาโดยเร็ว ปู่เจ้าจึงใช้มนต์อาถรรพ์ลงให้กับไก่แก้วเพื่อไปล่อพระลอให้มาหา นางทั้งสองโดยเร็วที่สุด

ระบำไก่ คือพวกบรืวารไก่ของไก่แก้ว ซึ่งพากันออกมาแสดงท่าทางร้ายราตามเนื้อเพลง และส่งเสียงร้องเลียนแบบลักษณะของไก่

การแสดงประเภทที่เรียกว่า "ระบำ" นี้ หมายถึงการแสดงเป็นชุดเป็นหมู่ ไม่เป็นเรื่อง เป็นราวติดต่อกันเนื่อง เช่นการแสดงประเภทที่เรียกว่าละคร ผู้แสดงระบำจะต้องมีจำนวน เกินกว่า 2 คนขึ้นไป มีการแปรแถวให้เกิดความสวยงามและไม่ทำความเบื่อหน่ายให้แก่ผู้ชม แบ่งตัวแสดงเป็น 2 พวก คือ พระ - นาง หรือนางล้วน เป็นต้น

สำหรับทำนองเพลงลาวเซ้งหรือเพลงลาวจ้อยนี้ เป็นทำนองเพลงพื้นเมืองที่ใช้บรรเลง กันทั่วไปในจังหวัดภาคเหนือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ทรงนำเข้าไป ประกอบละครเรื่องพระลอ โดยเฉพาะตอนระบำไก่อันเป็นครั้งแรก จึงเป็นที่นิยมแพร่หลายใน โอกาสต่อมา

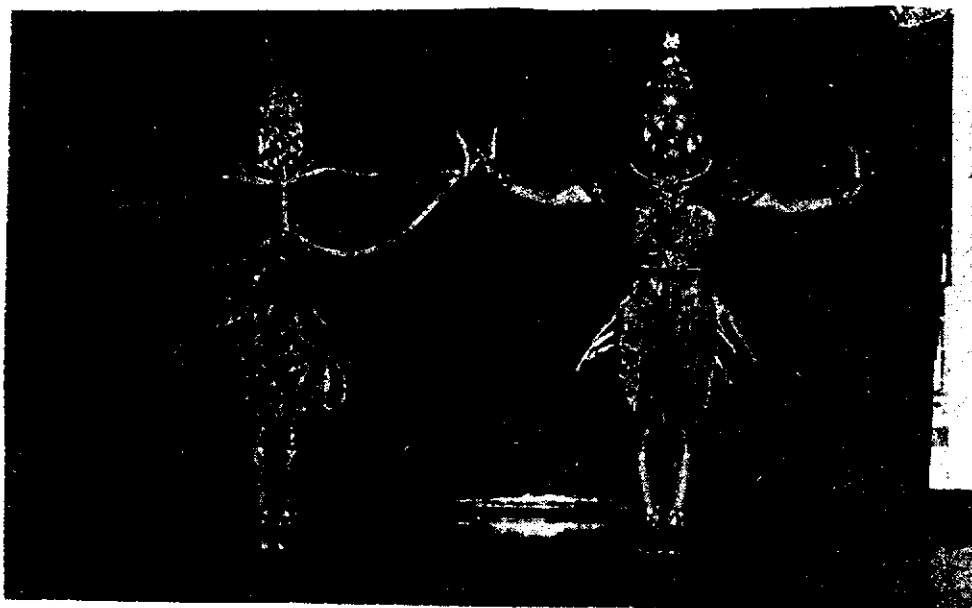
โอกาสที่แสดงระบำไก่

1. แสดงเป็นระบำชุดหนึ่ง ในละครเรื่อง "พระลอ" (ละครเรื่องพระลอนี้จัดอยู่ใน ประเภทละครร้อง และละครพันทาง แต่ถ้าจะนำไปแสดงเป็นละครประเภทอื่น ๆ ก็หมายความว่า นำไปดัดแปลงและประยุกต์)
2. แสดงเป็นชุดระบำเบ็ดเตล็ดสมมติผู้แสดงเป็นไก่ แสดงเนื่องในงานของโรงเรียน งานสนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ สามารถแสดงทั้งบนเวทีและกลางแจ้ง

ระบำไก่

การแต่งกาย

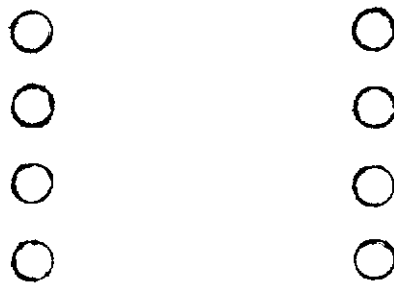
แต่งกายเลียนแบบลักษณะของไก่ สวมเสื้อติดปีกใส่กางเกงมีหาง ที่ศีรษะสวมหัวไก่

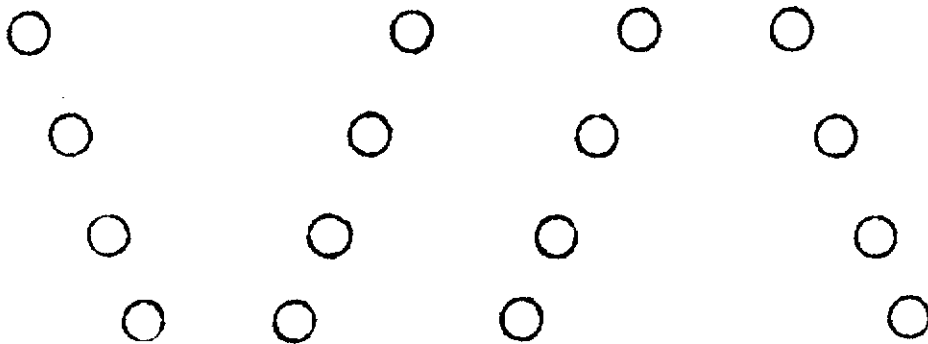
ดนตรีที่ใช้ประกอบ

ใช้ได้ทั้งวงปี่พาทย์เครื่องห้า เครื่องคู่ ซออู้ เพลงลาวช้าง ซึ่งมีทำนองเป็นไปในแนวทางเหนือให้เหมาะสมกับเรื่อง พระลอ เพราะเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นทางภาคเหนือ การแปรแถว

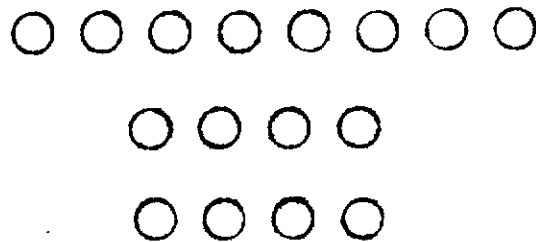
1. ตั้งแถวตอนเรียงสอง คือแถวซ้าย แถวขวา จัดนักเรียนยืนให้ตรงคู่กัน ถ้าแต่งตัวเป็นพระ-นาง ชาย-หญิง จัดพระหรือชาย ไว้ด้านซ้ายมือของตัวนาง หรือผู้หญิง (หรือถ้าบนเวที พระอยู่ทางด้านซ้ายของเวที หรือทางด้านขวามือของผู้ชม)

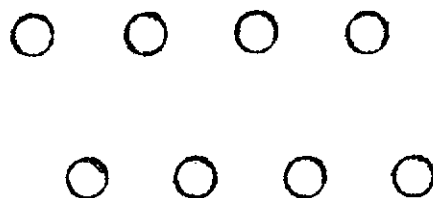
2. ตั้งแถวครึ่งวงกลม 2 แบบ คือ คู่หน้าเข็ด กับคู่หลังเข็ด

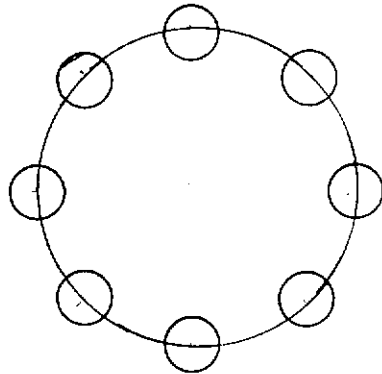
3. ตั้งแถวเรียงหน้ากระดาน หรือเรียงสี่ (ตามความเหมาะสมของเวที)

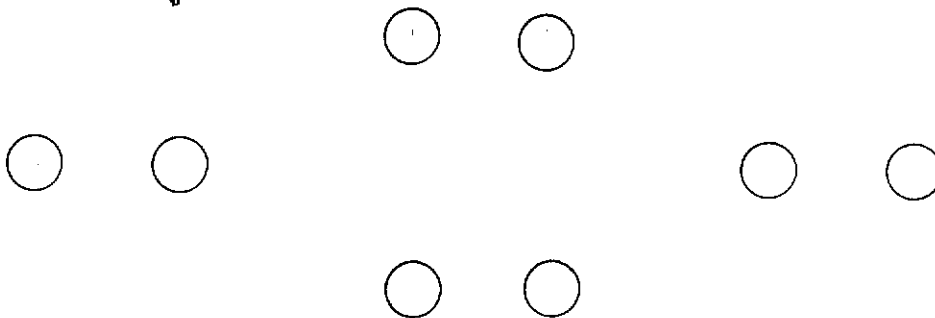
4. ตั้งแถวสลับหว่างเพื่อไม่ให้บังหน้ากัน

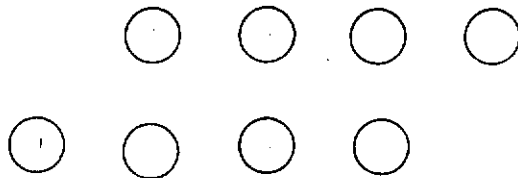
5. วงกลม

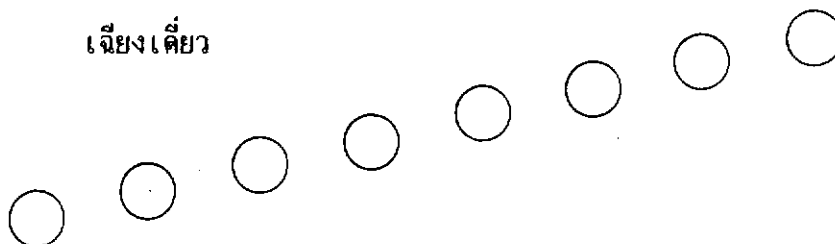
6. แถวจับคู่

7. ตั้งแถวเจียงทแยงมุมกับเวที ได้ทั้ง 2 ด้าน เจียงเป็นคู่

เจียงเดี่ยว

หมายเหตุ การแปรแถวนี้ให้เป็นแนวไว้ ครูผู้สอนหรือวิทยากร อาจจะทำให้
 แปลงออกไปจากตัวอย่างก็ได้ การแปรแถวอาจต้องใช้เวลาานานมาก ถ้าต้องการฝึกให้คล่อง
 เพื่อนำไปใช้แสดงในงานพิธีต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้นอกเวลาเรียน สำหรับแผนนี้เพียงแต่ให้
 นักเรียนหาท่ากระบวนท่าได้เท่านั้น

อธิบายท่ารระบำไก่

ลักษณะการใช้เท้าท่าร่าออก

1. 1. ก้าวเท้าซ้าย
2. ก้าวเท้าขวา
3. วางเท้าซ้ายลงข้างหลังเต็มเท้า
4. ยกเท้าขวาขึ้น
2. 1. ก้าวเท้าขวา (สืบเนื่องจากเท้าขวาที่ยกขึ้น)
2. ก้าวเท้าซ้าย
3. วางเท้าขวาลงข้างหลังเต็มเท้า
4. ยกเท้าซ้ายขึ้น

ปฏิบัติสลับกันไปจนจบทำนองเพลง

แบบประเมินผลหลังเรียน

คำสั่ง จงเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องอักษร ก.ข.ค.ง. ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดลงใน

กระดาษคำตอบ

1. ข้อใดเป็นความหมายของระบำไก่
 - ก. การแสดงเป็นชุดเป็นตอน เป็นเรื่องเป็นราว
 - ข. การแสดงการรำ เพื่อแสดงความงามเพียงคนเดียว
 - ค. การแสดงระบำจะต้องมีจำนวนเกินกว่า 2 คนขึ้นไป
 - ง. การแสดง 1 คน 2 คน หรือ 3 คน ก็ได้ตามความเหมาะสม
2. ความงามของ "ระบำ" นั้น ผู้รำควรปฏิบัติข้อใดเป็นสำคัญ

ก. รำตามผู้ที่รำสวย	ข. ต่างคนต่างรำโดยอิสระ
ค. เน้นความพร้อมเพรียงของผู้รำ	ง. เน้นความงดงามเฉพาะตัวของผู้รำ

8. ข้อใดเป็นชื่อพี่เลี้ยงของพระธิดา ของเจ้าเมืองสรวง
ก. นางเพื่อน-นางแพง ข. นางผุด-นางผาด
ค. นางริน-นางโรย ง. นางรวย-นางрін
9. สองพี่เลี้ยงของพระธิดาเจ้าเมืองสรวง ไปเร่งรัดปู่เจ้า ปู่เจ้ามีชื่อว่า
ก. ปู่เจ้าสมิงพระราม ข. ปู่เจ้าสมิงพราย
ค. ปู่เจ้าพระยาอาคม ง. ปู่เจ้าฤทธิพราย
10. ปู่เจ้าใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับไก่ตัวใด
ก. ไก่อ๊แจ้ ข. บริวารไก่อูทุกตัว
ค. ไก่บ้าน ง. ไก่แก้ว
11. ปู่เจ้าใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับไก่ เพื่อไปล่อใคร
ก. นายแก้ว-นายขวัญ ข. พระเพื่อน-พระแพง
ค. นางริน-นางโรย ง. พระลอ
12. ปู่เจ้าสมิงพราย เกี่ยวข้องกับข้อใด
ก. ใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับไก่แก้วเพื่อไปล่อพระลอ
ข. ใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับไก่อ๊แจ้เพื่อไปล่อพระลอ
ค. ใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับบริวารไก่อูไปล่อพระลอ
ง. ใช้มนต์อาถรรพณ์ลงให้กับเพือนแพงไปล่อพระลอ

13. การเรียนระบำไก่ น่าจะทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในข้อใด
- ความสวยงามของนาฏศิลป์ไทย
 - ความสามารถและความพร้อมเพรียงของผู้แสดง
 - ความอุตสาหะพยายามในการฝึกฝน
 - ถูกทุกข้อ
14. เรื่อง "พระลอ" เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นทางภาคใด
- ภาคอีสาน
 - ภาคเหนือ
 - ภาคกลาง
 - ภาคใต้
15. ละครเรื่อง "พระลอ" จัดอยู่ในประเภทละครชนิดใด
- ละครเรื่อง
 - ละครรำ
 - ละครพันทาง
 - ละครแก้บน
16. การแสดงระบำไก่ ถือเป็นระบำประเภทใด
- รำบำเบ็ดเตล็ด
 - รำบำอิสระ
 - รำบำดึกดำบรรพ์
 - รำบำมาตรฐาน
17. ข้อใดเป็นโอกาสที่แสดง "ระบำไก่" ที่เหมาะสมที่สุด
- แสดงงานโกนจุก
 - แสดงงานศพ
 - แสดงในงานของโรงเรียนที่เล่นละครเรื่องพระลอ
 - แสดงในงานของโรงเรียน และงานสนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ

23. เนื้อร้องเพลง "ระบำไก่" แบ่งออกเป็นกี่ท่อน

ก. หนึ่งท่อน

ข. สองท่อน

ค. สามท่อน

ง. สี่ท่อน

การตั้งแถวระบำไก่ได้หลายแบบ จงตอบคำถามข้อ 24 - 32

24. จุดมุ่งหมายในการแปรแถวของการรำ "ระบำไก่" นั้น ควรเป็นข้อใด

ก. เพื่อให้ผู้รำได้ออกกำลังกาย

ข. เพื่อไม่ให้ผู้ดูเกิดความเบื่อหน่าย

ค. รำตามที่ผู้แต่งทำรำกำหนดมาให้

ง. เพื่อไม่ให้นักแสดงบังกันเอง

25. การตั้งแถวต่อไปนี้ เรียกว่า การตั้งแถวแบบใด

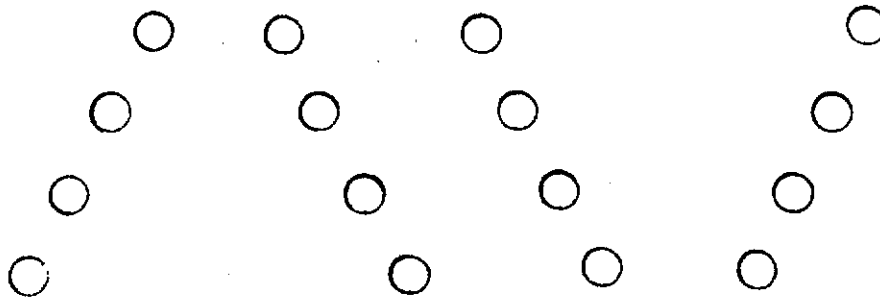
ก. การตั้งแถวเรียงสอง

ข. การตั้งแถว พระ-นาง

ค. การตั้งแถวซ้ายขวา

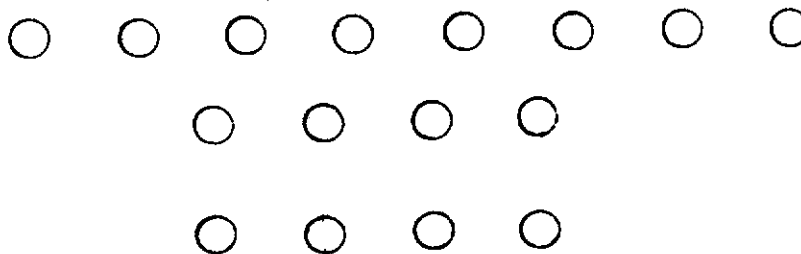
ง. ถูกหมดทุกข้อ

26. การตั้งแถวต่อไปนี้เป็นการตั้งแถวแบบใด

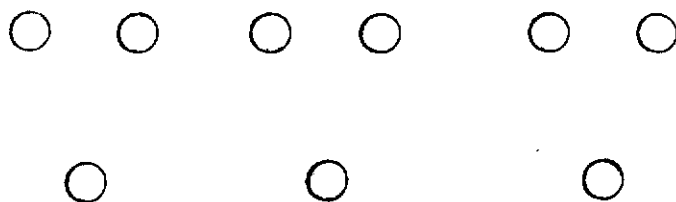
- ก. การตั้งแถวแบบครึ่งวงกลม คู่หน้าชิด
- ข. การตั้งแถวแบบครึ่งวงกลม คู่หลังชิด
- ค. การตั้งแถวแบบครึ่งวงกลม แถวเฉียง
- ง. การตั้งแถวแบบครึ่งวงกลม แบบคู่หน้าชิดคู่หลังชิด

27. ข้อใดเป็นชื่อการตั้งแถวที่ถูกต้องตามรูปที่กำหนดมาให้

- ก. แถวเรียงหน้ากระดาน
- ข. แถวเรียงสี่
- ค. แถวเรียงแปด
- ง. แถวเรียงแปดและเรียงสี่

28. การตั้งแถวต่อไปนี้เรียกว่า

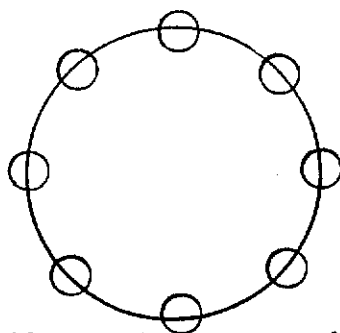
ก. แถวลับหว่าง

ข. แถวเรียงสองเรียงหนึ่ง

ค. แถวเรียงหก

ง. แถวเรียงหกเรียงสาม

29. การตั้งวงกลมให้สวยงาม ควรคำนึงถึงสิ่งใดเป็นสำคัญ

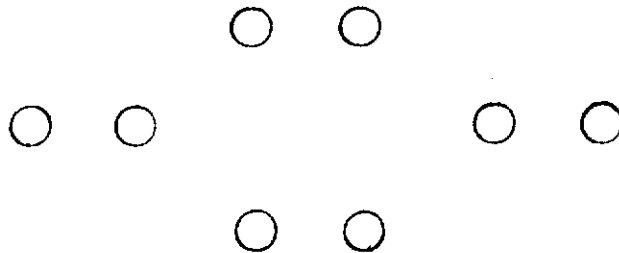
ก. ฝึกบ่อย ๆ ให้ผู้แสดงระวังระยะช่องไฟให้เสมอกัน

ข. ก่อนแสดงควรขีดเส้นวงกลมทุกครั้ง ถ้ามีการตั้งวงกลม

ค. ฝึกให้ผู้แสดงบอกกันต่อ ๆ ไปในกรณีที่วงไม่กลม

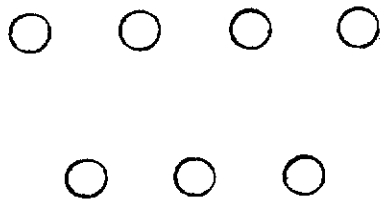
ง. ผู้แสดงควรมองเพื่อน ๆ ในขณะว่าเป็นสำคัญเพื่อให้วงกลม

30. การตั้งแถวต่อไปนี้ เรียกว่าการตั้งแถวแบบใด

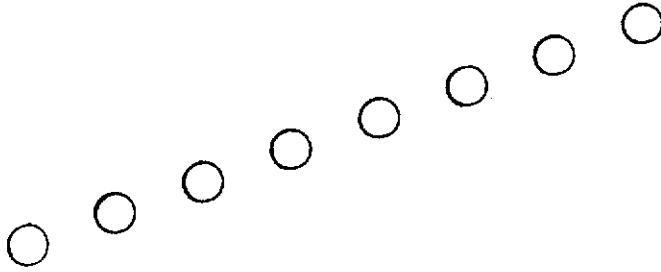
- ก. การตั้งแถวแบบจับคู่สลับหว่าง
- ข. การตั้งแถวแบบเรียงสองเรียงสี่
- ค. การตั้งแถวแบบจับคู่
- ง. การตั้งแถวแบบเรียงสี่ และข้างสี่หน้าสองหลังสอง

31. การตั้งแถวต่อไปนี้ เรียกว่าการตั้งแถวแบบใด

- ก. การตั้งแถวเฉียงคู่
- ข. การตั้งแถวเฉียงเรียงหน้ากระดาน
- ค. การตั้งแถวเฉียงเดี่ยว
- ง. ถูกทุกข้อ

32. การตั้งแถวต่อไปนี้เรียกว่าการตั้งแถวแบบใด

ก. การตั้งแถวเจียงเดียว

ข. การตั้งแถวเจียงคู่

ค. การตั้งแถวเจียง

ง. การตั้งแถวเจียงสาม

กระดาษคำตอบ
(การประเมินผลหลังเรียน)
ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง ระบาย

ชื่อ.....ชั้น.....

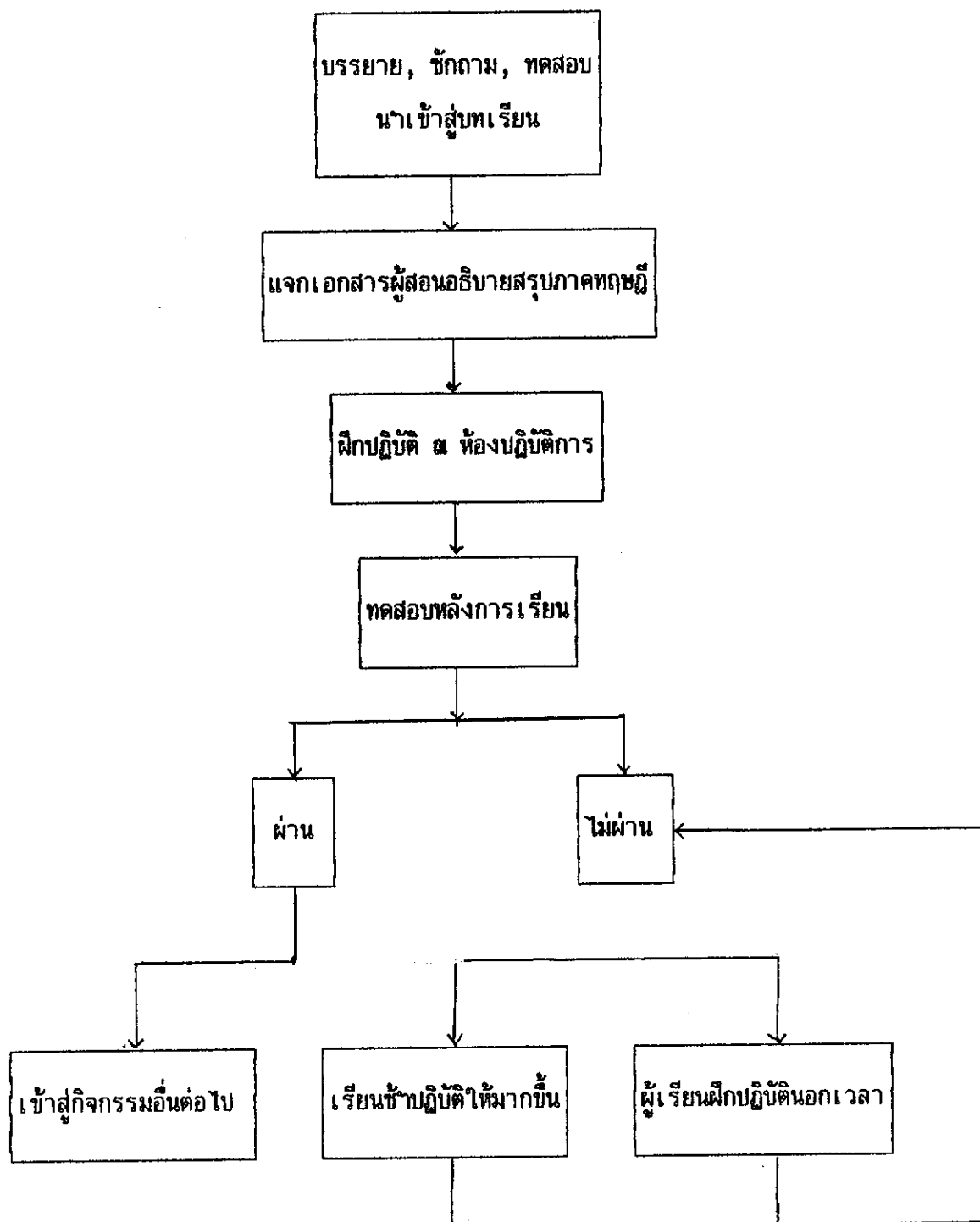
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.	ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
1					17				
2					18				
3					19				
4					20				
5					21				
6					22				
7					23				
8					24				
9					25				
10					26				
11					27				
12					28				
13					29				
14					30				
15					31				
16					32				

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ค	17	ง
2	ค	18	ค
3	ข	19	ง
4	ง	20	ง
5	ข	21	ข
6	ก	22	ข
7	ง	23	ง
8	ค	24	ข
9	ข	25	ง
10	ง	26	ง
11	ง	27	ก
13	ง	28	ก
12	ก	29	ก
14	ข	30	ก
15	ค	31	ก
16	ก	32	ก

แผนภูมิการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพประกอบ

แสดงแผนภูมิการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เอกสารหมายเลข 2
ในงานภาคปฏิบัติ ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้
"ภาคปฏิบัตินาฏการ" ชุดระบำไก่
"ปฏิบัติการร้องเพลงจากแถบบันทึกเสียงและแถบบันทึกภาพ"
แบบสังเกตการปฏิบัติ (ประเมินผลท้ายบทเรียน)

2. ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ ภาคปฏิบัติทางการ

ตอนที่ 1 มี 2 ชุด

ทดลอง

ชุดที่ 1 วันอังคารที่ 11 มิถุนายน 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

ชุดที่ 2 วันพุธที่ 12 มิถุนายน 2534 เวลา 9.30 - 10.00 น.

ตอนที่ 2 มี 2 ชุด

ทดลอง

ชุดที่ 1 วันอังคารที่ 18 มิถุนายน 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

ชุดที่ 2 วันพุธที่ 19 มิถุนายน 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

กิจกรรมบังคับที่ 2

2. ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน ภาคปฏิบัตินาฏการ

ตอนที่ 1 ฝึกปฏิบัติจากแถบเพลงวิถีทัศนนาฏศิลป์ เรื่อง "ระบำไก่"

เรื่อง 1.1 การฟังดนตรี ทำนองเพลง และเนื้อร้องพร้อมปฏิบัติร้องเพลง
ระบำไก่

วิชา นาฏศิลป์ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ รวม 1 ชั่วโมง

คำสั่ง ให้ผู้เรียนฟังดนตรี ทำนองเพลง และเนื้อร้องเพลง "ระบำไก่"
จากแถบบันทึกภาพและบอกให้ได้ว่า

1. เพลงที่ร้องมีชื่อว่าเพลงอะไร
2. เนื้อเพลงที่ร้องมีกี่ตอน
3. แต่ละตอนร้องอย่างไร (จำเนื้อเพลงและทำนอง
เอื้อนให้ได้)
4. ร้องเพลงตั้งแต่ต้นจนจบได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์ ให้ผู้เรียนสามารถ

1. บอกชื่อเพลงที่ร้องได้
2. จำเนื้อเพลง และแบ่งวรรคตอนของเพลงได้ถูกต้อง
3. ร้องเพลงระบำไก่ได้

สื่อที่ใช้

1. กระดาษเขียนเนื้อเพลง
2. เอกสารเนื้อเพลงระบำไก่
3. เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ
4. แถบบันทึกเสียงเพลงระบำไก่
5. แถบบันทึกภาพการสอนร้องเพลงระบำไก่

ขั้นตอนในการศึกษา

1. ผู้สอนเปิดแถบบันทึกภาพการสอนร้องเพลงให้นักเรียนดู และฟัง และดำเนินการสอนตามขั้นตอนต่อไปนี้
 1. ครั้งที่ 1 ครูอธิบาย การแบ่งวรรคตอนและเนื้อเพลงให้นักเรียนฟัง
 2. ครั้งที่ 2 ครูอ่านเนื้อเพลงที่ละวรรค และให้นักเรียนอ่านตามทีละวรรคจนจบเพลง
 3. ครั้งที่ 3 ครูร้องเพลงระบำไก่ให้นักเรียนฟังตั้งแต่ต้นจนจบ
 4. ครั้งที่ 4 ครูสอนให้นักเรียนร้องเพลงตามครูทีละวรรค และเอื้อนตามทำนอง จนจบเพลง
 5. ครั้งที่ 5 ครูให้นักเรียนร้องเพลงเองตั้งแต่ต้นจนจบ
 6. ครั้งที่ 6 ทดลองภาคปฏิบัติร้องเพลงทีละกลุ่ม โดยให้ร้องกลุ่มละ 1 เที้ยว แล้วแต่ละจะจับฉลากได้ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้สังเกตและให้คะแนน

หมายเหตุ ถ้านักเรียนร้องเพลงยังไม่ค่อยได้ให้เปิดแถบเพลง "ระบำไก่" ให้นักเรียนร้องตามไปพร้อมกันจนกว่าจะได้

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. แอบบันทิกภาพการสอนร้องเพลง "ระบำไก่"
2. เอกสารเนื้อเพลงระบำไก่
3. เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ
4. แอบบันทิกเสียงเพลงระบำไก่
 - 4 เกณฑ์การให้คะแนน
 - พฤติกรรมกาปฏิบัติกรร้องเพลง
 - (สำหรับผู้สังเกต)
 - 6 แบบสังเกตการปฏิบัติ
 - (ใช้เวลา 50 นาที)
 - (ทดสอบ 10 นาที)

แบบประเมินผลหลังเรียน

คำสั่ง จงเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องอักษร ก. ข. ค. ง. ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
ลงในกระดาษคำตอบ

1. ทำนองเพลงที่ใช้บรรเลงในเนื้อเพลง "ระบำไก่" ชื่อว่า

ก. เพลงลาวดาเนินทราย	ข. เพลงลาวช้าง
ค. เพลงลาวดวงเดือน	ง. เพลงลาวสาวรวย

2. เนื้อร้องเพลง "ระบำไก่" แบ่งออกเป็นกี่ตอน

ก. หนึ่งตอน	ข. สองตอน
ค. สามตอน	ง. สี่ตอน

3. เนื้อร้องเพลงท่อนต่อไปนี้เป็นตอนที่หนึ่ง

ก. สี่ลายอง	ข. ผีกลึงแก่ไก่
ค. ร้องเรื่อยเรื่อยจากฉาน	ง. ขนเขี้ยวลายระยับ

4. เนื้อร้องเพลง "ระบำไก่" ข้อใดที่ต่อจากเนื้อเพลงวรรคที่กำหนดให้ต่อไปนี้
สร้อยแสงแดงพระพราย

ก. ขนเขี้ยวลายระยับ	ข. ปีกสลับเบญจรงค์
ค. เลื่อมลายยงหงสบาท	ง. ขอบตาชาดพะพั้ง

5. เนื้อร้องเพลง "ระบำไก่" ข้อใดที่ต่อจากเนื้อเพลงวรรคที่กำหนดให้ต่อไปนี้
ปีกสลับเบญจรงค์

ก. ขนเขี้ยวลายระยับ	ข. ขอบตาชาดพะพั้ง
ค. ลิงคลั่งหงอนพรายพรรณ	ง. เลื่อมลายยงหงสบาท

กระดาษคำตอบ

(การประเมินผลก่อนและหลังเรียน)

ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง กิจกรรมการร้องเพลง

ชื่อ.....ชั้น.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.	ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
1					10				
2					11				
3					12				
4					13				
5					14				
6					15				
7					16				
8					17				
9					18				

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ข	10	ค
2	ง	11	ค
3	ง	12	ง
4	ก	13	ง
5	ง	14	ค
6	ง	15	ง
7	ข	16	ก
8	ง	17	ข
9	ก	18	ข

เกณฑ์การให้คะแนน
พฤติกรรมกาปฏิบัติกรร้องเพลง
(สำหรับผู้สังเกต)

เกณฑ์การปฏิบัติ	ดี	ปานกลาง	ต้องปรับปรุง
พฤติกรรมปฏิบัติ	3	2	1
1. จังหวะ	ร้องตรงตาม จังหวะเพลง	ร้องตรงตาม จังหวะ เป็นบางครั้ง ไม่สม่ำเสมอ	ไม่ตรงจังหวะ
2. ความถูกต้อง	แบ่งวรรคตอน ถูกต้อง ชัดเจน	แบ่งวรรคตอน ถูกต้องเป็นบางครั้ง ร้องชัดเจน และ ถูกอักขรวิธีเป็น บางครั้ง	แบ่งวรรคตอน ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจนและ ไม่ถูกอักขรวิธี
3. ความไพเราะ	เสียงดี ร้องใสอารมณ์ ไปกับบทเพลง	เสียงใช้ได้ ใสอารมณ์ เป็นบางครั้ง	เสียงใช้ได้ ไม่ใสอารมณ์ ไปกับบทเพลง

กิจกรรมเลือก 1 (ภาคทฤษฎี)

- เรื่อง 1. ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคทฤษฎีพื้นฐาน นาฏยศัพท์
- 1.1 เลือกนาฏยศัพท์เป็นภาพเลื่อน (สไลด์) ประกอบคำบรรยาย
จากแถบบันทึกเสียง

วิชา นาฏศิลป์ชั้น ป.6 ใช้เวลา 4 คาบ รวม 1 ชั่วโมง 20 นาที

คำสั่ง ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียน ศึกษานาฏยศัพท์ นอกเหนือนาฏยศัพท์ที่ได้มาแล้ว
ในกิจกรรมบังคับ พร้อมคำบรรยายจากแถบบันทึกเสียง จาก
ภาพเลื่อน (สไลด์)
2. ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามไปพร้อมกับการดูภาพเลื่อน (สไลด์)
โดยจะหยุดภาพเลื่อน (สไลด์) ไว้ก่อน แล้วปฏิบัติตามจนได้
แต่ละท่าแล้วจึงเปิดภาพเลื่อนคู่ต่อ
3. ผู้เรียนอาจจะดูภาพเลื่อน (สไลด์) จนจบก่อนแล้วจึงฝึก
ภาคปฏิบัตินาฏยศัพท์ ตามภาพสไลด์ที่ดูก็ได้

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และมีทักษะในการเรียนนาฏยศัพท์
เพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากนาฏยศัพท์ในกิจกรรมบังคับ
2. เพื่อให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนนาฏยศัพท์ภาคทฤษฎี และ
ภาคปฏิบัติได้หลาย ๆ แบบ
3. ทำให้เกิดทักษะในการปฏิบัติและจะปฏิบัติได้คล่องตัว

สื่อที่ใช้

1. เครื่องฉายภาพเลื่อน (สไลด์)
2. ภาพเลื่อน (สไลด์) ชุดนาฏยศัพท์
3. แถบบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกเสียงชุดนาฏยศัพท์

ขั้นตอนในการศึกษา

1. ทดสอบก่อนการเรียน 10 นาที 25 คะแนน
2. ให้ผู้เรียนดูภาพเคลื่อนไหว (สไลด์) พร้อมคำอธิบายจากแถบบันทึกเสียง
3. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัตินาฏยศัพท์ตามภาพเคลื่อนไหว พร้อมคำอธิบายจากแถบบันทึกเสียงประกอบภาพ (30 นาที)
4. ให้ผู้เรียนจับฉลากนาฏยศัพท์บางคำจากกล่องฉลากแล้วออกมาปฏิบัติหน้าห้อง (20 นาที)
5. ทดสอบหลังเรียน 10 นาที
6. เฉลย 10 นาที

กิจกรรมบังคับที่ 2

(ภาคปฏิบัติ)

ตอนที่ 2.1

เรื่อง2.2 ปฏิบัติระบำไก่ ตอนที่ 1 - 4 จากคำอธิบาย โดยมี
ภาพประกอบ และฝึกปฏิบัติตามแถบวีดีทัศน์วิชา

นาฏยศัพท์ ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ รวม 1 ชั่วโมง

คำสั่ง

ให้ผู้เรียนปฏิบัติดังนี้

1. ให้ผู้เรียนไปศึกษาเอกสารพร้อมคำอธิบายได้ภาพ
ของการรำระบำไก่เป็นภาพนิ่ง ทำต่าง ๆ โดย
นำไปศึกษานอกเวลาเรียน เป็นวรรค ๆ เป็น
ตอน ๆ
2. ดูเทปบันทึกภาพชุดรำระบำไก่หนึ่งครั้งตั้งแต่ต้น
จนจบ
3. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติระบำไก่ ตั้งแต่เริ่มต้นการรำ
ตามขั้นตอนการสอนจากแถบบันทึกภาพ ตั้งแต่
ท่อน 1 - 4 พอให้นักเรียนเข้าใจและพอรำได้
ตามขั้นตอนที่กำหนด

จุดประสงค์

ให้ผู้เรียนสามารถ

1. จำทำนอง และรำทำนองระบำไก่ได้ที่ละวรรค
ทีละตอน
2. ปฏิบัติท่ารำ ภาพนิ่งให้ต่อเนื่องกัน
3. เกิดความจำ และความเข้าใจในการรำระบำไก่
ทั้งเพลงเป็นส่วนรวมทั้งเนื้อร้อง ทำนองเพลง
และท่ารำ

4. จำเนื้อเพลง และนำมาสัมพันธ์กับทำนองเป็นวรรค
เป็นตอนโดยต่อเนื่อง
5. จำรูปแบบการร้องระบำไก่ พอได้ตั้งแต่ต้นจนจบ

สื่อที่ใช้

1. เอกสารประกอบทำนองพร้อมคำอธิบายได้ภาพหนึ่ง ระบำไก่
2. แถบบันทึกภาพและแถบบันทึกภาพการรำชุดระบำไก่
3. แถบบันทึกเสียงพร้อมแถบบันทึกเสียงเพลงระบำไก่

ขั้นตอนในการศึกษา

1. แจกเอกสารประกอบคำอธิบายได้ภาพหนึ่งทำนองระบำไก่
ให้ผู้เรียนตั้งแต่ ตอนที่ 1 - 4 เพื่อไปศึกษาก่อนการเรียน
ในห้องเรียน 1 สัปดาห์
2. ผู้สอนเปิดแถบบันทึกภาพชุดระบำไก่ตั้งแต่ต้นจนจบให้ผู้เรียน
ดู 1 ครั้ง
3. ผู้สอนเปิดแถบบันทึกภาพขั้นตอนการฝึกภาคปฏิบัติ ระบำไก่
ตั้งแต่ต้นจนจบให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอนการเรียนการสอน
ระบำไก่
4. ทดสอบปฏิบัติระบำไก่ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ
5. ให้คะแนนภาคปฏิบัติรำ
6. เฉลย

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. อุปกรณ์ทั้งหมด
2. แบบสังเกตการปฏิบัติ

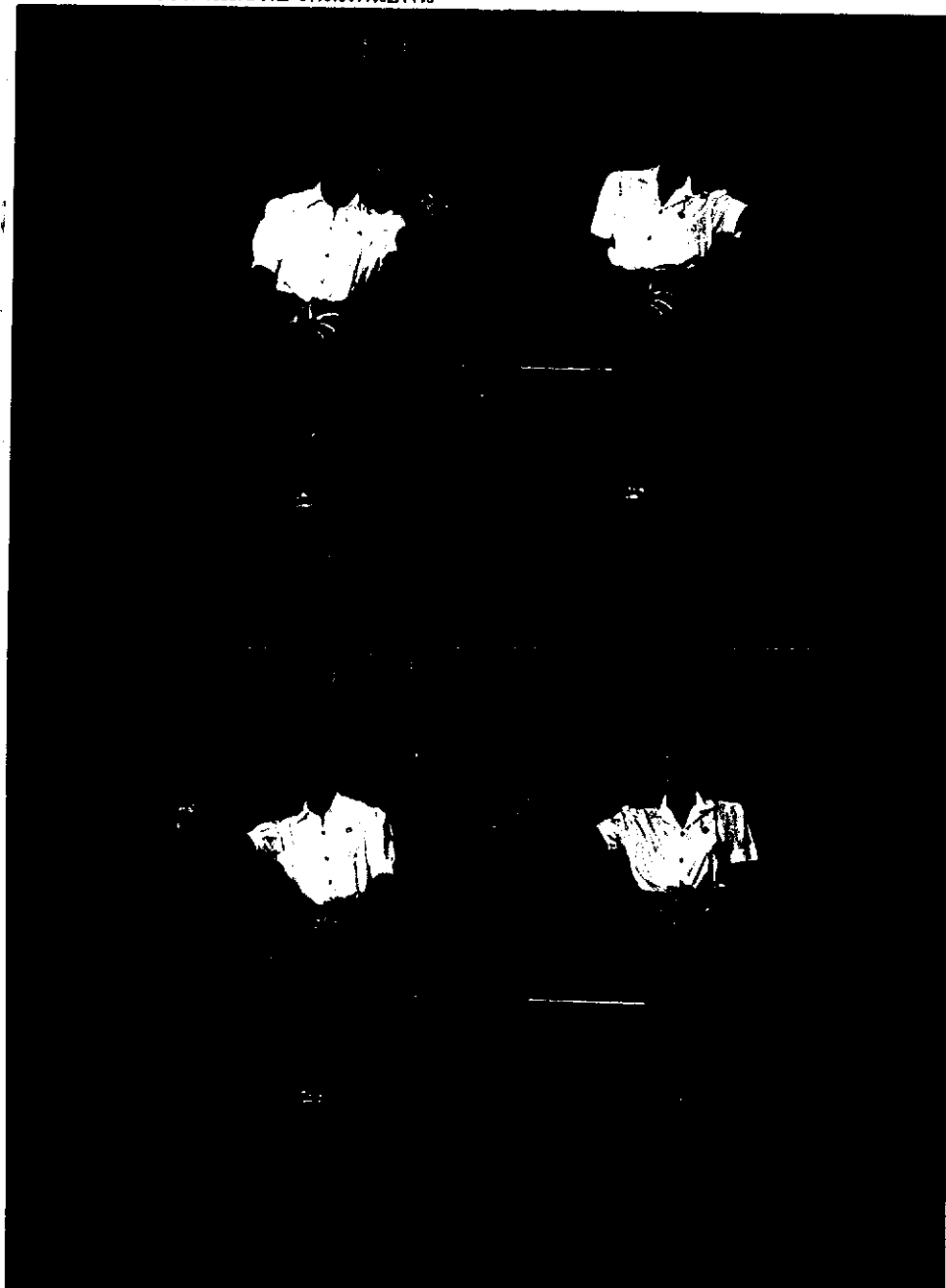
อธิบายท่าราระบาไก่

ลักษณะการใช้เท้าทำท่าออก

- 1
 1. ก้าวเท้าซ้าย
 2. ก้าวเท้าขวา
 3. วางเท้าซ้ายลงข้างหลังเต็มเท้า
 4. ยกเท้าขวายขึ้น
- 2
 1. ก้าวเท้าขวา (สืบเนื่องจากเท้าขวาที่ยกขึ้น)
 2. ก้าวเท้าซ้าย
 3. วางเท้าขวาลงข้างหลังเต็มเท้า
 4. ยกเท้าซ้ายขึ้น

ปฏิบัติสลับกันไปจนจบท่าเองเพลง

ลักษณะการใช้เท้าและมือให้สัมพันธ์กัน

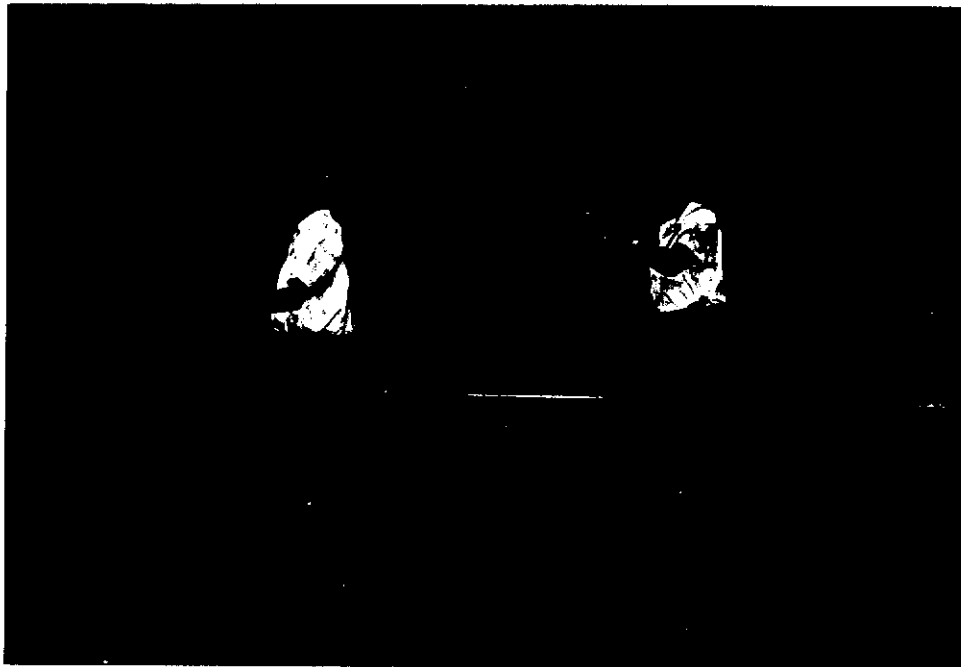
ทำออก - มือซ้ายจับหางยี่ห่วยเข็มขัด มือขวาดึงวงสูง เอียงศีรษะตามที่ตั้งวงสูง
ยกเท้าซ้าย ก้าวเท้าซ้าย ก้าวเท้าขวา วางเท้าซ้ายลงหลังเท้าขวา
เต็มเท้า ยกเท้าขวาเปลี่ยนมือตั้งวงซ้าย มือขวาจับหางยี่ห่วยเข็มขัด
ปฏิบัติสลับกันไปทั้งมือและเท้าตามจังหวะจนจบทำนองเพลง

สร้อยแสงแดง - ก้าวเท้าซ้ายพร้อมตั้งวงมือขวาสูง มือซ้ายจับหงายที่หัวเข็มขัด
เอียงศีรษะข้างซ้าย หมุนตัวไปทางด้านซ้าย วางเท้าซ้ายตรงคำว่า
"แดง."

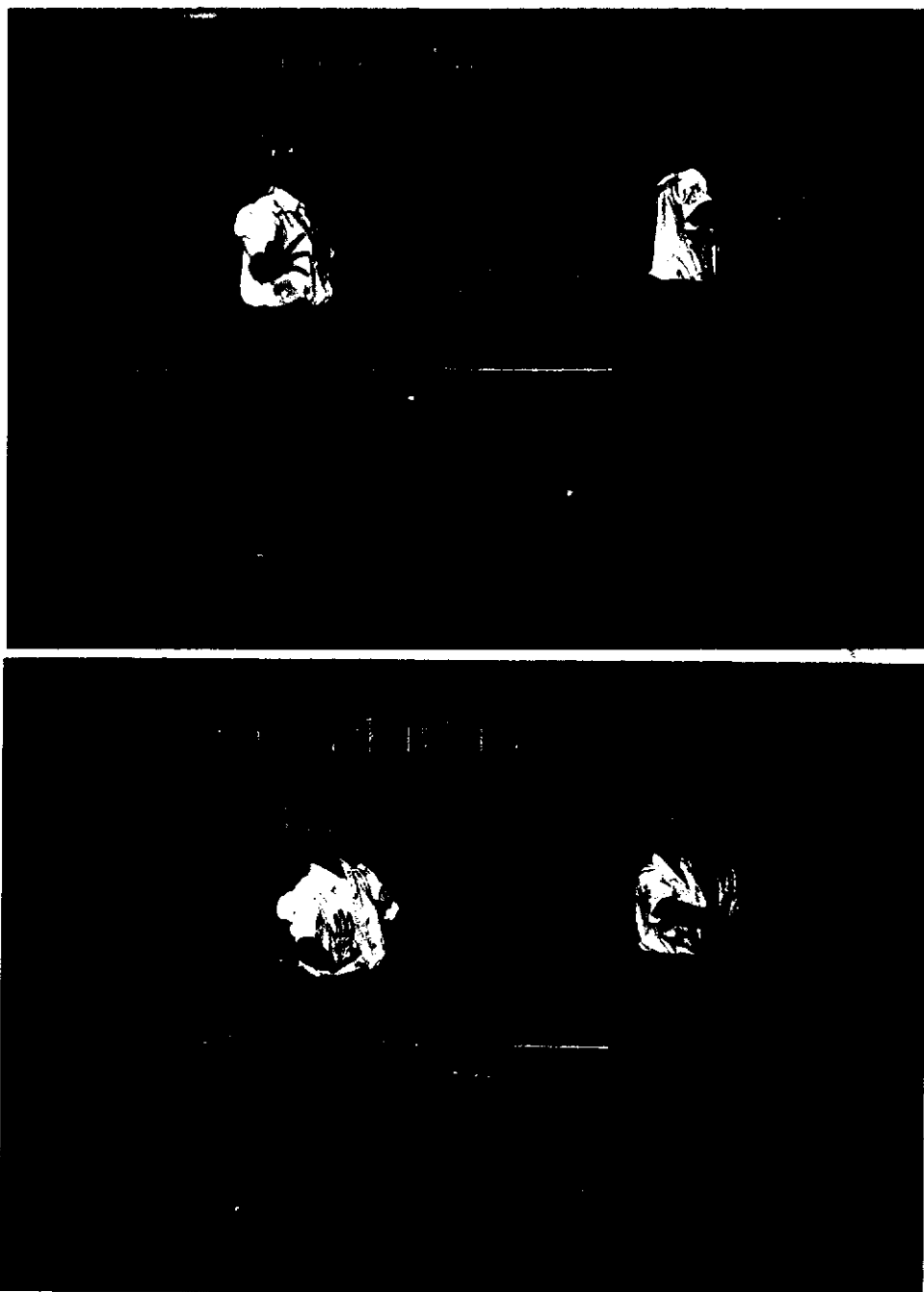

พระพราย - ก้าวเท้าขวาจากด้านซ้าย หมุนตัวไปด้านหน้า เปลี่ยนมือเป็นมือซ้าย
ตั้งวงสูง มือขวาจับหงายที่หัวเข็มขัด เอียงศีรษะขวา วางเท้าขวา
ตรงคำว่า "พราย"

บนเขี้ยวลาย-ระยิบ - กระทั่งเท้าซ้าย ตรงคำว่า "ลาย" แล้วยกขึ้น มือทั้งสอง
 จีบหงายระดับอก คลายมือจีบทั้งสองออกจากกันไปด้านข้างตัว
 แล้วดึงแขนทั้งสอง หันฝ่ามือออกก้าวเท้าซ้ายที่กระทุ้งไปวาง
 ข้างหน้าเต็มเท้า ตรงคำว่า "ระยิบ" สะดุ้งตัวขึ้น เอียงซ้าย

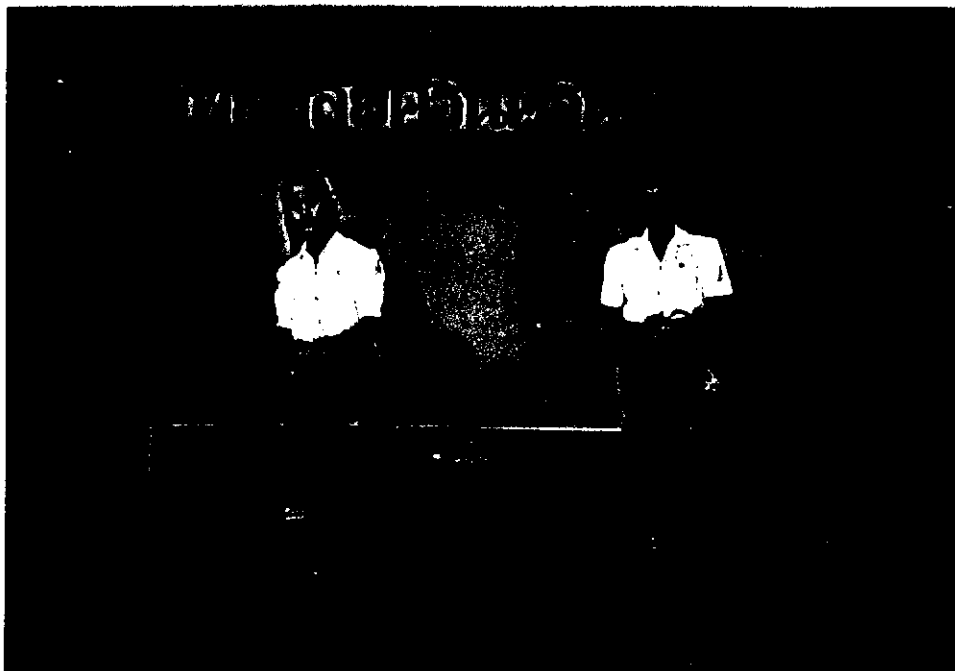

- ปึกสลับบเบญจรงค์ - ทันด้านซ้าย กระทั่งเท้าขวา ตรงคำว่า "สลับ" มือทั้งสอง
 จีบหางยี่สิบลายจิบหันเข้าหาเสาแนด้านข้างตัว เสมอไหล่
 ม้วนมือจิบทั้งสองออกเปลี่ยนตั้งวง งอแขนเสมอกันระดับไหล่
 ก้าวเท้าขวาเต็มเท้า คำว่า "เบญจรงค์" เอียงศีรษะข้างขวา
 หมุนตัวไปด้านขวา พร้อมทั้งสั่นปลายนิ้วของมือทั้งสองตั้งวงด้วย

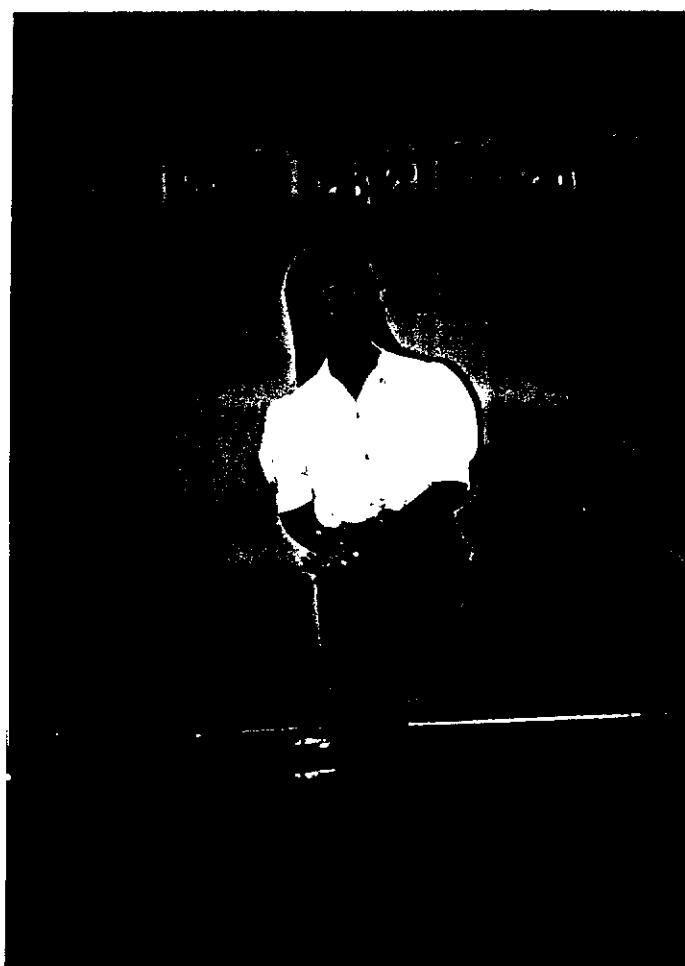

เลื่อมลายยงหงสบาท - หันด้านขวา กระทั่งเท้าซ้าย คำว่า "ลายยง" เอียงศีรษะข้างขวามือทั้งสองจับหงายให้ปลายจับหันเข้าหาลำแขน ด้านข้างตัวเสมอไหล่หมุนมือจับทั้งสองออก เปลี่ยนเป็นตั้งวงแขนเสมอกับระดับไหล่ ก้าวเท้าซ้ายที่กระชกออกวางข้างหน้าเต็มเท้า ตรงคำว่า "สบาท" เอียงศีรษะข้างซ้าย หมุนตัวไปด้านหน้า พร้อมทั้งสับปลายนิ้วของมือที่ตั้งวงด้วย

- เอื้อนทำนองเพลง
- วางเท้าขวาข้างหลังเต็มเท้า ยกเท้าซ้าย ตบมือ มือขวาทับมือซ้าย มือค่อเฒาทางข้างขวา เอียงศีรษะขวา
 - วางเท้าซ้ายที่ยก ก้าวเท้าขวา เท้าซ้ายวางหลัง ยกเท้าขวา ตบมือข้างซ้าย มือขวาทับมือซ้าย มือค่อเฒาทางข้างซ้าย เอียงศีรษะซ้าย ปฏิบัติมือและเท้าสลับกันไป 4 ครั้ง จนจบเอื้อนเพลง

- ดนตรีรับ - ทำอยู่ในลักษณะเดียวกันกับเอื้อนทำนองเพลง มือขวาตั้งวงสูง มือซ้าย
 หายแขนตั้งให้ปลายนิ้วตกลงล่างชนเข้า ยกเท้าซ้าย เอียงศีรษะขวา
 - มือซ้ายตั้งวงสูง มือขวาหายแขนตั้งให้ปลายนิ้วตกลงล่างชนเข้า ยก
 เท้าขวา เอียงศีรษะซ้าย ปฏิบัติสลับกันไปครบ 8 ครั้ง (จบทำนอง
 เพลงรับ)

เอกสารหมายเลข 2
ใบงานปฏิบัติ กิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก
เนื้อหา สำนึกและปฏิบัตินาการ (ระบำไก่)
จากแถบบันทึกภาพ
แบบสังเกต การปฏิบัติ
การประเมินผลท้ายบทเรียน
เฉลย

กิจกรรมบังคับ 2

(ภาคปฏิบัติ)

ตอนที่ 2.2

เรื่อง

การสาธิตและปฏิบัตินาฏการด้วยตนเอง

วิชา

นาฏศิลป์ ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ รวม 1 ชั่วโมง

คำสั่ง

ให้ผู้เรียนปฏิบัติดังนี้

1. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและทบทวนท่ารำระบำไก่ท่อนที่หนึ่ง และท่อนที่สอง จากแถบบันทึกภาพ โดยจะเปิดในอัตราความเร็วแบบปกติหรือแบบช้าก็ได้
2. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกันฝึกปฏิบัติท่ารำระบำไก่ ท่อนหนึ่ง ถึงท่อนสองจากแถบบันทึกภาพหรือแถบบันทึกเสียงก็ได้
3. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติระบำไก่ เฉพาะท่อนหนึ่งและท่อนสอง จนสามารถฝึกปฏิบัติทั้งการร้องและการรำจนเกิดความชำนาญและสามารถรำได้ในสองท่อนนี้

จุดประสงค์

ให้ผู้เรียนสามารถ

1. จำเนื้อร้องเพลงระบำไก่ และรำระบำไก่ให้สัมพันธ์กับเนื้อเพลงท่อนที่หนึ่ง และเนื้อร้องท่อนที่สองได้อย่างแม่นยำ
2. รำเข้ากับกลุ่มเพื่อนและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีความรักสามัคคีกันในการแสดงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

สื่อที่ใช้

1. เครื่องเล่น และเทปบันทึกภาพขั้นตอนการฝึกภาคปฏิบัติชุดระบำไก่ ท่อนที่หนึ่งและท่อนที่สอง
2. เครื่องเล่นและเทปบันทึกเสียงเพลงระบำไก่

ขั้นตอนในการศึกษา

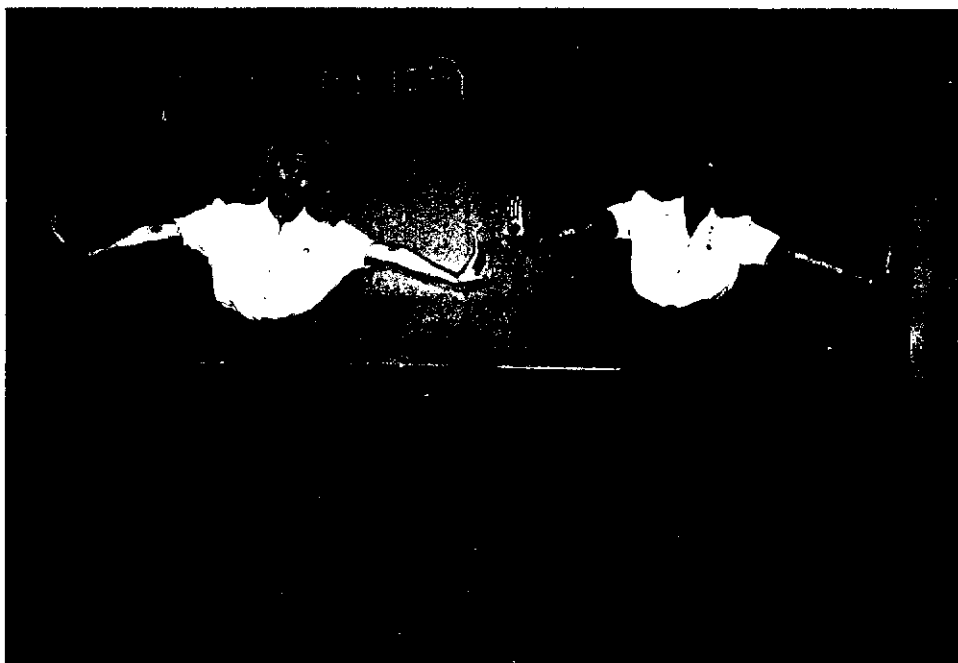
1. ครูเปิดแถบบันทึกภาพในอัตราความเร็วปกติหรือช้าบ้างของเพลง
ระบำไก่ท่อนที่หนึ่ง ให้นักเรียนรำตามขั้นตอนในการฝึกปฏิบัติตาม
แถบบันทึกภาพหลาย ๆ ครั้งจนนักเรียนสามารถรำได้
2. แบ่งกลุ่มผู้รำไปฝึกกันเอง โดยเอาคนที่รำได้แล้วไปช่วยผู้ที่รำไม่ได้
โดยใช้เทปบันทึกเสียงหัด
3. ครูเปิดเทปให้นักเรียนรำระบำไก่ท่อนหนึ่งและท่อนสองพร้อมกันอีก
ครั้งหนึ่ง
4. ทดสอบภาคปฏิบัติท่อนหนึ่งและท่อนสองเป็นกลุ่ม
5. ให้คะแนนภาคปฏิบัติ
6. เฉลย

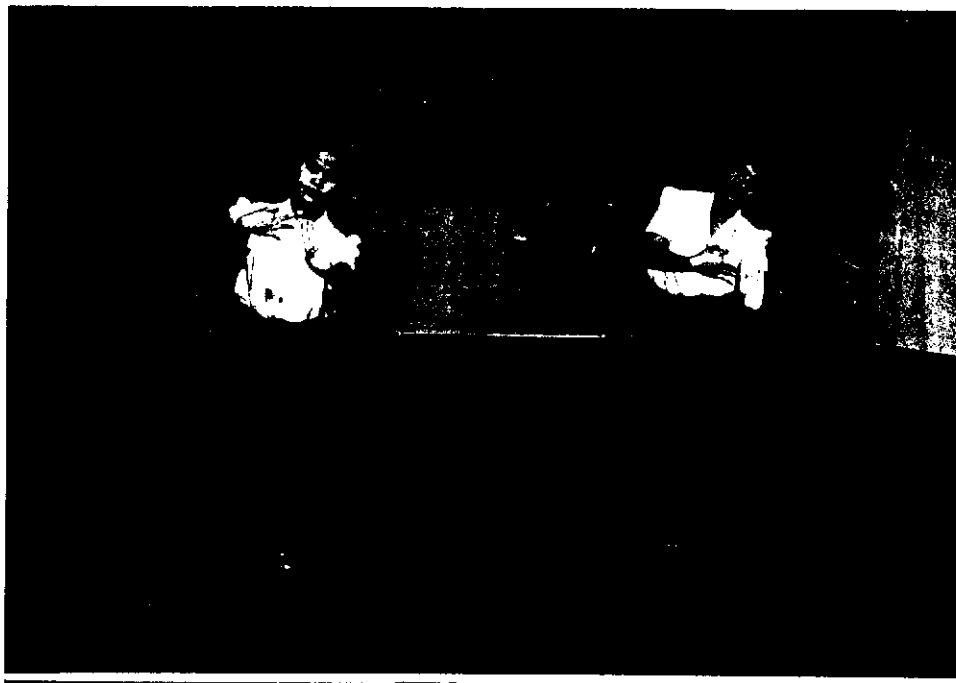
สิ่งที่ต้องเตรียม

1. อุปกรณ์ทั้งหมด
2. แบบสังเกตการปฏิบัติ

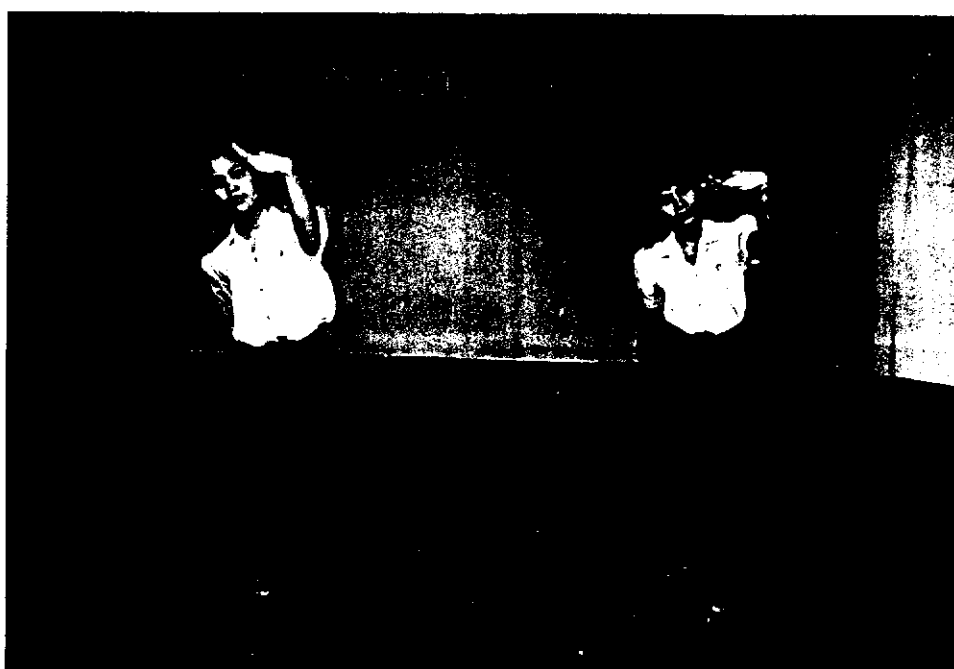

ขอบตาชาด-พะพริ้ง - ก้าวเท้าขวา เท้าซ้ายกระดกหลังคำว่า "ชาด" มือทั้งสองจับ
 หันปลายนิ้วให้อยู่ในระดับตา เท้าซ้ายที่กระดกหลังวางหน้า
 เต็มเท้า ม้วนมือจับทั้งสองลง แขนออกตั้งวง ดึงสองแขน
 หันฝ่ามือออกก้าวเท้าซ้ายวางหน้าเต็มเท้า เอียงศีรษะซ้าย
 ตรงคำว่า "พะพริ้ง" สะบัดตัวขึ้น พร้อมกับเอียงซ้าย

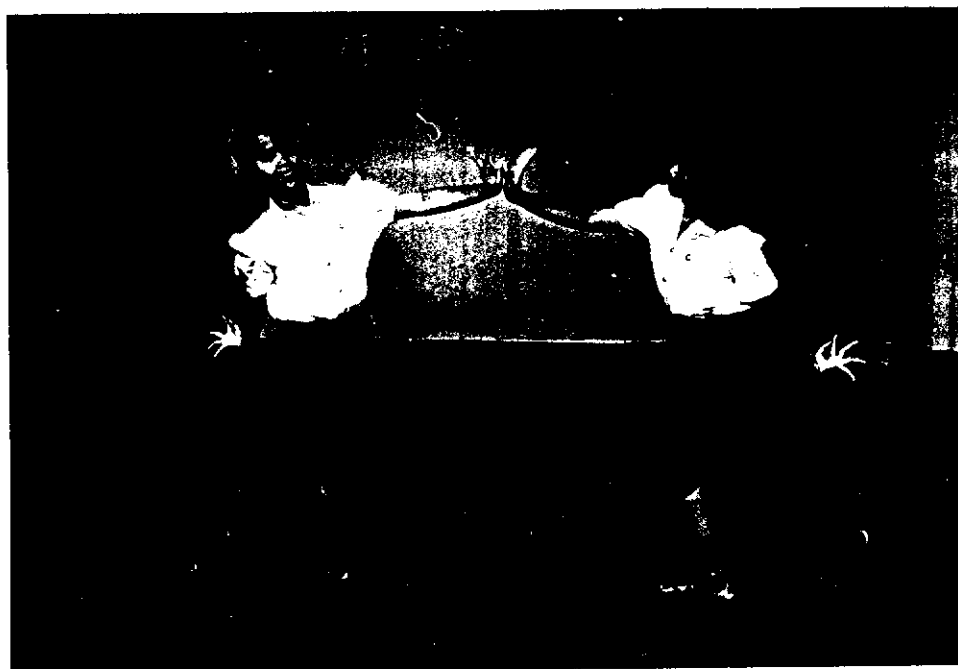

ลึงคลั่งหงอนพรายพรรณ - ก้าวเท้าขวา ตรงคำว่า "ลึงคลั่งหงอน" มือขวาจับ
 ตรงข้ามกับหน้า มือซ้ายตั้งวง เอียงศีรษะซ้าย มือขวาที่
 จับหน้าม้วนมือจับลงส่งไปจับพวยข้างหลัง แขนตั้ง มือซ้าย
 กลับข้อมือลงเปลี่ยนเป็นจับหัน เข้าหาตรงข้ามกับหน้า
 เอียงศีรษะขวา กระดกเท้าซ้าย ตรงคำว่า "พรายพรรณ"

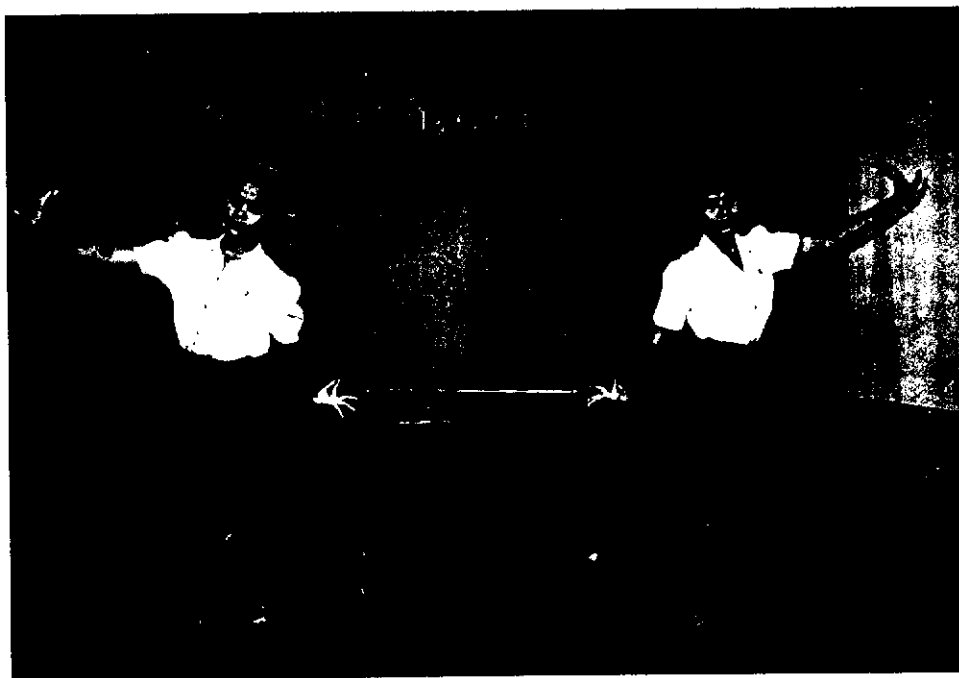

ขานขันเสียงเอาใจ - ก้าวเท้าเข้าหากันทางด้านข้าง เปิดส้นเท้าหลัง ต่างคน
ต่างจับมือใน เอียงศีรษะข้างมือจับ มือจับอยู่ระดับปาก
ย่อเข้าใน ตรงคำว่า "ขานขัน" มือที่จับด้านในหมุนออกในท่า
โบก ตั้งวงสูงด้านข้างมือนอก ส่งไปจับหงายข้างหลัง
เอียงศีรษะข้างมือจับ ยึดเข้าขึ้นตรงคำว่า "เสียงเอาใจ"
พร้อมกับร้องเลียนเสียงไก่ "เอ็กอีเอ็กเอ็ก"

เคื่อยหงอนไส - ก้าวเท้าออกด้านข้าง เอียงศีรษะออกจากกันทางมือจับ เปิดสันเท้า
หลัง ต่างคนต่างจับมือ จับอยู่ระดับปาก ย่อเข้าตรงคำว่า
"เคื่อยหงอนไส"

สืล่ายอง - ต่างคนต่างจับไบกออกด้านนอก พร้อมกับเท้าก้าวด้านนอก เปิดสันเท้าหลัง
ร้องเลียนเสียงไก่ "แอ็กอีแอ็กแอ็ก"

เอียนทำนองเพลง - ลักษณะการใช้เท้า แบบเดียวกับเอียนทำนองเพลงครั้งที่ 1

- กำนือขวาหลวม ๆ ให้นิ้วชี้แตะปลายคางด้านขวา มือซ้าย

กำหลวม ๆ รองรับข้อศอก ยกเท้าซ้าย เอียงศีรษะขวา

- ปฏิบัติสลับกันไป มือขวา - เท้าซ้ายยก มือซ้าย - เท้าขวายก

ครบ 4 ครั้ง จนนจบทำนองเอียน

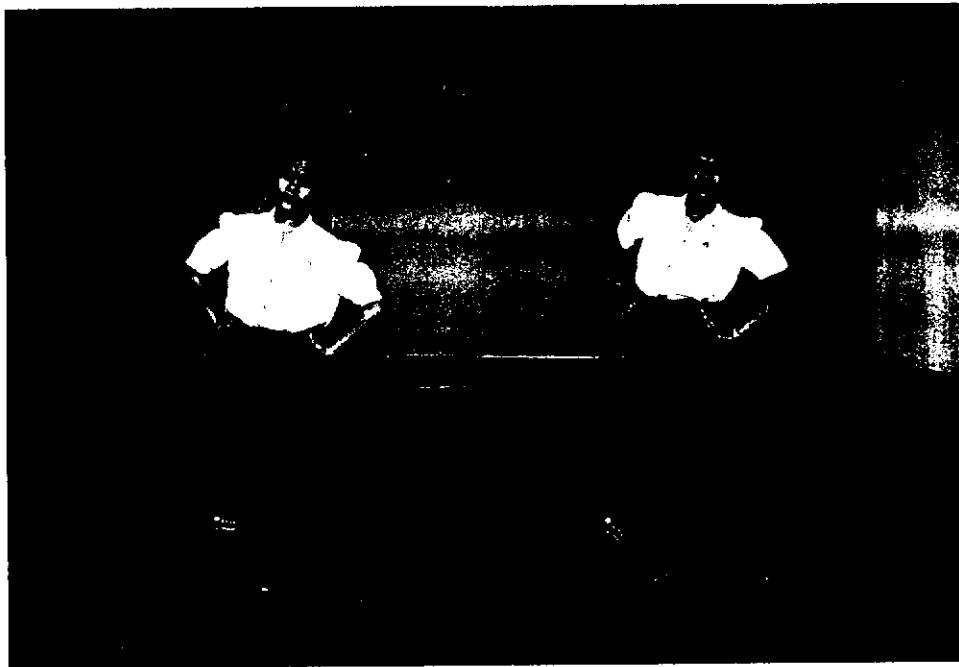

ดนตรีรับ (2) - ทำอยู่ในลักษณะเดียวกันกับเอื้อนทำนองเพลง มือขวาตั้งวางสูง
มือซ้ายจับหางาย แขนตึง ข้อมือชนเข้า ยกเท้าซ้ายเอียงศีรษะขวา

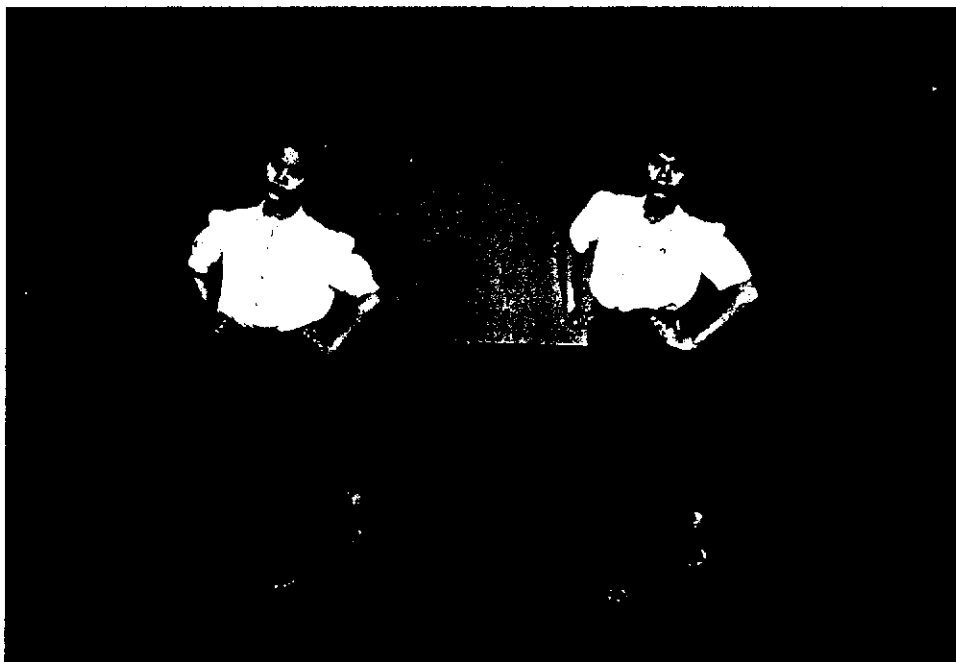
- ถ้ายกเท้าขวา มือซ้ายตั้งวางสูง มือขวาจับหางาย แขนตึง ข้อมือ
ชนเข้า เอียงศีรษะซ้าย ปฏิบัติสลับกันไปครบ 3 ครั้ง จบทำนอง
เพลงรับ

สองเท้าเทียม - ยกเท้าซ้าย เบี่ยงไหล่ไปซ้าย มือทั้งสองเท้าสะเอว เอียงศีรษะด้านซ้าย

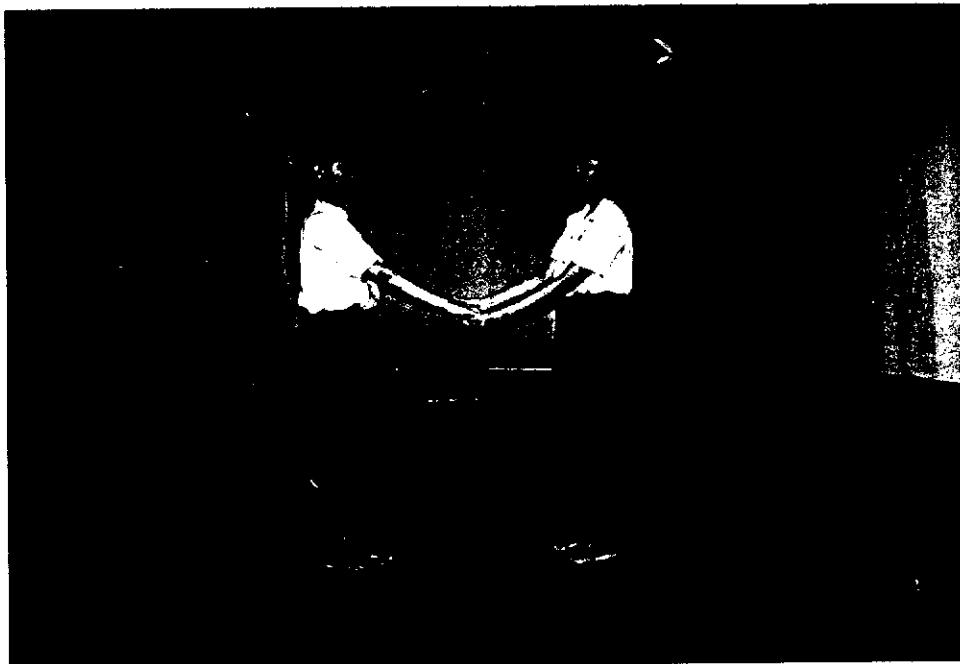
นพมาศ - ยกเท้าขวา เบี่ยงไหล่ไปขวา มือทั้งสองเท้าสะเอว เอียงศีรษะทางขวา

ปานอุลชาติทารง - วางเท้าขวา ก้าวเท้าซ้ายไขว้ เท้าขวาวางหลัง เปิดสันเท้า
มือทั้งสองเท้าสะเอว เอียงศีรษะข้างซ้าย เท้าขวาวางหลัง
ตรงคำว่า "ทารง"

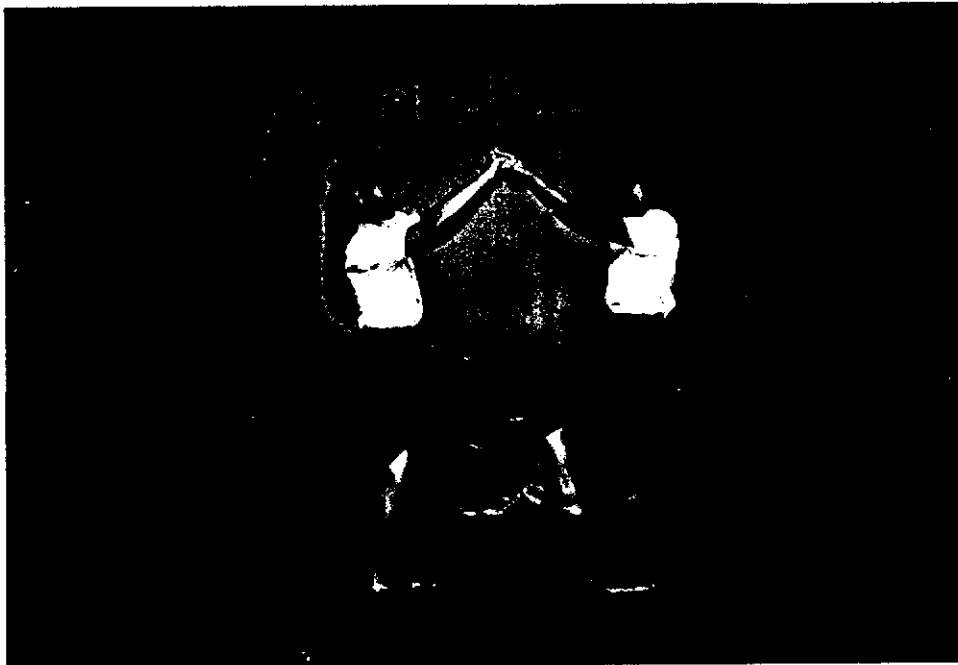
ปู่ใช้ให้ผีลง - ก้าวเท้าซ้าย ก้าวเท้าขวา เท้าซ้ายวางหลัง เปิดสันเท้า มือทั้งสอง
เท้าสะเอว เอียงศีรษะข้างขวา เท้าซ้ายวางหลังตรงคำว่า "ผีลง"

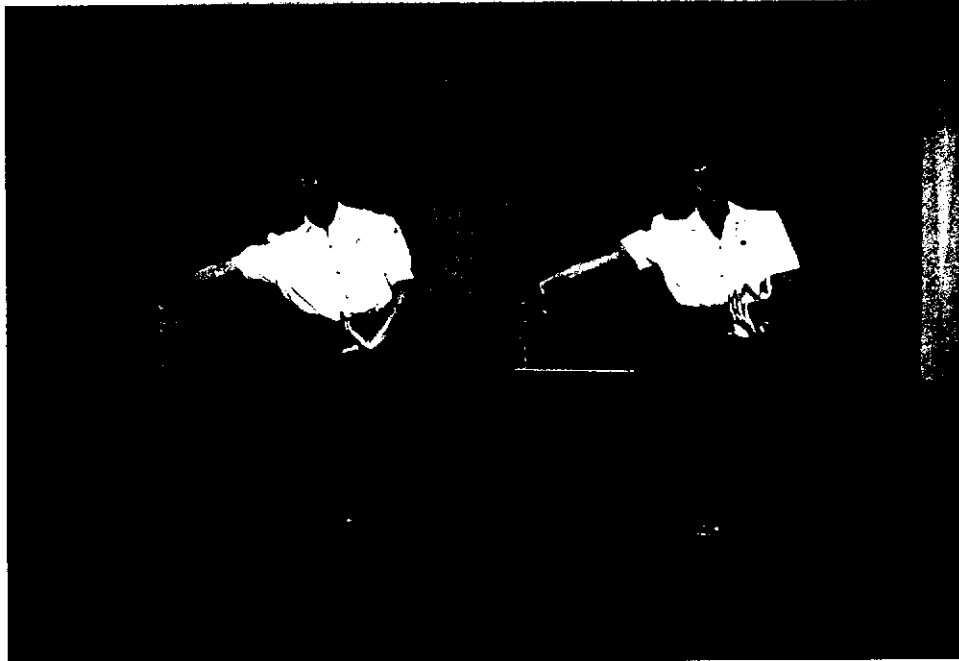

ผีกลึงแก้ไก่ - กระโดดเบา ๆ รวมเท้า ปล่อยมือทั้งสองข้างลงข้างตัว ตรงคำว่า "ผีกลึง" จับมือต่อกันเป็นวงกลม ยกเท้าซ้ายขึ้น พร้อมกับยกมือที่จับ เป็นวงกลมขึ้น ตรงคำว่า "แก้ไก่"

ปฏิบัติสลับกันรวมเท้า กระโดด มือลดลง ยกเท้าซ้ายขึ้นมือขึ้นครบ 4 ครั้ง
(จบท่านองเอือน)

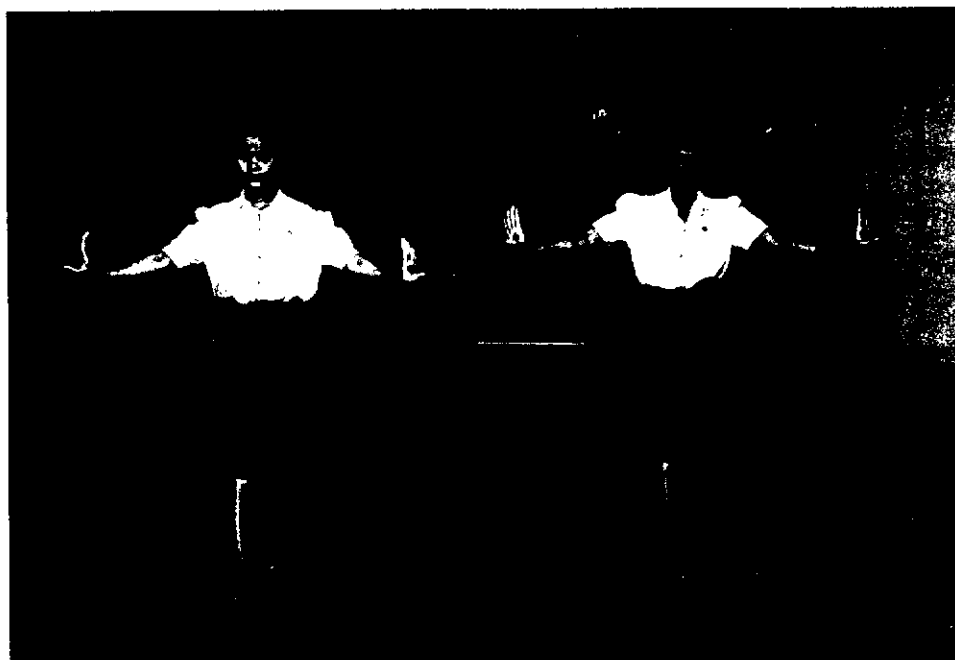
ดนตรีรับ (3) - วางเท้าซ้ายข้างหน้า ก้าวเท้าขวา เท้าซ้ายวางหลัง ยกเท้าขวา
มือขวาจับคว่าแขนตึงด้านข้าง มือซ้ายตั้งวงล่างที่หัวเข่ามัด
เอียงศีรษะข้างขวา

- ยกเท้าซ้าย มือซ้ายจับคว่าตึงแขนด้านข้าง มือขวาตั้งวงล่าง
ที่หัวเข่ามัด เอียงศีรษะข้างซ้าย
ปฏิบัติ

ไก่แก้วไชร์ - จีบหงายสองมือระดับอก ม้วนจีบออกไปข้างตัว เปลี่ยนเป็นวงข้างตัว (จันทร์ทรงกลด) วางเท้าซ้าย ก้าวเท้าขวา เท้าซ้ายวางหลัง เปิดสันเท้า ก้มหน้าเล็กน้อย ตรงคำว่า "ไชร์"

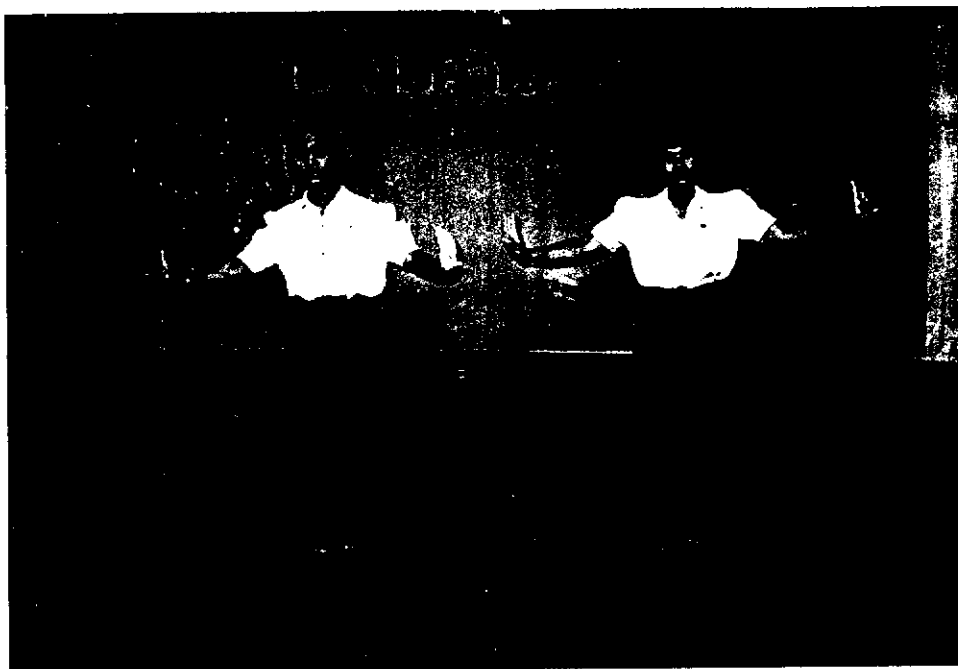
บ่มิกลัว - มืออยู่ในลักษณะวงข้างตัว (จันทร์ทรงกลด) เท้าซ้ายที่วางหลัง เปิดสันเท้า เปลี่ยนเป็นยืนเต็มเท้ารับน้ำหนักจรดเท้าขวาข้างหน้า เงยหน้าขึ้น สันหน้าเล็กน้อย ตรงคำว่า "บ่มิกลัว"

ชกผกหัว - หันเข้าหาคู่ของตน โดยก้าวเท้าขวาเข้าหาคู่ แล้วก้าวเท้าซ้าย
 เอาจมูกเท้าขวาแตะข้างหน้า ก้มศีรษะลงตรงคำว่า "หัว" มือทั้งสองข้าง
 ตั้งวงอยู่ระดับไหล่

องอาจ - เงยหน้าขึ้น พร้อมกับเอาจมูกเท้าแตะข้างหน้า

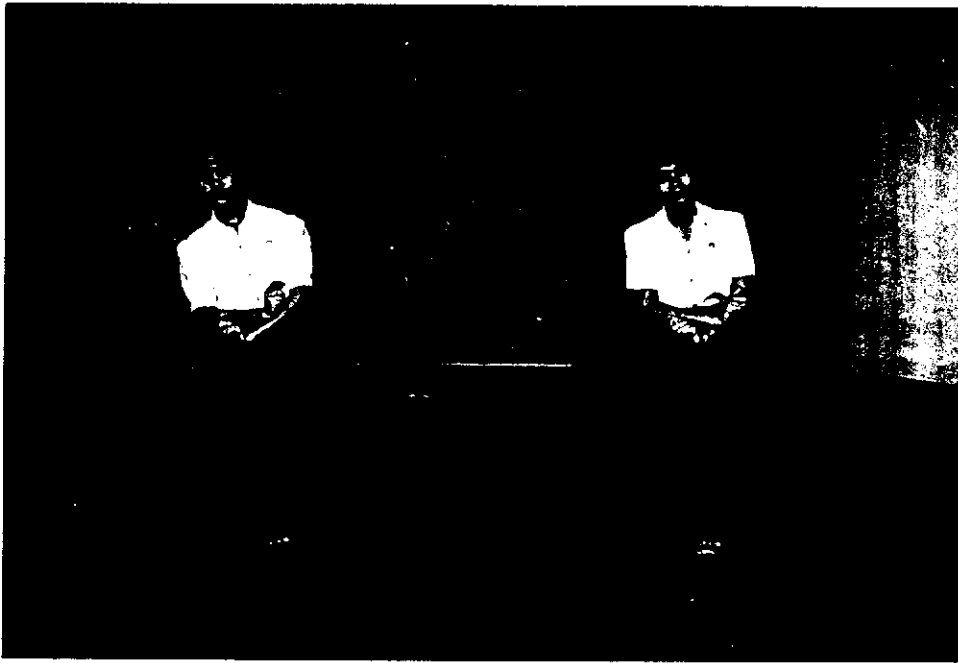
ผาดผันตีปีกบ้อง - กระโดดรวมเท้าทั้งสอง โดยเขย่งเท้าไปมาพร้อมกับหันตัวมาด้านหน้า
มือทั้งสองตั้งวงระดับไหล่ พร้อมกับสลับปลายนิ้วของมือที่ตั้งวง

ร้องเรื่อย - ก้าวเท้าออกด้านข้าง เอียงศีรษะออกจากกันทางมือจับ เปิดส้นเท้าหลัง
ต่างคนต่างจับ มือจับอยู่ระดับปากของเขตรตรงคำว่า "ร้องเรื่อย"

เจ็ยฉาดฉาน - ต่างคนต่างจับใบกออกด้านนอก พร้อมกับเท้าก้าวด้านนอก เปิดต้นเท้า
พร้อมยึดตัวขึ้น

เอื้อนทานอง เพลง - ลักษณะการใช้ท่าแบบเดียวกับเอื้อนทานองเพลงครั้งที่ 1 ก้ามือ
หลวม ๆ มือไขว้ข้างหน้า โดยให้แขนขวาวางอยู่บนแขนซ้ายทุกครั้ง
เอียงศีรษะตรงข้ามกับเท้าที่ยก ปฏิบัติสลับกันซ้าย 1 ครั้ง ขวา 1 ครั้ง
จบเพลง

ดนตรีรับ - ลักษณะการใช้เท้า แบบเดียวกันกับท่าร่าออก มือทั้งสองจับหงายไปข้างหลังตั้งแขนคล้ายมือจับไปตั้งวงข้าง (จันทร์ทรงกลด) แล้วหันหน้าตามกันข้างซ้าย-ขวาสลับกัน ยกเท้าซ้าย เอียงศีรษะข้างซ้าย ยกเท้าขวา เอียงศีรษะข้างขวา มือและเท้าให้สัมพันธ์กันปฏิบัติทำมือและเท้าสลับกันไปจนจบเพลง

แบบการสังเกตการปฏิบัติ (การประเมินผลก่อนและหลังเรียน)

การรำระบำไก่

ใช้เวลา.....คาบ

ชื่อผู้สังเกต.....

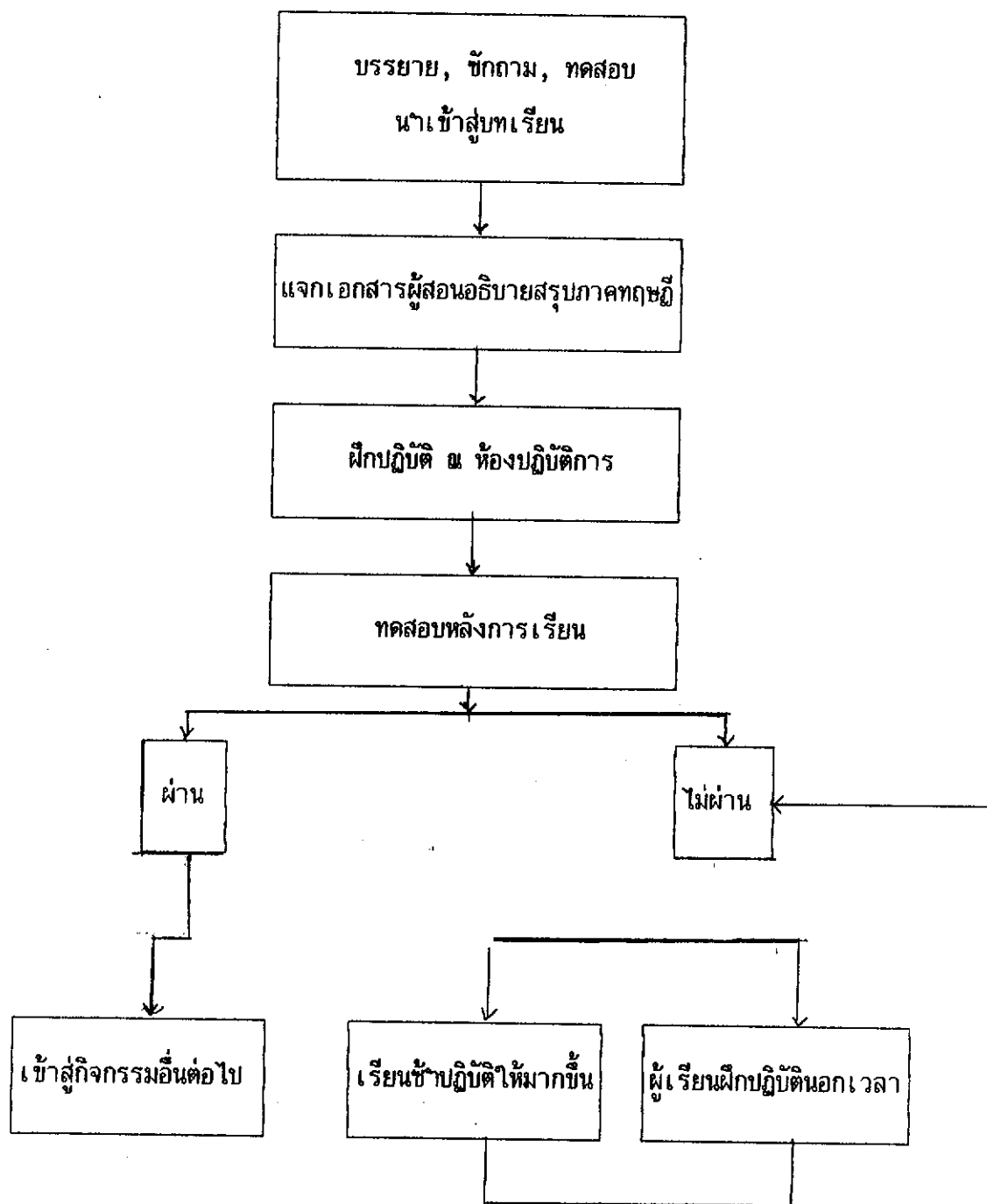
ชื่อผู้เรียน.....

คำชี้แจง เปิดเพลงระบำไก่จากเครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง ให้ผู้เรียน
รำครั้งละ 8 คน หันหน้า 4 ทิศ สังเกตพฤติกรรมตามรายการโดยแบ่ง
เป็น 3 ระดับ ดังนี้

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ปรับปรุง 1
1. ระบำไก่อ่อน 1			
1.1 จังหวะ			
1.2 ความถูกต้อง			
1.3 ความสวยงาม			
2. ระบำไก่อ่อน 2			
2.1 จังหวะ			
2.2 ความถูกต้อง			
2.3 ความสวยงาม			
3. ระบำไก่อ่อน 3			
3.1 จังหวะ			
3.2 ความถูกต้อง			
3.3 ความสวยงาม			
4. ระบำไก่อ่อน 4			
4.1 จังหวะ			
4.2 ความถูกต้อง			
4.3 ความสวยงาม			
รวม			

รวมคะแนน.....

แผนภูมิการจัดกิจกรรมการเรียน

ภาพประกอบ

แสดงแผนภูมิการจัดกิจกรรมการเรียน

เอกสารหมายเลข 2
ใบงานปฏิบัติ กิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก
เนื้อหา สำนึกและปฏิบัติ นานการ (ระบำไก่)
จากเทปบันทึกภาพ
แบบสังเกต การปฏิบัติ
การประเมินผลท้ายบทเรียน
เฉลย

กิจกรรมบังคับที่ 2
(ภาคปฏิบัติ)

ตอนที่ 2.2

เรื่อง การสาธิตและปฏิบัตินาฏการด้วยตัวเอง

วิชา นาฏศิลป์ ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ รวม 1 ชั่วโมง

คำสั่ง ให้ผู้เรียนปฏิบัติดังนี้

1. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและทบทวนท่ารำระบำไกรท่อนที่สาม และท่อนที่สี่ จากแถบบันทึกภาพ ซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
2. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกันฝึกปฏิบัติท่ารำระบำไกรท่อนที่สาม และท่อนที่สี่จากแถบบันทึกภาพ หรือแถบบันทึกเสียงซ้ำหลาย ๆ ครั้ง จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ทั้งสองท่อน
3. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติท่ารำระบำไกรให้สอดคล้องต่อเนื่องทั้งทำนองเพลง เนื้อเพลง และท่ารำ ให้สัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
4. ให้นักเรียนฝึกภาคปฏิบัติระบำไกรนอกเวลาเรียน ซ้ำหลาย ๆ ครั้งจนเกิดทักษะและเกิดความชำนาญ

จุดประสงค์ ให้ผู้เรียนสามารถ

1. จำเนื้อเพลงระบำไกร และรำระบำไกรให้สัมพันธ์กันในท่อนที่สาม และท่อนที่สี่
2. ผู้เรียนสามารถร้องและรำระบำไกรท่อนที่สาม และท่อนที่สี่ได้
3. ให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงเนื้อร้องเพลงระบำไกร และท่ารำได้ต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบเพลง

สื่อที่ใช้

1. เครื่องเล่น และแถบบันทึกภาพขั้นตอนการฝึกภาคปฏิบัติชุด
ระบำไก่ ท่อนที่สามและท่อนที่สี่
2. แถบบันทึกภาพขั้นตอนในการสอนระบำไก่ ตั้งแต่ต้นจนจบ
3. เครื่องเล่นและแถบบันทึกเสียงเพลงระบำไก่

ขั้นตอนในการศึกษา

1. ครูเปิดเครื่องเล่นวีดิทัศน์ในอัตราความเร็วปกติ หรือช้าลงของ
เพลงระบำไก่อ่อนที่สาม และท่อนที่สี่ ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ
หลาย ๆ ครั้ง ตามขั้นตอนในการเรียนการสอน
2. แบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยให้นักเรียนที่สามารถทำได้แล้วไปช่วย
สอนผู้ที่ทำไม่ได้ ให้ทำซ้ำหลาย ๆ ครั้งจนกว่าจะทำได้
3. ครูให้นักเรียนทั้งหมดทำตามแถบบันทึกเสียงเพลง "ระบำไก่"
ตั้งแต่ต้นจนจบเอง โดยไม่ต้องดูแถบบันทึกภาพ
4. ทดสอบภาคปฏิบัติท่อนสามและท่อนสี่เป็นกลุ่ม
5. ทดสอบภาคปฏิบัติการรำระบำไก่อตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
6. เฉลย

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. อุปกรณ์ทั้งหมด
2. แบบสังเกตการปฏิบัติ

แบบประเมินผลหลังเรียน

คำสั่ง จงเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องอักษร ก. ข. ค. ง. ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดลงใน
กระดาษคำตอบ

1. ทำออกของระบำไถ่มีชื่อทำรำว่าทำอะไร

ก. ทำชักแบ่งผัดหน้า	ข. ทำรำส่าย
ค. ทำสวดสร้อยมาลา	ง. ทำสวดสร้อยมาลาแปลง

2. เพลงระบำไถ่ที่ร้องว่า "ขนเขียวลายระยับ" ผู้รำต้องจับ การจับตรงเนื้อร้องดังกล่าว เรียกว่าจับข้อใด

ก. จับตะแคง	ข. จับหงาย
ค. จับปรกข้าง	ง. จับปรกไหล่

3. เนื้อเพลงที่ร้องคำว่า "ขนบันเลียงเอาใจ" ผู้รำควรปฏิบัติ

ก. ก้าวเท้าเข้าหากัน	ข. เปิดส้นเท้าหลัง
ค. ตั้งวงชนกันจับหลัง	ง. ถูกทุกข้อ

4. ทำรำระบำไถ่ตรงเนื้อร้องที่ว่า "ขอบตาขาด" มีท่ารำที่ต้องจับ เรียกว่าจับข้อใด

ก. จับปรกหน้า	ข. จับปรกข้าง
ค. จับหงาย	ง. ถูกทุกข้อ

5. คำว่า "พะพริ้ง" ของเพลงรำระบำไถ่ ผู้รำควรปฏิบัติอย่างไร

ก. แขนตั้งวงบน	ข. แขนตั้งวงกลาง
ค. แขนตั้ง	ง. แขนตั้งวงล่าง

- [illegible]

17. เมื่อท่านเรียนนาฏยศัพท์และรำระบำไก่ได้แล้ว ท่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการรำระบำแบบอื่นได้หรือไม่
- ได้โดยเฉพาะการรำแบบสัตว์ที่มีปีกเหมือนกัน
 - ได้เพราะเป็นระบำมาตรฐาน
 - ได้เพราะเป็นท่าที่ที่กำหนดตายตัว
 - ไม่มีข้อถูก
18. เมื่อท่านเรียนรู้ และฝึกปฏิบัตินาฏยศัพท์แล้ว ท่านคิดว่าท่านจะสามารถรำระบำไก่ได้ดีและเร็วขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ช่วยให้รำได้ดีขึ้นเพราะเกี่ยวข้องกัน
 - ช่วยให้รำได้ดีขึ้นเพราะเคยรำมาก่อนแล้ว
 - ช่วยให้รำได้ดีขึ้น เพราะทำให้เกิดความเข้าใจ และได้ฝึกฝนปฏิบัติไปพร้อมกันกับคำอธิบาย
 - ถูกทุกข้อ
19. ข้อใดที่ท่านคิดว่าน่าจะใช้ท่ารำในระบำไก่ ไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมที่สุด
- ระบำปลา
 - ระบำผีเสื้อ
 - ระบำม้า
 - ไม่มีข้อถูก
20. ข้อใดที่ท่านเห็นว่าน่าจะอยู่ประเภทเดียวกับระบำไก่
- ระบำเงือก, ปลา, เงาะ
 - ระบำนก, ผีเสื้อ, คุรุษ, ผึ้ง
 - ระบำม้า, ควาย
 - ไม่มีข้อถูก

กระดาษคำตอบ
(การประเมินผลหลังเรียน)
ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนเรื่อง ระบาย

ชื่อ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.	ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
1					11				
2					12				
3					13				
4					14				
5					15				
6					16				
7					17				
8					18				
9					19				
10					20				

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ง	11	บ
2	ข	12	ก
3	ง	13	ง
4	ก	14	ข
5	ค	15	ง
6	ง	16	ข
7	ง	17	ง
8	ข	18	ง
9	ก	19	ข
10	ก	20	ข

แบบการสังเกตการปฏิบัติ (การประเมินผลหลังเรียน)

การร่ำระบำไก่อ

ใช้เวลา.....คาบ

ชื่อผู้สังเกต.....

ชื่อผู้เรียน.....

คำชี้แจง เปิดเพลงระบำไก่อจากเครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง ให้ผู้เรียน
รำครั้งละ 8 คน หันหน้า 4 ทิศ สังเกตพฤติกรรมตามรายการโดยแบ่ง
เป็น 3 ระดับ ดังนี้

พฤติกรรมปฏิบัติ	ดี 3	ปานกลาง 2	ปรับปรุง 1
1. ระบำไก่อ่อน 1			
1.1 จังหวะ			
1.2 ความถูกต้อง			
1.3 ความสวยงาม			
2. ระบำไก่อ่อน 2			
2.1 จังหวะ			
2.2 ความถูกต้อง			
2.3 ความสวยงาม			
3. ระบำไก่อ่อน 3			
3.1 จังหวะ			
3.2 ความถูกต้อง			
3.3 ความสวยงาม			
4. ระบำไก่อ่อน 4			
4.1 จังหวะ			
4.2 ความถูกต้อง			
4.3 ความสวยงาม			
รวม			

รวมคะแนน.....

เอกสารหมายเลข 2

ใบงานปฏิบัติ กิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก

3 ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคประยุกต์

ตอนที่ 1 กิจกรรมเลือกตามกาลเทศะตามความนิยม

ปฏิบัติการแสดงโดยนำเพลงที่กำหนดมาให้

- เพลงระบำผีเสื้อ
- ระบำเรีงอรุณ (ระบำนกเขา)
- ระบำนก

แบบสอบถาม

เฉลย

2. ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ ภาคประยุกต์

ตอนที่ 1 กิจกรรมเลือกตามกาลเทศะตามความนิยม

ทดลอง

ชุดที่ 1 6 คาบ รวม 120 นาที

วันอังคารที่ 25 มิถุนายน 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

วันพุธที่ 26 มิถุนายน 2534 เวลา 9.30 - 10.00 น.

ตอนที่ 2

ทดลอง

ชุดที่ 1 6 คาบ รวม 120 นาที

วันอังคารที่ 2 กรกฎาคม 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

วันพุธที่ 3 กรกฎาคม 2534 เวลา 9.30 - 10.30 น.

กิจกรรมบังคับที่ 3

(ภาคประยุกต์)

ตอนที่ 3 ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคประยุกต์

เรื่อง การปฏิบัติตามเนื้อร้องและทำนอง เพลงและคิดทำทางประกอบ
เพลงที่กำหนดมาให้

- ระบายสามนก
- ระบายสี่
- ระบายเรขารูป (ระบายนกเขา)

วิชา นาฏศิลป์ ชั้น ป.6 ใช้เวลา 6 คาบ รวม 2 ชั่วโมง

คำสั่ง ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนดูตัวอย่างแถบบันทึกภาพภาคประยุกต์
2. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม และจับฉลากระบายที่กำหนดมาให้กลุ่มละเพลง
3. กลุ่มที่จับฉลากเพลงใดได้ ก็ให้ไปรับเอกสารเนื้อเพลงเครื่องและแถบบันทึกเสียงเพลงนั้นมาทำร้องจนทั้งกลุ่มสามารถร้องได้
4. ให้ผู้เรียนในกลุ่มช่วยกันคิดทำทางประกอบเพลงที่ได้และภาคประยุกต์กันเป็นกลุ่ม
5. นำทำทางที่ช่วยกันคิดได้ทั้งเพลงมาแสดงให้กลุ่มอื่นดูโดยให้แต่ละกลุ่มแสดงสลับกัน

จุดประสงค์ ให้ผู้เรียนสามารถ

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. นำความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการเรียนพื้นฐานทางนาฏศิลป์ และรำบำไ้ มาประยุกต์ใช้กับการรำระบำอื่น ๆ ได้
3. ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย รู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามัคคี
4. รู้จักแสดงออกตามสมควรแก่กาลเทศะ และรู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

สื่อที่ใช้

1. เอกสารเพลง ระบำสามนก ระบำผีเสื้อ ระบำเรืองอรุณ
(ระบำนกเขา)

กิจกรรมเลือก 1.2

เรื่อง ศึกษาโอกาสที่ใช้แสดงตามความเหมาะสม
วิชา นาฏศิลป์ ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ รวม 1 ชั่วโมง

คำสั่ง ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียน ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาเกี่ยวกับการแสดงระบำชุดต่าง ๆ ตามโอกาสที่แสดงตามความเหมาะสมจากเอกสารที่นำมาให้ ซึ่งเกี่ยวกับระบำเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ที่นักเรียนควรรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ให้ผู้เรียนจับฉลากและออกมารายงานหน้าชั้นเรียนหลังจากที่ได้อ่านความรู้เกี่ยวกับการแสดงชุดต่าง ๆ แล้ว

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาของการแสดงระบำเบ็ดเตล็ดชุดต่าง ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสมนอกเหนือจากระบำไก่
2. ให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และออกมารายงานความรู้ที่ได้รับจากการอ่านเกี่ยวกับประวัติ และความเป็นมาของการแสดงชุดระบำตามโอกาสที่เหมาะสมได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนรักการอ่าน และมีความสนใจความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และโอกาสที่แสดงนาฏศิลป์ชุดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

สื่อที่ใช้

เอกสาร เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ และความเป็นมาของระบำชุดต่าง ๆ และโอกาสที่แสดงตามความเหมาะสม

ขั้นตอนในการศึกษา

1. ทดสอบก่อนการเรียน 10 นาที 25 คะแนน
2. ให้ผู้เรียนอ่านเอกสารเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและความเป็นมา และโอกาสที่แสดงของระบาชุดต่าง ๆ (15 นาที)
3. ให้ผู้เรียนจับฉลากระบาชุดต่าง ๆ มา 1 ชุด แล้ว ออกมา รายงานเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และโอกาสที่แสดงของระบาชุดที่ได้ห้มาขึ้นเรียน 15 นาที
4. ทดสอบหลังเรียน 10 นาที
5. เฉลย 10 นาที

กิจกรรมเลือกที่ 3

3. ชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคประยุกต์ (เลือกกิจกรรมเดียว)

เรื่อง การทำทางประกอบเพลงที่กำหนดมาให้

วิชา นาฏศิลป์ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ รวม 1 ชั่วโมง

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้นักเรียนเลือกเพลงที่กำหนดมาให้ตามความสนใจ ใครชอบเพลงเดียวกันก็มาเข้ากลุ่มเดียวกัน
2. หัดร้องเพลงจากเอกสาร และแถบบันทึกเสียงที่ตนสนใจ
3. เข้ากลุ่มช่วยกันแต่งทำนองจนสามารถทำได้
4. แสดงทำนองที่แต่งให้เพื่อน ๆ ดูหน้าห้องที่ละกลุ่ม

จุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. กล้าแสดงออกและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. รู้จักใช้ความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ และการเรียนระบำไก่มาใช้ประยุกต์ใช้กับการรำระบำชุดต่าง ๆ ตามโอกาสและความเหมาะสม

สื่อที่ใช้

1. เอกสารเนื้อเพลงระบำต่าง ๆ
2. แถบบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกเสียงเพลงระบำต่าง ๆ

ขั้นตอนในการศึกษา

1. เตรียมเอกสารเนื้อเพลง และแถบบันทึกเสียงเพลง ระบุต่าง ๆ เช่น ระบุผู้แต่ง และระบุอื่น ๆ ไว้ให้ผู้เรียนเลือก
2. ให้ผู้เรียนเลือกเพลงที่ตนสนใจ ถ้าสนใจเพลงเดียวกันก็มาเข้ากลุ่มกัน
3. มอบเอกสาร และแถบบันทึกเสียงให้ผู้เรียนให้แก่วินิจฉัยแล้วแบ่งกลุ่มไปฝึก โดยให้ร้องเนื้อเพลงให้ได้ก่อน แล้วจึงช่วยกันคิดทำทางในการร้องจนสามารถทำได้จนจบเพลง
4. ให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงผลงานของแต่ละกลุ่มหน้าห้องเรียน
5. ประเมินผลจากแบบสอบถาม
6. เฉลย

กิจกรรมเลือกที่ 3.2

ภาคปฏิบัติ (เลือกเพียงกิจกรรมเดียว)

ตอนที่ 3.2

เรื่อง การหาเพลงและจัดทำทางประกอบเพลงด้วยตนเองโดยอิสระ
วิชา นาฏศิลป์ ชั้น ป.6 ใช้เวลา 6 คาบ รวม 2 ชั่วโมง

คำสั่ง ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเลือกเพลงที่กำหนดมาให้ตามความสมัครใจ
2. ให้แต่ละกลุ่มนำเพลงที่ตนสนใจมาแต่งทำประกอบเพลง
โดยแบ่งความรับผิดชอบกันเอง
3. ให้แต่ละกลุ่มใช้เวลานอกเวลาเรียนไปฝึกกันเอง
4. เมื่อแต่ละกลุ่มฝึกได้แล้ว มาฝึกหน้าชั้นสลับกันทุกกลุ่ม

จุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อย่างอิสระ
2. รู้จักคิดเป็น ราวเป็น และแก้ปัญหาเป็น
3. ใช้ความรู้ทางนาฏศิลป์มาประยุกต์ใช้
4. กล้าแสดงออกตามควรแก่โอกาสและรู้จักกาลเทศะ
5. สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบ

สื่อที่ใช้

1. เอกสารเนื้อเพลงของเด็กที่เตรียมมา
2. แถบบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกเสียง

ขั้นตอนในการศึกษา

1. ครูชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่า ลักษณะเพลงชนิดใดที่นักเรียนควร
จะนำมาประยุกต์ใช้ทำให้สัมพันธ์ และเหมาะสมกับสิ่งที่นักเรียนได้
เรียนมา
2. ครูบอกให้นักเรียนหาเพลงมาเอง ล่วงหน้า 2 สัปดาห์ แล้วนำมา
ให้ครู
3. ครูนำเพลงที่นักเรียนนำมาให้ทำเป็นเอกสาร เนื้อเพลง แจกเด็ก
แลกเปลี่ยนกันทุกกลุ่ม
4. ครูเตรียมเครื่องบันทึกเสียง ให้นักเรียนทุกกลุ่ม เพื่อฝึกเอง
นอกเวลา
5. ให้ผู้เรียนคิดทำทางของแต่ละกลุ่ม จนจบเพลง
6. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดและฝึกทำจนได้แล้วจึงมาแสดงให้กลุ่มต่าง ๆ
ดู
7. ประเมินผลงานจากแบบสอบถาม
8. เสร็จ

เอกสารหมายเลข 2
ใบงานปฏิบัติ กิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก
ภาคปฏิบัติภาคประยุกต์
เนื้อหา เพลงและคิดทำทางประกอบเพลงโดยอิสระ
โดยหาเพลงที่เหมาะสมมาเอง โดยผ่านการเห็นชอบของครูผู้สอน

กิจกรรมบังคับที่ 3

ตอนที่ 3

เรื่อง

การหาเพลงและจัดทำทางประกอบเพลงด้วยตนเองโดยอิสระ

วิชา

นาฏศิลป์ ป.6 ใช้เวลา 6 คาบ รวม 2 ชั่วโมง

คำสั่ง

ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียน แบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม
2. ให้แต่ละกลุ่มนำเพลงที่เตรียมมาพร้อมเนื้อเพลงจะร้องเอง หรือเป็นแถบบันทึกเสียงก็ได้ นำมาฝึกปฏิบัติ การร้อง และจำเนื้อเพลงให้ได้
3. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันจัดทำทางประกอบการแสดงให้ตรงกับเนื้อเพลงที่เตรียมมาจนกว่าจะทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบ
4. ให้แต่ละกลุ่มมาแสดงท่าทางประกอบเพลงให้กลุ่มอื่น ๆ ดูหน้าห้อง สลับกันทุกกลุ่ม

จุดประสงค์

ให้ผู้เรียน

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยอิสระ
2. รู้จักคิดเป็น ความเป็น และแก้ปัญหาเป็น
3. รู้จักใช้ความรู้ทางนาฏศิลป์ มาประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ
4. กล้าแสดงออกและมีความมั่นใจ
5. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สื่อที่ใช้

1. เอกสารเนื้อเพลงที่เด็กเตรียมมา
2. แถบบันทึกเสียงและแถบเสียง

ขั้นตอนในการศึกษา

1. ครูชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เรียนเกี่ยวกับลักษณะเพลงที่ให้นักเรียนหามาเองว่าควรจะเป็นเพลงลักษณะใดจึงจะเหมาะสมกับการแต่งทำนองให้สัมพันธ์กับสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมา
2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาเพลงมา โดยครูจะบอกก่อนล่วงหน้า 2 สัปดาห์ และนำมาให้ครูผู้สอนล่วงหน้า ก่อนการเรียนในห้องเรียน 1 สัปดาห์
3. ครูจะเป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของเพลง และทำเอกสารเนื้อเพลงที่เห็นว่าเหมาะสม แล้วแจกให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเพื่อหัดร้องและแต่งทำนอง
4. ครูจะคืนเพลง และแจกเอกสารเนื้อเพลง ให้นักเรียนไปคิดทำทางฝึกล่วงหน้านอกห้องเรียน
5. ครูให้นักเรียนมาฝึกเพลงที่เตรียมมาเองในห้องเรียน โดยฝึกเป็นกลุ่ม ๆ จนกว่านักเรียนจะทำได้ ตามเวลาที่กำหนด
6. ให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงผลงานของแต่ละกลุ่มให้เพื่อน ๆ ในห้องดู
7. ประเมินผลจากแบบสอบถาม
8. เฉลย
9. เปิดแถบบันทึกภาพการแสดงระบำประยุกต์ชุดต่าง ๆ ให้นักเรียนชม

หมายเหตุ ให้นักเรียนเลือก 1 กิจกรรม ระหว่างกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 1.2

กิจกรรมเลือก

ปฏิบัตินอกเวลา

มี 5 ชุด

1. พื้นฐาน 2 ชุด
2. ปฏิบัติแต่งกาย 1 ชุด
3. กิจกรรมประยุกต์ 2 ชุด

กิจกรรมเลือกชุดที่ 2

(ภาคปฏิบัติ)

เรื่อง การศึกษาการแต่งกายระบำไก่ตามแบบของจริงได้ และสามารถ
แต่งกายได้ถูกต้องตามขั้นตอนการแต่งกาย

วิชา นาฏศิลป์ ชั้น ป.6 ใช้เวลา 3 คาบ รวม 1 ชั่วโมง

คำสั่ง ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ดังนี้

1. เปิดแถบบันทึกเสียงถาม ขั้นตอนการแต่งกายระบำไก่ให้ผู้เรียน
ได้ศึกษา
2. ให้ผู้เรียนปฏิบัติการแต่งกายระบำไก่ให้เพื่อน ๆ ในห้องดู

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียน เข้าใจขั้นตอนในการแต่งกายระบำไก่
2. ให้ผู้เรียนสามารถแต่งกายระบำไก่ได้ถูกต้อง

สื่อที่ใช้

1. แถบบันทึกภาพขั้นตอนการแต่งกายระบำไก่
2. เครื่องแต่งกายระบำไก่ของจริง ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติขั้นตอนการ
แต่งกายระบำไก่

ขั้นตอนในการศึกษา

1. เปิดแถบบันทึกภาพขั้นตอนการแต่งกายระบำไก่ ให้ผู้เรียนได้ศึกษา
2. ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการแต่งกายระบำไก่หน้าห้องเรียน
3. ทดสอบภาคปฏิบัติหลังเรียน
4. เฉลย 10 นาที

เพลงนกน้อย

นกเอยนกน้อยน้อย	เจ้าค่อยค่อยเคลื่อนคล้ายมา
พวกเรานี้เฝ้าคอยหา	มาเถิดมาขอให้ข้าชม

เพลงระบำ 3 นก

ท่อน 1	เจ้านกกระจาบ เห็นใบพวงร่อนลงคาบ คาบแล้วค่อยเพียรขน เอามาจัดเตรียมทำรัง เป็นเครื่องกำบังแดดฝน ต้องจำไว้สอนใจคน ให้สร้างงานสร้างชาติเอย	
ท่อน 2	เจ้านกพิราบ เจ้าเป็นนกสันติภาพ รักถิ่นถวิลหวัง แม้นถูกพราดไปไกลถิ่น เจ้าก็มุ่งหน้าบินกลับหลัง ไม่ลืมเรือนลืมรัง เป็นนกตัวอย่างที่ดีเอย	
ท่อน 3	เจ้านกเขกเต้า ขยันอยู่กับเหี่ยว เฝ้าเลี้ยงลูกปลุกฝัง ทนจนอมลูกน้อย ตั้งใจคอยระวัง ให้อุ่นเรือนอุ่นรัง เป็นแม่ขวัญครอบครัวเอย	
ท่อน 4	ไอน์กทั้งสาม เจ้ามีความดีงาม กว่าพวกนกชนิดอื่น ถ้ามุขเย้อเอาอย่างเจ้า โลกเราจะร่มรื่น ชีวิตจะชุ่มชื่นทุกทิวาราตรีเอย	

เพลงผึ่งงาน

ผึ่งงาน ผึ่งงาน	เสาะหาน้ำหวาน
ซิดเซยตามพวงผกามาลัย	เข้าบานตระการงามวิไล
ชูช่อภมรให้อ่อนชม	เอนลู่ตามลมส่งกลิ่นไกล
หึ่ง หึ่ง เสียงผึ่งเคล้าคลึงเกสรดอกไม้	พอแล้วรีบไปรวงรัง

เพลงระบำสามนก

นกกระจาบ

เจ้านกกระจาบเห็นใบพวงร่อนลงคาบ คาบแล้วค่อยเพียรขน (คนตรี)
 เอามาจัดเตรียมเข้าทาร์งเป็นเครื่องกลังแด่คนเฝ้าจำไว้สอนคนให้สร้างตนสร้างชาติเอย
 (คนตรี)

นกพิราบ

เจ้านกพิราบเจ้าเป็นนกสันติภาพ รักถิ่นถวิลหวัง (คนตรี)
 แม้นถูกพรากไปไกลถิ่นเจ้าก็มุ่งหน้าบินกลับหลังไม่ลืมเรือนลิ้มรัง เป็นนกตัวอย่างที่ดีเอย

นกแขกเต้า

เจ้านกแขกเต้ายันอยู่กับเหย้าเฝ้าเลี้ยงลูกปลุกฝัง ทนทนอมลูกน้อยตั้งใจคอยระวัง
 ให้อุ่นเรือนอุ่นรังเป็นเมิ่งขวัญครอบครัวเอย (คนตรี)

รวมรำพร้อมกันทั้งสามนก

ไอนกทั้งสามเจ้ามีความดีงามกว่าพวกนกชนิดอื่น (คนตรี)
 ถ้ามุขย์เอาอย่างเจ้าโลกเราจะร่มรื่น ชีวิตจะชุ่มชื่น
 ทุกทีวาราครีเอย (คนตรี)

นกน้อย

นกเอ๋ย นกน้อย น้อย	เจ้าค่อย ๆ เคลื่อนคล้อยมา
พวกเราเฝ้าคอยหา	มาเดอะมาขอให้ข้าม
นกเอ๋ย นกน้อย น้อย	บินลอยตามสายลม
ปีกทางกางสวยสม	บินเล่นลมระเร่ใจ
นกเอ๋ย นกน้อย น้อย	บินลอยตามลมไป
บอกแม้ว่าดวงใจ	แม้อยู่ไกลหนึ่งถึง

เพลงระบำสามนก

นกกระจาบ

เจ้านกกระจาบเห็นใบพวงรองคาบ คาบแล้วค่อยเพียรขน (คนตรี)
 เอามาจัดเตรียมเข้าทาร์งเป็นเครื่องกำบังแดดฝน เฝ้าจำไว้อ่อนใจคนให้สร้างตนสร้างชาติเอ๋ย
 (คนตรี)

นกพิราบ

เจ้านกพิราบเจ้าเป็นนกสันติภาพ รักถิ่นถวิลหวัง (คนตรี)
 แม้นถูกพราดไปไกลถิ่นเจ้าก็มุ่งหน้าบินกลับหลังไม่ลืมเรือนลืมรัง เป็นนกตัวอย่างที่ดีเอ๋ย

นกแขกเต้า

เจ้านกแขกเต้าขยันอยู่กับเหี่ยวเฝ้าเลี้ยงลูกปลุกฝัง ทนจนอมลูกน้อยตั้งใจคอยระวังให้
 อุ่นเรือนอุ่นรังเป็นแม่ขวัญครอบครัวเอ๋ย (คนตรี)

รวมร่ำพร้อมกันทั้งสามนก

ไอ้หนักทั้งสามเจ้ามีความดีงามกว่าพวกนกชนิดอื่น ๆ (คนตรี)

ถ้ามนุษย์เอาอย่างเจ้าโลกเราจะร่ำรื่น ชีวิตจะชุ่มชื่น

ทุกทิวาราตรีเอย (คนตรี)

นกน้อย

นกเอย นกน้อย น้อย	เจ้าค่อย ๆ เคลื่อนคล้อยมา
พวกเรานี้เฝ้าคอยหา	มาเถอะมาขอให้ข้าม
นกเอย นกน้อย น้อย	บินลอยตามสายลม
ปีกทางางสวยสม	บินเล่นลมระเริงใจ
นกเอย นกน้อย น้อย	บินลอยตามลมไป
บอกแม่ว่าดวงใจ	เฝ้าอยู่ไกลคั่นถึง

เพลงนกเขามะราปี

ประวัติที่มา

กรมศิลปากรดำริที่จะแสดงละครเรื่องอิเหนา ตอนประสันตาค่อนก ให้ประชาชนชม ณ โรงละครศิลปากร และได้ประชุมหารือปรับปรุงการแสดงเรื่องนี้ เพื่อความเหมาะสม และเป็นไปด้วยดี โดยถูกต้องตามแบบแผน และมีสิ่งแปลกหูแปลกตาเกิดขึ้นใหม่ด้วย ก็มีความเห็นในที่ประชุมกันว่า จะต้องมีการบ้านกเขาแทรกในการแสดง ท่านอาจารย์มนตรี ตราโมท เป็นผู้รับมอบให้แต่งเพลงสำหรับประกอบระบำนี้ จึงได้คิดแต่งบทร้องและประกอบทำนองให้มีสำเนียงแปลก เพื่อความเหมาะสมกับเรื่องอิเหนา อันมีกำเนิดมาจากชวา และสถานที่สมมติในฉากของการแสดงก็คือ เขิงกุนงมะราปี แต่ก็สมบูรณ์สำเร็จเรียบร้อยได้ เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2493 ได้นำเพลงนี้ไปส่งวิทยุกระจายเสียงเป็นการโฆษณา ณ สถานีวิทยุทดลอง 1 บณ. เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2493 และได้นำออกประกอบการแสดงละครให้ประชาชนตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2493 เป็นวันแรก ความหมายของทำนองเพลงจะมีความหมายตรงกับบทร้องคือ ธรรมชาติยามเช้าเมื่อแสงอาทิตย์ทอแสงจากฟากฟ้า มวลหมู่ผึ้งภมรเริ่มบินว่อนคลึงเคล้ากับเกสรดอกไม้พรรณต่าง ๆ เสียงหมู่คนนกส่งเสียงร้องอยู่อิงมี รวมทั้งนกเขาที่อาศัยอยู่ตรงบริเวณเขิงเขามะราปีก็ส่งเสียงร้องตามภาษาสำเนียงที่ไถ่คอยันตามบทร้องที่ว่า "จู้ฮุกกรู" ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถของผู้แต่งได้นำเสียงธรรมชาติมาดัดแต่งได้เป็นเยี่ยมดังบทร้องที่จะกล่าวต่อไปท้ายของเพลงนกเขามะราปี มีเพลงแขกเงาะและทำนองเพลงฉิ่งฉัตรสำหรับให้ฝูงนกเขาจับระบำและขับคู่เข้ากับทำนองเพลง

เพลงนกเขามะราปี

แสงอรุณเอร่มรามยามอุทัย	รังสีไขประไพส่องส่องเวหา
ฝั่งมรównเกล้าคลึงผกา	หมู่บัณฑิต้นอกจากรังเรียง
ที่วังเว้งเชิงผามะราปี	สกุณมีก้องขร้องแซ่เสียง
ฝูงนกเขาเคล้าคู่เรียกคู่เคียง	ส่งสาเนียงเรึงสนุกจุชุกกรู
บ้างขันคึกอีกกล้าทำคารม	ทั้งเรียกคู่ข่มคู่ต่อสู้
ฝีปากดีที่ประชันต่างขันคู่	แล้วจับคู่ผู้เมื่อยเข้าเคลียคลอ

เพลงเริงอรุณ

ประวัติที่มา

เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2492 กรมศิลปากร ได้เริ่มแสดงโขนตอนศึกวิรุณจำบัง ณ โรงละครศิลปากรเป็นวันแรกและการแสดงโขนตอนนี้ออกจะสั้นอยู่หน่อย จึงจำต้องมีระบำเป็นฉากนาอยู่ชุดหนึ่ง ชื่อว่า "ระบำเริงอรุณ" ท่านอาจารย์มนตรี ตราโมท ผู้เชี่ยวชาญด้านดุริยางค์ศิลป์ ได้แต่งเพลงขึ้น สำหรับประกอบกับระบำชุดนี้โดยเฉพาะ และให้ชื่อว่า "เพลงเริงอรุณ" ความหมายของเพลง เหมือนและเห็นภาพสถานที่อันมีหมู่พฤกษชาติ บุปผาชาติ ประกอบด้วยสระน้ำอันเย็นใส มีบัวหลวงชูดอกอยู่ไสว ยามนั้นเป็นยามแสงอรุโद्यทกำลังเห็นเป็นราง ๆ ที่ขอบฟ้า ลมเข้าพัดพลิ้วมาเยือกเย็น เสียงสัตว์นานาชนิดร้องกันอยู่เชิงแซ่ซ้องแล้วชุ่มชื่นใจ มีผีเสื้อบินมาเกาะขยับปีกอยู่ ณ ต้นไม้ใกล้สระ และเมื่อท้องฟ้าสว่างมากขึ้น บรรดาผีเสื้อทั้งหลายก็พากันมาเซยชมเกสรบัวหลวงที่บานออกรับแสงอรุณ ซึ่งจะเปรียบผีเสื้อเป็นบุรุษและเกสรบัวหลวงเป็นสตรีงาม ต่างก็คลอเคลียเล้าโลม จับระบำกันไปตามจังหวะเพลง ดังบทร้องต่อไปนี้ สำหรับวงดนตรีประกอบการแสดงจะเป็นวงปี่พาทย์ไม้นวม

บทร้องเพลงเริงอรุณ

กระแสน้ำเย็นใสพระพายพลิ้ว	แลละลือเป็นระลอกกระฉอกกระฉ่อน
ดอกประทุมตมตั้งอรชร	ขยายกลีบกลั่นเกสรขจรขยาย
ฝูงผีเสื้อต่างสีสลับสลอน	ถลาร่อนเรียงมาไม่ขาดสาย
เข้าเซยชมมาลีที่คลี่คลาย	แล้วร่ำรายเริงรื่นชื่นชานเอยฯ

แบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับ

ความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่อง ระบายสี

เกณฑ์การให้คะแนน คะแนน 5 - มากที่สุด คะแนน 4 - มาก

คะแนน 3 - ปานกลาง คะแนน 2 - น้อย

คะแนน 1 - น้อยมาก

คำถาม หลังจากที่ท่านได้ฝึกปฏิบัติเพลงระบาย ในชุดการสอนหน่วยการเรียนรู้ภาคประยุกต์แล้ว ท่านเห็นว่าช่วยพัฒนาการเรียนของท่านในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร มากน้อยเพียงใด

ลำดับที่	ข้อความ	ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ความรวดเร็วในภาคพื้นฐาน (นาฏยศัพท์)						
2.	ความรวดเร็วในการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ						
3.	การพึ่งตนเองในการเรียนรู้						
4.	ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดทำารประกอบเพลงในการประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม						
5.	ความสนุกสนานในการเรียน						
6.	ความรับผิดชอบในการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน						
7.	ความเป็นอิสระในการเรียน						
8.	ความสนใจอย่างต่อเนื่อง						
9.	ความเข้าใจในกิจกรรมที่จะต้องทำทั้งหมด						
10.	ความพอใจเกี่ยวกับผลการแสดงภาคประยุกต์						
11.	คนเรียนซ้ำก็สามารถเรียนได้						

ความคิดเห็นอื่น ๆ

ภาคผนวก ข

รายนามอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

รายนามอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ

1. ด้านหน่วยการเรียนรู้การสอน

1.1 ร.ศ.หทัย ตันหยง	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
1.2 อาจารย์ทัศนาก ทองภักดิ์	อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. ด้านวิชานาฏศิลป์

2.1 ดร.เสรี หวังในธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคีตศิลป์ กรมศิลปากร
2.2 อาจารย์จำเลียง พุทธประดับ	ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์
กรมศิลปากร
2.3 อาจารย์ปรีดาวรรณ อินทวิมลศรี	หัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
โรงเรียนประชานิเวศน์
2.4 อาจารย์สุกรมย์ ลิ้มปานานท์	อาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์
โรงเรียนประชานิเวศน์
2.5 อาจารย์วัฒน์พร สุนทรเกตุ	อาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์
โรงเรียนประชานิเวศน์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางอาภรณ์ บุญสาธิต

เกิด วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2491

สถานที่เกิด ตำบลคลองนารายณ์ อ.เมือง จ.จันทบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 4/1357 ถนนสุขุมวิท 1 ตำบลคลองกุ่ม อ.บึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สหวิทยาลัยพุทธชินราช

วิทยาลัยครูนครสวรรค์

อ.เมือง

จ.นครสวรรค์ (60000)

โทร. 056 - 222341

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2512 บม.ช นาฏศิลป์ชั้นสูงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร

พ.ศ. 2519 ครุศาสตร์บัณฑิต

(เอกการประถมศึกษาจาก ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

พ.ศ. 2534 การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษาจากมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แบบวิถีทัศน์
เรื่อง "ระบำ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ
ของ
อาภรณ์ บุญสาธ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

มกราคม 2535

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน เรื่อง "ระบา" ในระดับชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ 2521 - 2533 โดยตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎี 80/80 ภาคปฏิบัติ 80/80 ภาคประยุกต์ 80/80

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอน การสร้างชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนทุกประการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนจำนวน 1 หน่วย โดยแบ่งเนื้อหา ออกเป็น 3 ตอน คือภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และภาคประยุกต์ ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนที่สร้างขึ้น ได้ทดลองกับนักเรียนชั้น ป.6 โรงเรียนพระชนานิเวศน์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 54 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ยังไม่เคยเรียนวิชานี้มาก่อนโดยแบ่งการทดลองเป็น 2 ขั้นตอน คือครั้งที่ 1 ทดลองกลุ่มเล็กจำนวน 6 คน แล้วนำชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนไปแก้ไขปรับปรุงให้มี คุณภาพดีขึ้น ทดลองครั้งที่ 2 ทดลองจริง จำนวน 54 คน โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 9 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน

ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของชุดหน่วยการเรียนรู้การสอน สรุปได้ว่าชุดหน่วย การเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ แบบวัดทัศน เรื่อง "ระบา" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) ดังนี้ คือภาคทฤษฎี 89.77/90.11; ภาคปฏิบัติ 91.70/90.11; ภาคประยุกต์ 90.30/90.11 และรวมทุกกิจกรรม 91.00/90.11 ส่วนผล การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองสอนโดย ใช้ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์มีประสิทธิภาพสูงน่าเชื่อถือได้

DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODULE ON "RABAM" : A DRAMATIC
ART LESSON FOR PRATHOMSUKSA VI THROUGH VIDEO TAPE

ABSTRACT

BY

ARPORN BOONSATHORN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in Primary Education
at Srinakharinwirot University

January 1992

The purpose of this study was to develop and establish the efficiency of an instructional module on "Rabam", a dramatic art lesson video tape for Prathomsuksa VI, based on the B.E. 2521 - 2533 Curriculum of the Ministry of Education. The criteria set were all 80/80 per cent for theory, practice and application.

A well - established procedure for module construction was strictly followed. The instrument used in the study was an instructional module of one dramatic art lesson comprising three parts -- theoretical, practical and applied. The experiment of the module was performed with 54 students who were studying in Prathomsuksa VI at Prachaniwet school in the first semester of the academic year B.E. 2533. The module was first used with a pilot group of six students prior to revision for final use. The field experiment was conducted with 54 students, divided into six groups of nine students each. The data collected were then analyzed to establish the efficiency of the module.

The results of the study revealed that the efficiency of this instructional module was higher than the criteria set --89.77/90.11 for theory; 91.70/90.11 for practice; 90.30/90.11 for application; and 91.00/90.11 for activities. The difference of the students' pretest and posttest mean scores before and after the experiment was statistically significant at the .001 level, indicating that this dramatic art instructional module was highly efficient.